

Ant. Ent 3148. 4.

DIEM NATALEM
AUGUSTISSIMI ET POTENTISSIMI
IMPERATORIS AC REGIS
G U I L E L M I I.

AB

ACADEMIA MARBURGENSI

DIE XXII M. MARTII ANNI MDCCCLXXXVII

ORATIONE IN EXEDRA PRISTINI HIPPODROMI HABENDA

CELEBRANDUM

INDICIT

THEODORUS BIRT

PHIL. DR. PHILOGIAE ET ELOQUENTIAE P. P. O.
SEMINARII PHILOGI DIRECTOR.

Inest Iosephi epitomae adhuc ineditae pars prima a BENEDICTO NIESE,
historiae antiquae et philologiae P. P. O. prolata.

M A R B U R G I.
TYPIS ACADEMICIS ROBERTI FRIEDRICH.

Praefatio editoris.

Constitutum est his libellis academicis Flauii Iosephi antiquitatum Iudaicarum librorum uiginti epitomam, quae adhuc in bibliothecis latuit, tamquam totius Iosephi editionis supplementum edere, opus ut non magni momenti, ita non omnino spernendum. primum enim nonnihil ualet ad Iosephi ipsius uerba emendanda et recensenda, deinde aliquid saltem ad aevi Byzantini indolem ingeniumque cognoscendum conferre poterit.

Nam ea aetate, quam Byzantinam dicere solemus, confectam esse epitomam nostram, pro certo haberi potest. primus enim ea usus est Iohannes Zonaras, qui ad chronicon componendum non Iosephum integrum sed hanc epitomam adhibuit, ut in prooemio editioni Iosephi maiori praefixo demonstrabitur. iam uero Zonaram post imperium Alexii Comneni Romanorum imperatoris, qui anno p. Chr. 1118 obiit, chronicon scripsisse constat; unde ante haec tempora saeculo fere undecimo uel decimo epitomam Iosephi factam esse probabile est. nam ultra saeculum decimum eam remouere nolim, quoniam quae in ea obseruari possunt in huius maxime aetatis scriptorem cadere uidentur. nam qui epitomam conscripsit, quisquis fuit, neque ineptus fuit homo nec graecae linguae rudis; immo munere breuiandi non sine laude functus est, ut nonnumquam epitomatoris breuitas magis placeat, quam nimia ubertas Iosephi. plerumque, ut par erat, omisit orationes quas Iosephus induxit nec paucas et saepe molestas; etiam aliorum scriptorum uerba, quae Iosephus passim protulit, decreta aliaque ex litteris publicis desumpta aut omnia aut maximam partem omisit. ceterum narrationem ita in breuius redegit, ut quantum eius fieri posset Iosephi uerba ipsa seruaret aut eius uocabulis in adornanda breuiore narratione uteretur. sed idem non raro uariauit, cum pro alio uocabulo aliud simile reponeret, uelut Iosephi *κρυπτομένης* in epitoma est *καλυπτομένης*; id quod ita factum est, ut agnoscamus hominem antiquae et atticae linguae peritiorem; nam decimi et undecimi saeculi homines graecos non sine fructu antiquas litteras adiisse multis documentis constat. quaedam tamen admisit epitomator, quae ueteres non probabant, uelut *εἰς* exhibuit, cum debeat *ἐν*. et ut epitomatorum non est augere scriptores, ita noster quoque ad Iosephi uerba nihil adiecit, nisi perraro et ut melius intellegi posset; quo magis memorabilia ea uidentur, quae p. 7 sq. in gentium catalogo Iosepho addita sunt. denique memorandum est, quod in aliis epitomis

**

accidit, ut quo magis procedant, eo breuiores fiant, id in nostra usu non uenire; immo partem posteriorem meliorem et uberiorem uideri quam priorem merito dixeris. potest igitur aliquis conicere duos homines Iosephi breuiandi operam ita inter se partitos esse, ut denos uterque libros sibi sumeret. sed hoc priusquam credamus aliis argumentis probandum est.

Iam accedo ad codices enumerandos, quot quidem mihi innotuerunt. qui inter se simillimi sunt, ut ex uno omnes exemplari manasse appareat. ab integrioribus Iosephi antiquitatum codicibus omnes eo facile dignosci possunt, quod argumenta singulis libris praemissa omittunt et quod uita Iosephi, quae antiquitatum librum uigesimum continuare solet, in epitoma non extat. argumenta uero in eo codice, qui breuiatori usui fuit, non defuisse eo apparet, quod annorum qui singulis libris continentur computationem, quae in codicibus integris argumenta sequitur, epitomator ita transcripsit, ut in librorum singulorum fine subiungeret. codices igitur quibus epitoma Iosephi antiquitatum Iudaicarum continetur hi sunt:

1) codex Busbekianus saeculi fere XIV chartaceus, qui est in bibliotheca imperatoris Vindobonae hist. gr. nro. 22, initio mutilus, nam incipit p. 12. 4 a uerbis *Μώριον ὄρος*, parte extrema madore ualde corruptus, ceterum illaesus et bene exaratus.

2) codex Laurentianus plut. LXIX cod. 23 saeculi fere XIV aut XV chartaceus. nomen librarii in subscriptione est, quam Bandinius (catalogi uol. II p. 642 sq.) dedit hanc:

*χειρὶ Μανουὴλ τήνδε μοι γινῶθι ξένη
δέλτον γραφῆναι καὶ πέρας εἰληφέναι
αὐλῆς λογιστοῦ τοῦ πίκλην ἐξ ἀγγέλων.*

libro undecimo inscriptum est:

ἐντεῦθεν ἀρχὴ τῆς βίβλου τῆς δευτέρας.

3) codex Parisinus graecus n. 1601 pergamenus scriptus anno post Chr. 1323; nam extat subscriptio: *ἐγράφη τὸ παρὸν πνύσιον διὰ χειρὸς* (sequitur rasura, agnoscitur

λ
fere *ἀμαρτ ὅς σ... ἀλαψεν τοῦ νομα*): *ἐν ἔτει ςωλά. κατὰ μῆνα μάϊον.*

4) codex Parisinus gr. nro. 1418 membranaceus, saeculi XV. epitomae praemissa sunt omnium librorum uiginti argumenta qualia integri Iosephi codices exhibent in unum locum collecta. libro undecimo titulus praefixus est: *ἐντεῦθεν ἀρχὴ τῆς βίβλου τῆς δευτέρας*, ut in codice Laurentiano supra memorato.

5) codex Parisinus gr. nro. 1424 saeculi XV chartaceus, in cuius fine leguntur haec:

*ὁ δοῦλος τοῦ κραταιοῦ καὶ ἀγίου ἡμῶν αὐθέντου καὶ βασιλέως μανουὴλ ὁ καλλιέργης.
τάς οὐ προπόντως ἐξορίστους εἰκόνας χαίρω προσκυνουμένας βλέπων:
οὐ δεῖ γὰρ οὐ δεῖ τὴν ἐμὴν γλώτταν μόνην ἀναρθρον εἶναι καὶ βοτῆς ἀλλοτριάν
ὥς ἐν δρόσῳ δύσηχον ὀργάνου δέρας.*

6) codex Parisinus gr. nro. 1422 saeculi fere XVI.

Hi codices omnium librorum uiginti epitomam tradunt; qui sequuntur duo non totius antiquitatum corporis epitomam, sed librorum decem priorum habent:

7) codex Vaticanus gr. 984 rescriptus pergamenus, scriptus anno mundi 6862 (post Chr. 1354), de quo in prooemio uoluminis primi plura dicam. continet Iosephi antiquitatum libros uiginti cum uita et bellum Iudaicum; sed antiquitatum soli libri decem priores epitomae sunt, ceteri integrioris Iosephi.

8) codex Hennebergensis, qui nunc bibliothecae gymnasii Schleusingensis est, chartaceus saeculo fere XV nitide scriptus; in hoc olim eadem inerant, quae sunt in codice Vaticano 984, cui Hennebergensis etiam in altera antiquitatum parte simillimus est. nunc extant antiquitatum libri I—X epitomae, libri XI—XVIII et undeuigesimi dimidium integriora et belli Iudaici folia extrema duo, cetera interciderunt. margini librorum I—X satis diligenter ascripta sunt ea quae in codice Busbekiano aliter leguntur.

Ut hodieque antiquitates Iudaicae in codicibus bipertitae sunt, sic etiam epitomam olim binis codicibus traditam fuisse inde efficitur, quod in quibusdam codicibus liber undecimus initium uoluminis secundi uocatur (*ἀρχὴ τῆς βίβλου τῆς δευτέρας*) et quod re uera libri I—X epitomae cum aliis Iosephi scriptis compositi sunt, unde suum uolumen eos effecisse apparet.

Horum quos memorauī codicum ego praecipue usus sum Busbekiano, quem totum contuli. praeterea passim inspexi codicem Laurentianum. deinde ea, quae initio codicis Busbekiani, qui incipit p. 12. 4 (§ 224), desunt, suppleta sunt primum ex codice Laurentiano, quem usque ad p. 6. 3 (§ 92) contulit Theodorus Birt collega; reliqua, quae inter § 92 et § 224 interiacent, petii ex codice Hennebergensi, quo adieci cum Laurentiano collata p. 6. 3 (§ 93) — p. 6. 26 (§ 110) et p. 7. 6 (§ 122) — p. 8. 55 (§ 148). Hennebergensi ut uti potuerim et nunc utar, factum est singulari beneuolentia et indulgentia Schmiederi gymnasiarchi Schleusingensis, qui codicem illum huc in nostram bibliothecam misit. quare eum etiam in editione hac paranda et corrigenda inspicere potui, quo meos aut codicis Busbekiani errores corrigerem. alia subsidia non habui, quamquam in epitomae huius iusta editione aegre desiderabimus codices Parisinum 1601 et Vaticanum 984, qui cum Busbekiano sunt antiquissimi; et spero in continuando hoc opere me accuratiorem eorum notitiam adepturum esse.

In ipso edendi munere ita uersatus sum, ut codicem Busbekianum aliosque, qui praesto erant, satis accurate exprimerem, nec tamen dubitarem ea uitia, quae non epitomatoris sed librariorum essent, Iosephi aut Zonarae ope tollere. nam Zonaram utpote antiquissimum epitomae testem ad eam restituendam multum ualere apparet. quamquam moneo Zonaram suo ingenio multa indulsisse et saepe non tam id egisse, ut auctorum uerba ipsa seruaret, sed ut ea elegantiora redderet. ut uero Zonaras cum hac editione facile comparari possit, singulis paginis eius paginas editionem Bonnensem secutus adscripsi.

Codices secutus etiam accentus interdum paullo aliter constitui atque in scriptoribus Graecis facere solemus; saepe enim in illis enclisis sublata est, uelut saepissime *τὲ* scribitur. contra encliticum factum est *δ'*, ut plerumque *οἱ δ'*, *τόν δ'* similia extant. quae ideo imitatus sum, quod ex antiquorum codicum usu constat epitomatoris aetate hanc prosodiam quamuis uitiosam apud librarios peruulgatam fuisse.

Textui subiecta est adnotatio brevis, ne ignoretur, si quid contra codicum auctoritatem receptum est. ceterum in codicum discrepantiis adnotandis minutissimas res omisi, uelut saepe Busbekiani uitia orthographica tacite ex Hennebergensi correxi. nec magis correcturas codicis Busbekiani aliorumue, quae nihil ad rem facere uidebantur, memorandas esse duxi. praeterea in notis ea uocabula indicaui, quae singula epitomator ex suo ingenio pro singulis Flauianis ita reposuit, ut uerbum uerbo redderet, denique ea quae ab eo Iosephi uerbis addita sunt. postremo moneo numeros, qui in margine sunt, esse editionis meae, cuius uolumen primum paene perfectum est.

His praemissis ad epitomam ipsam accedamus, cuius nunc sequitur liber primus et alterius pars maior; plura enim edere nos tempus passum non est. quod reliquum est postea, cum feret occasio, deinceps edetur.

Προοίμιον περὶ τῆς ὅλης πραγματείας.

Τοῖς τὰς ἱστορίας συγγράφειν βουλομένοις οὐ μίαν οὐδὲ τὴν αὐτὴν ὁρῶ τῆς σπουδῆς
 γινομένην αἰτίαν, ἀλλὰ πολλὰς καὶ πλείστον ἀλλήλων διαφερούσας. τινὲς μὲν γὰρ ἐπι- 2
 δεικνύμενοι λόγων δεινότητα καὶ τὴν ἀπ' αὐτῆς θηρώμενοι δόξαν ἐπὶ τοῦτο τῆς παιδείας
 5 τὸ μέρος ὁρῶσιν, ἄλλοι δὲ χάριν ἐκείνοις φέροντες, περὶ ὧν τὴν ἀναγραφὴν εἶναι συμ-
 βέβηκε, τὸν εἰς αὐτὴν πόνον καὶ παρὰ δύναμιν ὑπέστησαν. εἰσὶ δ' οἵτινες ἐβιάσθησαν 3
 ὑπ' αὐτῆς τῶν πραγμάτων ἀνάγκης οἷς πραττομένοις παρέτυχον ταῦτα γραφῇ δηλοῦσθαι
 περιλαβεῖν, πολλοὺς δὲ καὶ χρησίμων μέγεθος πραγμάτων ἐν ἀγνοίᾳ κειμένων προέτρειψε τὴν
 περὶ αὐτῶν ἱστορίαν εἰς κοινὴν ὠφέλειαν ἐξενεγκεῖν. τούτων δὲ τῶν προειρημένων αἰτιῶν 4
 αἱ τελευταῖαι δύο καὶ μοι συμβεβήκασι· τὸν μὲν γὰρ πρὸς τοὺς Ῥωμαίους πόλεμον ἡμῖν
 τοῖς Ἰουδαίοις γεγόμενον καὶ τὰς ἐν αὐτῷ πράξεις καὶ τὸ τέλος οἶον ἀπέβη πείρα μαθὼν
 ἐβιάσθη ἐκδιηγέσασθαι διὰ τοὺς ἐν τῷ γράφειν λυμαινομένους τὴν ἀλήθειαν, ταύτην δὲ 5
 τὴν ἐνεστῶσαν ἐγκεχεῖρισται πραγματείαν νομίζων ἅπασιν φανεῖσθαι τοῖς Ἑλλήσιν ἀξίαν
 σπουδῆς· μέλλει γὰρ περιέξειν ἅπασαν τὴν παρ' ἡμῖν ἀρχαιολογίαν καὶ τὴν διάταξιν τοῦ
 15 πολιτεύματος ἐκ τῶν Ἑβραϊκῶν μεθερμηνευομένην γραμμάτων. ἤδη μὲν οὖν καὶ πρότερον 6
 διενεσθῆναι, ὅτε τὸν πόλεμον συνέγραφον, δηλῶσαι τίνες ὄντες ἐξ ἀρχῆς οἱ Ἰουδαῖοι καὶ τίσι
 χρησάμενοι τύχαις ὕψ' οἷω τε παιδευθέντες νομοθέτη τὰ πρὸς θεοσεβείαν καὶ τὴν ἄλλην
 τῆς ἀρετῆς ἀσκησιν, πόσους τε πολέμους ἐν μακροῖς πολεμήσαντες χρόνοις εἰς τὸν τελευ-
 ταῖον ἄκοντες πρὸς Ῥωμαίους κατέστησαν. ἀλλ' ἐπειδὴ μέζων ἦν ἡ τοῦδε τοῦ λόγου περι- 7
 20 βολή, κατ' αὐτὸν ἐκείνον χωρήσας ταῖς ἰδίαις ἀρχαῖς αὐτοῦ καὶ τῷ τέλει γραφὴν συνεμέ-
 τησα· χρόνον δὲ προϊόντος, ὅπερ φιλεῖ τοῖς μεγάλων ἅπτεσθαι διανοουμένοις, ὅκνος μοι
 καὶ μέλλησις ἐγένετο τηλικαύτην μετενεγκεῖν ὑπόθεσιν εἰς ἀλλοδαπὴν ἡμῖν καὶ ξένην
 διαλέκτου συνήθειαν. ἦσαν δὲ τινες, οἱ πόθῳ τῆς ἱστορίας ἐπ' αὐτὴν με προὔτρειπον, καὶ 8
 μάλιστα δὴ πάντων Ἐπαφρόδιτος ἀνὴρ ἅπασαν μὲν παιδείας ἰδέαν ἠγαπηκώς, διαφερόντως
 25 δὲ χαίρων ἐμπειρίαις πραγμάτων, ἅτε δὴ μεγάλοις μὲν αὐτὸς ὁμιλήσας πράγμασι καὶ
 τύχαις πολυτρόποις, ἐν ἅπασιν δὲ θανμαστὴν φύσεως ἐπιδειξάμενος ἰσχὺν καὶ προαίρεσιν
 ἀρετῆς ἀμετακίνητον. τούτῳ δὲ πειθόμενος ὡς αἰεὶ τοῖς χρησίμων ἢ καλόν τι πράττειν 9
 δυναμένοις συμφιλοκαλοῦντι καὶ ἑμαυτὸν αἰσχυρόμενος, εἰ δόξαιμι ῥαθυμίᾳ πλέον ἢ τῷ
 περὶ τὰ καλὰ χαίρειν πόνοι, προθυμότερον ἐπερρώσθην, ἔτι κακείνα πρὸς τοῖς εἰρημένοις
 30 λογισάμενος οὐ παρέργως, περὶ τε τῶν ἡμετέρων προγόνων οἱ μεταδιδόναι τῶν τοιούτων
 ἡθέλον, καὶ περὶ τῶν Ἑλλήνων οἵτινες αὐτῶν γινῶναι τὰ παρ' ἡμῖν ἐσπούδασαν. εὖρον 10

1 Προοίμιον ... πραγματείας] Berol. φλαυίου ἰωσήπου ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας λόγος πρῶτος Laur.
 Par. — 12 τῇ ἀληθείᾳ Laur. Paris. — 16 διενόουν Henn. Paris. Laur., sed in Laur. litt. ὁὖν in spatio
 vacuo superadditae — ὄντες ... Ἰουδαῖοι] ὄντες οἱ Ἰουδαῖοι Paris. Henn. Laur., in Laur. litt. ἐς οἱ in
 spatio vacuo superadditae. — 17 θεοσεβείαν] τὴν εὐσεβείαν ex corr. Laur. — 18 τε] i sic Berol. —
 19 ἦν om. spatio vacuo relicto Berol. — τοῦ λόγον τοῦδε Par. Henn. — 25 χαίρων] i. marg. Berol.
 δια
 Henn. φέρων Laur. διαφέρων Berol. Henn. Par. — 30 οὐ παρέργως] οὐκ ἀλόγως Par. Laur. Henn., in
 Laur. litt. κάλῳ in ras.

τοίνυν, ὅτι Πτολεμαίων ὁ δεύτερος βασιλεὺς μάλιστα δὴ περὶ παιδείαν καὶ βιβλίων συνα-
 γωγὴν σπουδάσας ἐξαιρέτως ἐφιλοτιμήθη τὸν ἡμέτερον νόμον καὶ τὴν κατ' αὐτὸν διάταξιν
 11 τῆς πολιτείας εἰς τὴν Ἑλλάδα φωνὴν μεταβαλεῖν, ὁ δὲ τῶν παρ' ἡμῖν ἀρχιερέων οὐδενὸς
 ἐπ' ἀρετῇ δεύτερος Ἐλεάζαρος τῷ προειρημένῳ βασιλεῖ ταύτης ἀπολαῦσαι τῆς ὠφελείας
 οὐκ ἐφθόνησε πάντως ἀντιπῶν ἄν, εἰ μὴ πάτριον ἱμῖν ἦν τὸ μηδὲν ἔχειν τῶν καλῶν
 12 ἀπόρητον. καὶ ἐμὰντῷ δὴ πρόκειται ἐνόμισα τοῦ μὲν ἀρχιερέως μιμήσασθαι τὸ μεγαλόψυχον,
 τῷ βασιλεῖ δὲ πολλοὺς ὁμοίως ὑπολαβεῖν καὶ νῦν εἶναι φιλομαθεῖς· οὐδὲ γὰρ πᾶσαν ἐκείνους
 ἔφθη λαβεῖν τὴν ἀναγραφὴν, ἀλλ' αὐτὰ μόνα τὰ τοῦ νόμου παρέδωκαν οἱ πεμφθέντες
 13 εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἐπὶ τὴν ἐξηγήσιν· μυρία δὲ ἐστὶ τὰ δηλούμενα διὰ τῶν ἱερῶν
 γραμμάτων, ἅτε δὴ πεντακισχιλίων ἐτῶν ἱστορίας ἐν αὐτοῖς περιειλημμένης, καὶ παντοῖαι
 14 καὶ πολιτευμάτων μεταβολαί. τὸ σύνολον δὲ μάλιστα ἂν τις ἐκ ταύτης μάθοι τῆς ἱστορίας
 ἐθελήσας αὐτὴν διελθεῖν, ὅτι μὲν τοῖς νόμοις κατακολουθοῦσι καὶ τὰ καλῶς νομοθετηθέντα
 μὴ τολμῶσι παραβαίνειν πάντα κατορθοῦνται πέρα καὶ πίστεως, καὶ γέρας εὐδαιμονία
 15 πρόκειται παρὰ Θεοῦ· καθ' ὅσον δ' ἂν ἀποστῶσι τῆς τούτων ἀκριβοῦς ἐπιμελείας, ἅπορα
 μὲν γίνεται τὰ πόριμα, τρέπεται δ' εἰς συμφορὰς ἀνηκέστους ὃ τι ποτ' ἂν ὡς ἀγαθὸν
 15 δορᾶν σπουδάσωσιν. ἤδη τοίνυν τοὺς ἐντευξομένους παρακαλῶ τοῖς βιβλίοις τὴν γνώμην
 Θεοῦ προσανέχειν καὶ δοκιμάζειν τὸν ἡμέτερον νομοθέτην, εἴτε τὴν φύσιν ἀξίως αὐτοῦ
 κατενόησε καὶ τῇ δυνάμει προεπούσας αἰετὰς πράξεις ἀνατέθεικε πάσης καθαρὸν τὸν περὶ
 16 αὐτοῦ φυλάξας λόγον τῆς παρ' ἄλλοις ἀσχήμονος μυθολογίας. καίτοι γε ὅσον ἐπὶ μήκει
 χρόνου καὶ παλαιότητι πολλὴν εἶχεν ἄδειαν ψευδῶν πλασμάτων· γέγονε γὰρ πρὸ ἐτῶν
 17 διςχιλίων, ἐφ' ὅσον πληθὺς αἰῶνος οὐδ' αὐτῶν οἱ ποιηταὶ τὰς γενέσεις τῶν Θεῶν μήτοι
 ἐν ταῖς ἀναγραφαῖς προῖων ὁ λόγος κατὰ τὴν οἰκίαν τάξιν σημαίνει, τοῦτο γὰρ διὰ
 18 ταύτης ποιήσιν τῆς πραγματείας ἐπηγγειλάμην, οὐδὲν προσθεῖς οὐδ' αὐ παραλείπων.
 18 ἐπειδὴ δὲ τὰ πάντα σχεδὸν ἐκ τῆς τοῦ νομοθέτου σοφίας ἡμῖν ἀνήρηται Μωυσέος, ἀνάγκη
 μοι ἄρα βραχέα περὶ ἐκείνου προειπεῖν, ὅπως μὴ τινες τῶν ἀναγνωσομένων διαπορῶσι,
 πύθεν ἡμῖν ὁ λόγος περὶ λόγων καὶ πράξεων ἔχων τὴν ἀναγραφὴν ἐπὶ τοσοῦτον φησίου-
 19 λογίας κεκοινώνηκεν. ἰστέον οὖν, ὅτι πάντων ἐκείνος ἀναγκαιότατον ἠγγίσατο τὸ καὶ τὸν
 ἑαυτοῦ μέλλοντα βίον οἰκονομήσειν καλῶς· καὶ τοῖς ἄλλοις νομοθετεῖν Θεοῦ πρῶτον φύσιν
 20 κατανοῆσαι καὶ τῶν ἔργων τῶν ἐκείνου Θεοῦ τῷ νῷ γενόμενον οὕτως παράδειγμα τὸ
 πάντων ἄριστον μιμεῖσθαι καθ' ὅσον οἷόν τε καὶ πειρᾶσθαι κατακολουθεῖν. οὔτε γὰρ
 αὐτῷ ποτ' ἂν γενέσθαι νοῦν ἀγαθὸν τῷ νομοθέτῃ ταύτης ἀπολειπομένῳ τῆς Θεάς, οὔτε
 τῶν γραφισομένων εἰς ἀρετῆς λόγον οὐδὲν ἀποβήσεσθαι τοῖς λαβοῦσιν, εἰ μὴ πρὸ παντὸς
 21 ἐτέρου διδασκόμενοι, ὅτι πάντων πατήρ τε καὶ δεσπότης ὁ Θεὸς ὢν καὶ πάντα ἐπιβλέπων
 τοῖς μὲν ἐπομένοις αὐτῷ δίδωσιν εὐδαιμόνια βίον, τοὺς ἔξω δὲ βαίνοντας ἀρετῆς
 21 μεγάλαις ἐπιβάλλει συμφοραῖς. τοῦτο δ' παιδεῦσαι βουληθεὶς Μωυσῆς τὸ παιδεύμα τοὺς
 ἑαυτοῦ πολίτας τῆς τῶν νόμων θέσεως οὐκ ἀπὸ συμβολαίων καὶ τῶν πρὸς ἄλλήλους
 δικαίων ῥηξάτο τοῖς ἄλλοις παραπλησίως, ἀλλ' ἐπὶ τὸν Θεὸν καὶ τὴν τοῦ κόσμου κατα-

10 ἐμπεριειλημμένης (ἐμ expunxit man. 2) Berol. — 15 ἀκριβῶς Henn. et man. 1 Par. —
 18 αὐτοῦ ἀξίως Par. — 19 ἀντέθηκε Laur. Par. — 27 ἄρα] ἀνὰ Henn., om. Iosephus, expunxit man. 2
 Berol. — 29 τὸ] τὸν (i. marg. τὸ) Berol. — 34 ἀποβήσεται Berol. — 37 μεγάλαις] μεγάλης μεγάλας Par. Laur.

Zonaras I p. 17 Bonn.

σκευὴν τὰς γνώμας αὐτῶν ἀναγαγὼν καὶ πείσας, ὅτι τῶν ἐπὶ γῆς ἔργων τοῦ Θεοῦ τὸ
 κάλλιστόν ἐσμεν ἄνθρωποι, ὅτε πρὸς τὴν εὐσέβειαν ἔσχηεν ὑπακούοντας, ῥαδίως ἤδη περὶ
 πάντων ἔπειθεν. οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι νομοθέται τοῖς μύθοις ἐπακολουθήσαντες τῶν ἀνθρω- 22
 πίνων ἀμαρτημάτων εἰς τοὺς Θεοὺς τῷ λόγῳ τὴν αἰσχύνην μετέθεσαν καὶ πολλὴν ἐπίτασιν
 5 εἰς κακίαν τοῖς πονηροῖς ἔδωκαν· ὁ δὲ ἡμέτερος νομοθέτης ἀκραίην τὴν ἀρετὴν ἔχοντα 23
 τὸν Θεὸν ἀποφήνας φήθη δεῖν τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνης μεταλαμβάνειν πειρᾶσθαι καὶ
 τοὺς μὴ ταῦτα φρονοῦντας μηδὲ πιστεύοντας ἀπαραιτήτως ἐκόλασε. πρὸς ταύτην οὖν 24
 τὴν ὑπόθεσιν ποιῆσθαι τὴν ἐξέτασιν τοὺς ἀναγνωσομένους παρακαλῶ· φανεῖται γὰρ
 σκοπομένοις οὕτως οὐτ' ἄλογον αὐτοῖς οὔτε πρὸς τὴν μεγαλειότητα τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν
 10 φιλανθρωπίαν ἀνάρμοστον· πάντα γὰρ τῇ τῶν ὄλων φύσει σίμφονον ἔχει τὴν διάθεσιν,
 τὰ μὲν αἰνιττομένου τοῦ νομοθέτου δεξιῶς, τὰ δὲ ἀλληγοροῦντος μετὰ σεμνότητος, ὅσα
 δὲ ἐξ εὐθείας λέγεσθαι συνέφερε, ταῦτα δητῶς ἐμφανίζοντος. τοῖς μέντοι βουλομένοις 25
 καὶ τὰς αἰτίας ἐκάστων σκοπεῖν πολλὴ γένοιτ' ἂν ἡ θεωρία καὶ λίαν φιλόσοφος, ἣν ἐγὼ
 νῦν μὲν ὑπερβάλλομαι, τοῦ Θεοῦ δὲ διδόντος ἡμῖν χρόνον πειράσομαι μετὰ ταύτην γράψαι
 15 τὴν πραγματείαν. τρέφομαι δὲ ἤδη ἐπὶ τὴν ἀφήγησιν τῶν πραγμάτων μνησθεὶς πρῶτον 26
 ὦν περὶ τῆς τοῦ κόσμου κατασκευῆς εἶπε Μωυσῆς· ταῦτα δ' ἐν ταῖς ἱεραῖς βίβλοις εὖρον
 γεγραμμένα· ἔχει δε οὕτως.

Ἰωσήπου ἐπιτομὴ τῆς ἀρχαιολογίας. λόγος πρῶτος.

Ἐν ἀρχῇ ἔκτισεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. ταύτης δ' ὑπ' ὅψιν οὐκ ἐρχομένης, 27
 20 ἀλλὰ βαθεῖ μὲν σκότει καλυπτομένης, πνεύματος δ' αὐτὴν ἄνωθεν ἐπιθέοντος, γενέσθαι
 φῶς ἐκέλευσεν ὁ Θεός. καὶ γενομένου τούτου κατανοήσας τὴν ὅλην ὕλην διεχώρισε 28
 τό τε φῶς καὶ τὸ σκότος, καὶ τῷ μὲν ὄνομα ἔθετο νύκτα, τὸ δὲ ἡμέραν ἐκάλεσεν,
 ἐσπέραν τε καὶ ὄρθρον τὴν ἀρχὴν τοῦ φωτός καὶ τὴν ἀνάπασιν προσαγορεύσας.
 καὶ αὕτη μὲν ἡ πρώτη ἡμέρα, ἣν Μωυσῆς μίαν εἶπε. τῇ δὲ δευτέρᾳ τῶν ἡμερῶν τὸν 29 30
 25 οὐρανὸν τοῖς ὅλοις ἐπιτίθησιν, ὅτ' αὐτὸν ἀπὸ τῶν ἄλλων διακρίνας καθ' αὐτὸν ἡξίωσε
 τετάχθαι κρυστάλλον τε περιπήξας αὐτῷ καὶ νότιον αὐτὸν καὶ νετώδῃ πρὸς τὴν ἀπὸ
 τῶν δρόσων ὠφέλειαν ἀρμυδίως τῇ γῇ μηχανησάμενος. τῇ δὲ τρίτῃ ἰσῆσι τὴν γῆν 31
 ἀναχέας περὶ αὐτὴν τὴν θάλασσαν. κατὰ ταύτην δὲ τὴν ἡμέραν φυτὰ τε καὶ σπέρματα
 γῆθεν ἀνέτειλε. τῇ δὲ τετάρτῃ διακοσμεῖ τὸν οὐρανὸν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ τοῖς ἄλλοις
 30 ἄστροις κινήσεις αὐτοῖς ἐπιτείλας καὶ δρόμους, οἷς ἂν καὶ αἱ τῶν ὥρων περιφοραὶ φανεραὶ
 σημαίνοντο. πέμπτῃ δ' ἡμέρᾳ ζῆα ρηκτὰ καὶ μετάρσια τὰ μὲν κατὰ βάθος τὰ δὲ δι' 32
 ἀέρος ἀνῆκε συνδησάμενος αὐτὰ κοινωνίᾳ καὶ μίξει γονῆς ἕνεκα καὶ τοῦ συναῦξέσθαι καὶ
 πλεονάζειν αὐτῶν τὴν φύσιν. τῇ δὲ ἕκτῃ ἡμέρᾳ δημιουργεῖ τὸ τῶν τετραπόδων γένος
 ἄρρεν τε καὶ θῆλυ ποιήσας· ἐν ταύτῃ δὲ καὶ τὸν ἄνθρωπον ἔπλασε. καὶ τὸν κόσμον ἔξ 33
 35 ταῖς πάσαις ἡμέραις Μωυσῆς καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ φησὶ γενέσθαι, τῇ δὲ ἐβδόμῃ ἀνα-
 παύσασθαι καὶ λαβεῖν ἀπὸ τῶν ἔργων ἐκχειρίαν, ὅθεν καὶ ἡμεῖς σχολὴν ἀπὸ τῶν πόνων
 κατ' αὐτὴν ἄγομεν προσαγορεύοντες αὐτὴν σάββατα· δηλοῖ δὲ ἀνάπασιν κατὰ τὴν
 Ἑβραίων διάλεκτον τὸ ὄνομα. Μωυσῆς δὲ καὶ φησιολογεῖ περὶ τῆς τοῦ ἀνθρώπου 34

4 ἐπίτασιν εἰς κακίαν] ὑποτίμησιν Ioseph. — 7 μὴ] μὲν (i. marg. μὴ) Berol. — 13 γένοιτο Berol. —
 14 τοῦ om. Laur. Par. — 18 Ἰωσήπου ... πρῶτος] φλανίου (φλαβίου Henn.) Ἰωσήπου ἀρχαιολογίας (Ιου-
 δαϊκῆς ἀρχαιολογίας Par. Henn.) λόγος πρῶτος (α' Par. Henn.) Laur. Par. Henn. — 19 ὅψει Par. —
 20 κρυπτομένης Iosephus. — 24 μὲν] μὲν ἦν Laur. μῆρ Par. — 30 αἱ om. Laur. Par. — 31 σημαίνονται
 Berol. — 36 ἀπὸ τῶν πόνων σχολὴν ἄγομεν κατ' αὐτὴν Par.

Zonaras I p. 21 Bonn.

κατασκευῆς λέγων οὕτως· ἔπλασεν ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον χοῦν λαβὼν ἀπὸ τῆς γῆς καὶ
 πνεῦμα ἐνῆκεν αὐτῷ καὶ ψυχὴν. ὁ δ' ἄνθρωπος οὗτος Ἀδάμ ἐκλήθη· σημαίνει δὲ
 τοῦτο κατὰ τὴν γλῶτταν τὴν Ἑβραίων πυρρὸν, ὅτι ἐκ τῆς πυρρᾶς γῆς φουραθείσης ἐγεγόνει,
 35 τοιαύτη δ' ἐστὶν ἡ παρθένος γῆ καὶ ἀληθινή. παρίστησι δὲ ὁ θεὸς αὐτῷ κατὰ γένη τὰ
 ζῷα καὶ τούτοις ὀνόματα τίθησιν, οἷς ἐτι καὶ νῦν καλοῦνται. τοῦ δὲ Ἀδάμ κοιμωμένου
 36 μίαν πλευρὰν ἐξελὼν ἐξ αὐτῆς ἔπλασε τὴν γυναικα, ὅς προσαχθεῖσαν αὐτὴν ἐγνώρισεν
 ἐξ ἑαυτοῦ γενομένην. εὐεᾶ δὲ καθ' Ἑβραίους καλεῖται γυνή, τὸ δὲ τῆς γυναικὸς ὄνομα
 37 Εὐα ἦν· σημαίνει δὲ πάντων τῶν ζώντων μητέρα. φησὶ δὲ τὸν θεὸν καὶ παραδείσῳ πρὸς
 τὴν ἀνατολὴν καταφυτεῦσαι παντοῖφ τεθιγλότη φυτῷ· ἐν τούτοις δ' εἶναι καὶ τῆς ζωῆς τὸ
 38 φυτόν καὶ ἄλλο τὸ τῆς φρονήσεως, ᾧ διεγινώσκετο τί τὸ ἀγαθὸν καὶ τί τὸ κακόν. ἄρδεται
 δ' οὗτος ὁ κήπος ὑπὸ ἐνὸς ποταμοῦ πᾶσαν ἐν κύκλῳ τὴν γῆν περιρρέοντος, ὅς εἰς τέσσαρα
 μέρη σχίζεται. καὶ Φεισὼν μὲν, σημαίνει δὲ πληθύν τὸ ὄνομα, ἐπὶ τὴν Ἰνδικὴν φερόμενος
 39 ἐκδίδωσιν εἰς τὸ πέλαγος ὑφ' Ἑλλήνων Γάγγης καλούμενος, Εὐφράτης δὲ καὶ Τίγρης ἐπὶ τὴν
 Ἑρυθρὰν ἀπίασι θάλασσαν· καλεῖται δὲ ὁ μὲν Εὐφράτης Φορά, σημαίνει δὲ ἥτοι σκεδασμὸν
 ἢ ἄνθος, Τίγρης δὲ Αἰγλάθ, ἐξ οὗ φράζεται τὸ μετὰ στενότητος ὀξύ. Γηὼν δὲ διὰ τῆς Αἰγύπτου
 40 ῥέων δηλοῖ τὸν ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς ἀναδιδόμενον ἡμῖν, ὃν δὴ Νεῖλον προσαγορεύουσιν Ἕλληνες.
 ὁ δὲ θεὸς τὸν Ἀδάμ καὶ τὴν γυναικα τῶν μὲν ἄλλων φυτῶν ἐκέλευσε γεῦσθαι, τοῦ
 41 δὲ τῆς φρονήσεως ἀπέχεσθαι, προειπὼν ἀψαμένους αὐτοῦ ὀλεθρον. ὁμοφωνούντων δὲ
 42 τότε τῶν ζῶων ἀπάντων ὁ ὅφιος φθονερῶς εἶχεν ἐφ' οἷς αὐτοὺς εὐδαιμονήσῃν ὤτετο, καὶ
 43 πείθει τὴν γυναικα γεύσασθαι τοῦ φυτοῦ τῆς φρονήσεως· γευσαμένη δὲ τοῦ φυτοῦ καὶ
 44 ἡσθεῖσα καὶ τὸν Ἀδάμ ἐπεισεν αὐτῷ χορήσασθαι. καὶ συνέσαν ἑαυτῶν ἥδη γεγυμνωμένων
 καὶ σκέπην ἑαυτοῖς ἐπεπόουν· τὸ γὰρ φυτόν ὀξύτητος καὶ διανοίας ὑπῆρχε. φύλλοις οὖν
 45 μονεῖν ὥς ὢν πρότερον ἐσπάνιζον εὐρόντες. τοῦ δὲ θεοῦ εἰς τὸν κήπον ἐλθόντος ὁ
 46 Ἀδάμ ὑπεχώρει, τὸν δὲ θεὸν ἐξένιζε τὸ πρᾶττόμενον καὶ τὴν αἰτίαν ἐπυνθάνετο. τοῦ
 δὲ μὴ φθεγγομένου, „ἀλλ' ἐμοί, εἶπεν ὁ θεός, ἔγνωστο ὅπως εὐδαιμονα βίον βιώσῃτε
 πάντων ἐμῶν αὐτομάτων κατὰ τὴν ἐμὴν ἀνιόντων πρόνοιαν χωρὶς πόνου, ὧν οὐ παρόντων
 47 εἴ τι μου εἰς ταύτην τὴν γνώμην ἐνύβρισας γῆρας τε θᾶπτιον ἐπέλθοι καὶ τὸ ζῆν οὐ
 48 μακρὸν ὑμῖν γένοιτο.“ Ἀδάμ δὲ παρητεῖτο τῆς ἀμαρτίας ἑαυτὸν τὴν γυναικα τοῦ γεγο-
 49 τότος αἰτιώμενος, ἡ δ' αὖ κατηγόρει τοῦ ὄψεως. ὁ δὲ θεὸς ὑπετίθει αὐτὸν τιμωρίᾳ, τὴν
 50 γῆν οὐκέτι αὐτοῖς οὐδὲ ἀναδῶσειν αὐτόματα εἰπών, Εὐὰν δὲ τοκετοὺς καὶ ταῖς ἐξ ὠδίνων
 ἀλγηδόσιν ἐκόλαξεν. ἀφείλετο δὲ καὶ τὸν ὄφιν τὴν φωνὴν καὶ ἰὸν ἐντίθησιν ὑπὸ τὴν
 γλῶτταν αὐτῷ, πολέμιον ἀποδείξας ἀνθρώποις καὶ ὑποθέμενος κατὰ τῆς κεφαλῆς φέρειν τὰς
 51 πληγὰς, ποδῶν τε αὐτὸν ἀποστερήσας ἰλυσπᾶσθαι πεποίηκε. καὶ μετοικίζει τὸν Ἀδάμ
 52 καὶ τὴν Εὐὰν ἐκ τοῦ κήπου. γίνονται δὲ αὐτοῖς παῖδες ἄρσενες δύο· ὁ μὲν πρότερος Κάϊς,
 35 κτῆσιν δὲ μεθερμηνεύμενον σημαίνει τὸ ὄνομα, Ἀβελος δὲ ὁ δεύτερος, σημαίνει δὲ πένθος
 53 τοῦτο· γίνονται δὲ αὐτοῖς καὶ θυγατέρες. Ἀβέλῳ μὲν οὖν ἀρετῆς ἐπιμελομένῳ ποιμενικὸς
 ἦν ὁ βίος, Κάϊς δὲ πονηρότατος ὢν γῆν ἀροῦν ἐπενόησε πρῶτος καὶ κτείνει τὸν ἀδελφὸν
 55 παροξυνθεὶς ἐπὶ τῇ προτετιμῇσθαι τὸν Ἀβελ ὑπὸ τοῦ θεοῦ γάλα προσενέγκαντα καὶ

1 ἀπὸ τῆς γῆς λαβὼν Par. Laur. — 2 ἡ ἀδάμης Ἀδάμ Laur. — 3 γλῶτταν τῶν Ἑβραίων Berol. — 4 δὲ Berol. — 12 ἰνδικῶν Berol. — 13 καλούμενος] λεγόμενος Iosephus. — 16 δὴ om. Par. Laur. — 17 ἀδάμ Berol. — ἐκέλευε Laur. — 18 αὐτοῖς Laur. — 19 ὁ om. Laur. — 26 βιώσετε Berol. — 28 εἴτε] ὅτι Berol. — 34 ἰλυσπᾶσθαι Berol. — 35 et 38 Κάϊν Berol. — 39 ἀροῦν om. Laur. Par.

Zonaras I p. 24 Bonn.

τὰ πρωτότοκα τῶν βοσκημάτων· τοῖς αὐτομάτοις δὲ μᾶλλον καὶ κατὰ φύσιν γεγονόσιν
 ἤδεῖται τὸ θεῖον τιμώμενον ἢ τοῖς κατ' ἐπίνοιαν πλεονέκτου καὶ βίᾳ πεφυκόσι· καὶ τὸν
 55 νεκρὸν ἀφανίσας λήσειν ὑπελάμβανεν, ὁ δὲ θεὸς ἤλεγχε τὸν Κάϊν φονέα τοῦ ἀδελφοῦ γειό-
 57 μενον. τῆς δ' ἐπὶ τῷ φόνῳ τιμωρίας αὐτὸν ἡφίει ἱκετεύσαντα, ἐπάρατον δὲ αὐτὸν ἐτίθει
 58 καὶ τοὺς ἐγγόνους αὐτοῦ τιμωρήσεσθαι κατὰ τὴν ἐβδόμην ἡπείλει γενεάν, καὶ τῆς γῆς ἐκεῖνης
 αὐτὸν ἐκβαλὼν σημειὸν ἐπέβαλεν, ᾧ γνώριμος ἂν εἴη. ὁ δὲ μετὰ τῆς γυναικὸς εἰς τόπον
 ἰδρύεται Ναϊθαν οὕτω καλούμενον, ἐνθα αὐτῷ καὶ παῖδες ἐγένοντο. διδάσκαλος δὲ πονηρῶν
 61 ἐπιτηδευμάτων τοῖς ἐντυγχάνουσι γέγονε μέτρων ἐπινοίας καὶ σταθμῶν, ὄρους τε γῆς πρῶτος
 62 ἔθετο καὶ πόλιν ἐδείματο Ἀνώχαν καλέσας αὐτὴν εἰς ὄνομα τοῦ πρεσβυτάτου παιδὸς Ἀνώχου.
 10 τούτου δὲ Ἰαράθης υἱὸς ἦν, ἐκ δὲ τοῦ Μαρούηλ, οὗ παῖς Μαθουσάλας, τοῦ δὲ Λάμεχος,
 63 ᾧ παῖδες ἐπῆρξαν ἐπτὰ καὶ ἐβδομήκοντα ἐκ δύο γυναικῶν αὐτῷ φύντες Σελᾶς καὶ Ἀδᾶς.
 τούτων Ἰώβηλος μὲν ἐξ Ἀδᾶς γεγονώς σκηναὶς ἐπήξατο καὶ προβατεῖαν ἠγάπησε, *μουσικὴν
 64 ἤσκησε καὶ ψαλτήριον καὶ κιθάραν ἐπενόησε, Θόβελος δὲ τὰ πολεμικὰ μετῆλθε χαλκεῖαν τε
 πρῶτος ἐξεύρεν. Ἀδάμ δὲ Ἀβέλου μὲν ἐσφαγμένου Κάϊος δὲ διὰ τὸν φόνον πεφευγὸς
 67 15 παιδοποιίας ἤρα, καὶ γίνονται αὐτῷ παῖδες ἄλλοι τε πλείους καὶ Σῆθος, ὅς ἀρετὴν ἐπέτη-
 68 δευσε καὶ μιμητὰς τοὺς ἀπογόνους ἀπέλιπεν, οἱ σοφίαν τε τὴν περὶ τὰ οὐράνια καὶ τὴν
 69 τοῦτων διακόσμησιν ἐπενόησαν. ὑπὲρ δὲ τοῦ μὴ διαφυγεῖν τοὺς ἀνθρώπους τὰ τῆς φύσεως
 70 προειρηκότος ἀφανισμὸν Ἀδάμου τῶν ὄλων ἔσεσθαι τὸν μὲν κατ' ἰσχὺν πυρὸς τὸν δὲ κατὰ
 βίαν καὶ πληθὺς ὕδατος, στήλας δύο ποιησάμενοι τὴν μὲν ἐκ πλίνθου τὴν δὲ ἐτέραν ἐκ
 20 λίθου, ἀμφοτέραις ἐνέγραψαν τὰ εὐρημέα, ἵνα καὶ τῆς πλινθίνης ἀφανισθείσης ὑπὸ τῆς
 71 ἐπομβρίας ἡ λιθὴν μέιη. μένει δὲ ἄχρι τοῦ δεῦρο κατὰ γῆν τὴν Σιριάδα. καὶ ἐπὶ ἐπτὰ
 72 μὲν γενεαῖς οὗτοι διέμειναν θεὸν δεσπότην ἡγούμενοι, εἴτα μεταβάλλονται πρὸς τὸ
 73 χεῖρον, ἐνθεν αὐτοῖς τὸν θεὸν ἐξεπολέμωσαν. πολλοὶ γὰρ ἄγγελοι θεοῦ γυναιξὶ συμμυγνέτες
 74 ὑβριστὰς ἐγέννησαν παῖδας διὰ τὴν ἐπὶ τῇ δυνάμει πεποίθησιν. Νῶχος δὲ τοῖς ὑπ' αὐτῶν
 52 πρᾶττομένοις δυσχεραίνων ἐξεχώρησε τῆς γῆς. καὶ τοῦ θεοῦ εἰς θάλασσαν τὴν ἡπειρον
 75 μεταβαλόντος καὶ ὅσον ἦν ἀνθρώπινον διαφθείραντος μόνος σώζεται τοῦ θεοῦ ὑποθήκαις
 76 λάρνακα τετραστέγον κατασκευάσας τὸ μῆκος πηχῶν τ', ν' δὲ τὸ πλάτος καὶ λ' τὸ βάθος,
 77 ἐν ᾗ σὺν τῇ μητρὶ τῶν παιδῶν καὶ ταῖς τούτων γυναιξὶν ἐνέβη, τὰ τε ἄλλα ὅσα πρὸς τὰς
 78 χρεῖας ἐπικουρήσειν ἔμελλεν ἐνθήμενος, ζῶα τε παντοῖα πρὸς διατήρησιν τοῦ γένους
 30 αὐτῶν ἄλλα τε τούτων ἐπιταπλασίονα τὸν ἀριθμόν. ἦν δὲ ἀπὸ Ἀδάμου δέκατος.
 80 συνέβη δὲ τοῦτο τὸ πάθος κατὰ τὸ χιλιστὸν ἑξακοσιοστὸν πεντηκοστὸν ἔκτον ἔτος ἀπὸ
 Ἀδάμ. τοῦ δὲ θεοῦ ἐφ' ἡμέραις τεσσαράκοντα ὕοντος ἐπὶ πήχεις ἰε' τὴν γῆν ὑπερέσχε
 89 τὸ ὕδωρ. παυσάμενον δὲ τοῦ ὕετοῦ μόλις ἤρξατο ὑποβαίνειν τὸ ὕδωρ ἐφ' ἡμέραις ρ' καὶ
 90 ν' κατὰ τὴν ἐβδόμην τοῦ ἐβδόμου μηνός· ἔπειτα τῆς λάρνακος περὶ ἄκραν τινα ὄρους
 35 σταθείσης κατὰ τὴν Ἀρμενίαν ἀνοίγει ταύτην ὁ Νῶχος καὶ μεθίησι κόρακα. ὁ δὲ οὐκ
 91 ἐπανῆλθε. μετὰ δ' ἡμέρας ἐπτὰ περιστεράν προῦπεμψεν· ἐπανελθούσης δὲ πεπηλω-
 92 μένης καὶ θαλὸν ἐλαίας κομιζούσης, γνοὺς τὴν γῆν ἀπηλλαγμένην τοῦ κατακλυσμοῦ,
 μείνας ἄλλας ἐπτὰ ἡμέρας τὰ τε ζῷα τῆς λάρνακος ἐξαφίησιν αὐτός τε μετὰ τῆς γενεᾶς

1 πρωτότοκα] ἀπότοκα Berol. — 2 τιμώμενος Berol. — πεφυκόσι] ex Iosepho πεφυκὸς Berol. πεφυ-
 κός Laur. Par. — 4 ἐπετίθει Berol. — 6 αὐτὸν] ἐκεῖνον Par. Laur. Henn. — 10 λάμεχ Par. Laur.
 Henn. — 11 φύντων Berol. — 12 Ἰουβᾶλ δὲ addit Zonaras. — 17 διαφυγεῖν] φυγεῖν Par. Laur. —
 20 πλινθίνου Par. Laur. — 21 δὲ om. Par. — σιριάδα Berol. σιρίδα Par. — 24 et 35 νῶχε Laur. —
 29 ἔμελλον Par. Laur. — 31 ἑξακοσιοστὸν] Berol. cum Zonara, om. Laur. Henn. Vatic. 984 Paris. —
 37 γνοὺς] μαθὼν Iosephus.

Zonaras I p. 28 Bonn.

προελθὼν ἔθυσσε τῷ θεῷ. ἀποβατήριον τὸν τόπον τοῦτον Ἀρμένιοι καλοῦσι καὶ τῆς λάρ-
 93 ρακος ἔτι νῦν τὰ λείψανα ἐπιδεικνύουσι. τοῦ δὲ κατακλυσμοῦ καὶ τῆς λάρνακος¹ μέ-
 μνηται οἱ τὰς βαρβαρικὰς ἱστορίας ἀναγεγραφότες, ὧν ἔστι Βηρωσὴς ὁ Χαλδαῖος γράψας
 οὕτως· „λέγεται δὲ καὶ τοῦ πλοίου ἐν τῇ Ἀρμενίᾳ πρὸς τῷ ὄρει τῶν Κορδυαίων ἔτι μέρος
 94 τι εἶναι.“ καὶ Ἰερώνυμος ὁ Αἰγύπτιος ὁ τὴν ἀρχαιολογίαν τὴν Φοινικὴν συγγραψάμενος
 96 καὶ Μνασέας δὲ ὁ Λαμασκηνὸς ἐν τῇ 3^ῃ ἱστορεῖ περὶ αὐτοῦ. Νῶχος δὲ τοῦ θεοῦ
 99 ἐδεῖτο μηκέτι τοιοῦτον ἐπενεγκεῖν πάθος, ὁ δὲ θεὸς ἐπὶ δικαιοσύνῃ τὸν ἄνδρα ἀγαπῶν
 101 ἐπένευσεν αὐτῷ τὰς εὐχὰς εἰς τέλος ἄξιν, „εἰ δ' ἐπὶ πλεῖον ποτὲ χειμάσαιμι, μὴ δέισητε· οὐ
 102 γὰρ ἔτι τὴν γῆν ἐπικλύσει τὸ ὕδωρ. γόνου μέντοι ἀνθρώπων ἀπέχεσθε, χοῆσθε δὲ τοῖς
 ἄλλοις ζῴοις ἅπασι πρὸς ἃ βούλεσθε χωρὶς αἱματος· ἐν τούτῳ γὰρ ἔστιν ἡ ψυχὴ.²
 103 σημαίνω δὲ ὑμῖν παῦλαν ἐσόμενῃν τοξείᾳ τῇ ἐμῇ“ τὴν ἱρὴν ἀποσημαίνων· τόξον γὰρ
 104 εἶναι τοῦ θεοῦ παρ' αὐτοῖς ἐκείνο γενόμεισται. Νῶχος δὲ βιούς μετὰ τὴν ἐπομβρίαν 1^η καὶ
 105 1^η ἔτη τελευτᾷ ζήσας ἐτῶν ἀριθμὸν ἑκακοσίων πεντήκοντα. μηδεὶς δὲ πρὸς τὸν νῦν βίον
 106 καὶ τὴν βραχύτητα τῶν ἐτῶν ψευδῇ νομιζέτω τὰ περὶ τῶν παλαιῶν λεγόμενα. οἱ μὲν γὰρ
 θεοφιλεῖς ὄντες καὶ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ θεοῦ γενόμενοι καὶ διὰ τὸ τὰς τροφὰς ἐπιτηδευότερας
 15 πρὸς πλείονα χρόνον εἶναι εἰκότως ἔξω πληθὺν τοσούτων ἐτῶν· ἔπειτα καὶ διὰ τὴν
 εὐχρηστείαν ὧν ἐπενόουν ἀστρονομίας καὶ γεωμετρίας, ἅπερ οὐκ ἦν ἀσφαλῶς αὐτοὺς προ-
 107 ειπεῖν μὴ ζήσαντας χ' ἐνιαυτοὺς· διὰ τοσούτων γὰρ ὁ μέγας ἐνιαυτὸς πληροῦται. μαρ-
 τυροῦσι δέ μου τῷ λόγῳ καὶ Μανέθων ὁ τὴν Αἰγυπτίων ποιησάμενος συγγραφήν Μῶχος
 108 τε καὶ Ἑστιάδης καὶ ὁ Αἰγύπτιος Ἰερώνυμος οἱ τὰ Φοινικὰ συγγραψάμενοι, Ἡσιόδος τε
 καὶ Ἑκαταῖος καὶ Ἑλλάνικος καὶ Ἀκουσίλαος καὶ Ἐφορος καὶ Νικόλαος καὶ Βηρωσὸς ὁ τὰ
 109 Χαλδαϊκὰ συναγαγών, οἱ τοὺς ἀρχαίους ἱστοροῦσι ζήσαντας ἔτη χίλια. οἱ δὲ Νώχου
 παῖδες τρεῖς ὄντες Σημᾶς καὶ Ἰαφθᾶς καὶ Χαμᾶς κατελθόντες ἀπὸ τῶν ὀρῶν εἰς τὰ
 110 πεδία τὴν ἐν τούτοις οἰκησιν ἐποιήσαντο. καὶ τὸ πεδίον, εἰς ὃ πρῶτον αὐτοὶ κατοίκησαν,
 111 καλεῖται Σενναάρ. τοῦ δὲ θεοῦ κελείοντος στέλλειν ἀποικίας παρήκουσαν, ὑπονοοῦντες
 112 κατ' ἐπιβουλὴν εἰς ἀποικίαν αὐτοὺς παρορμᾶν, ἵνα διαιρεθέντες εὐεπιχειρητότεροι γίνοντο.
 113 ἔξῃρε δὲ αὐτοὺς πρὸς τὴν τοῦ θεοῦ καταφρόνησιν Ναβρώδης, ὅς νιωνὸς ὦν Χάμου τοῦ
 Νώχου, τολμηρὸς δὲ καὶ κατὰ χεῖρα γενναῖος ἔπειθεν αὐτοὺς μὴ τῷ θεῷ διδόναι τὸ δι'
 114 ἐκείνον εὐδαιμονεῖν, ἀλλὰ τὴν ἰδίαν ἀρετὴν ταῦτα παρέχειν αὐτοῖς ἡγεῖσθαι, καὶ περιῖστα
 δὲ κατ' ὀλίγον εἰς τυραννίδα τὰ πράγματα ἀμύνεσθαι τε τὸν θεὸν ἡπεῖλει πάλιν τὴν
 30 γῆν ἐπικλύσαι θελήσαντα· πύργον γὰρ οἰκοδομήσειν ὑψηλότερον ἢ τὸ ὕδωρ ἀναβῆναι
 115 δυνηθεῖν. ἐλάμβανε δὲ θᾶττον ὕψος ὑπὸ πολυχειρίας. ὠκοδόμητο δ' ἐκ πλίνθου ὀπτῆς
 116 ἀσφάλτου δεδεμένης. οὕτως δὲ μεμηνότας ὀρῶν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς στάσιν ἐνέβαλεν ἄλλο-
 γλώσσους ἀπεργασάμενος καὶ ὑπὸ πολυφωνίας ποιήσας ἑαυτῶν ἀσυνέτους εἶναι. ὁ δὲ
 τόπος ἐν ᾧ τὸν πύργον ὠκοδόμουν νῦν Βαβυλῶν καλεῖται διὰ τὴν περὶ τὴν διάλεκτον
 35 σύγχυσιν· Ἑβραῖοι γὰρ τὴν σύγχυσιν βαβέλ καλοῦσι. περὶ δὲ τοῦ πύργου τούτου καὶ

1 τῷ θεῷ ἔθυσσε tr. Laur. — 3 ἀναγράφοντες Laur. — βηρωσὸς ex corr. Henn. — 4 τῇ om.
 Berol. — κορδυαίων Par. Henn. κορδυαίων Berol. — 5 et 20 αἰγύπτου Par. Laur. Henn. — 8 ἀξέιν
 Henn. — 9 γόνου] σφαγῆς Iosephus. — ἀπέχεσθαι Berol. ἀπέχεισθε Henn. — χοῆσθαι Berol. — 13 τ']
 σ' Par. Laur. Henn. — 21 Ἑκαταῖος] ἐκταῖος Berol. Par. Henn., in marg. m. 2 ἕκα Henn. — Ἑλλάνικος]
 λήαμικὸς, quo deleto in marg. ascript. ἑλλανικὸς Berol. — ἔφος Par. — Νικόλαος] νίκων Henn. —
 22 ζήσαντες Par. Henn. — 23 τὸ πεδίον Berol. — 25 σενναάρ Henn. — 26 εὐεπιχειρότεροι Par. Henn. —
 34 ἀπὸ Par. Henn.

Zonaras I p. 30 Bonn.

τῆς ἄλλοφωνίας τῶν ἀνθρώπων μέμνηται καὶ Σιβύλλα λέγουσα οὕτως· „πάντων ὁμοφώνων
 τῶν ἀνθρώπων ὄντων πύργον ὠκοδόμησαν τινὲς ὑψηλότατον ὥς ἐπὶ τὸν οὐρανὸν ἀνα-
 βησόμενοι δι' αὐτοῦ. οἱ δὲ θεοὶ ἀνέμους ἐπιπέμψαντες ἀνέτρεψαν τὸν πύργον καὶ ἰδίαν
 ἐκάστῳ φωνὴν ἔδωκαν· καὶ διὰ τοῦτο Βαβυλῶνα κληθῆναι συνέβη τὴν πόλιν“. σκίδναιται
 5 τὸ λοιπὸν ὑπὸ τῆς ἀλλογλωσσίας, ὥς πληρωθῆναι πᾶσαν αὐτῶν ἡπειρον· εἰσὶ δ' οἱ καὶ
 τὰς νήσους κατώκησαν. ἦσαν δὲ τῶν Νώχου παίδων νιοί, ὧν ἐπὶ τιμῇ τοῖς ἔθνεσι τὰ
 122 ὀνόματα ἐπετίθεσαν οἱ γῆν καταλαμβάνοντες τινά. Ἰάφθᾳ μὲν οὖν ἦσαν ἑπτὰ νιοί, οἱ
 ἀπὸ Ταύρου καὶ Ἀμάνου τῶν ὀρῶν ἀρξάμενοι προῆλθον ἐπὶ μὲν τῆς Ἀσίας μέχρι ποταμοῦ
 Ταναΐδος, ἐπὶ δὲ τῆς Εὐρώπης ἕως Γαδείρων, καὶ τὰ ἔθνη τοῖς αὐτῶν ἐκάλουν ὀνόμασι.
 10 τοὺς μὲν γὰρ νῦν Γαλάτας ὕφ' Ἑλλήνων καλουμένους, Γομαρεῖς δὲ λεγομένους, Γόμαρος
 ἔκτισε. Μαγώγης δὲ τοὺς ἀπ' αὐτοῦ Μαγώγας ὀνομασθέντας ὥκισε, Σχύθας δὲ νῦν προσ-
 αγορευομένους. τῶν δὲ Ἰάφθου παίδων Ἰανάνου καὶ Μάδου ἀπὸ μὲν τοῦ Μάδου
 124 Μαδαῖοι γίνονται ἔθνος, οἱ πρὸς Ἑλλήνων Μῆδοι κέκληνται, ἀπὸ δὲ Ἰανάνου Ἰωνία καὶ
 πάντες Ἕλληνες γεγόνασι. κατοικεῖ δὲ καὶ Θεοβήλους Θεόβηλος, οὔτινες ἐν τοῖς νῦν
 15 Ἰβήρες καλοῦνται. καὶ Μεσσηνοὶ δὲ ὑπὸ Μέσχου κτισθέντες Καππαδόκαι ἄρτι κέκληνται,
 125 Θεῖρης δὲ Θεῖρας μὲν ἐκάλεσεν ὧν ἦρξεν, Ἕλληνες δὲ Θορῆκας αὐτοὺς μετωνόμασαν.
 Γομάρου δὲ τριῶν υἱῶν γενομένων Ἀσχανάξης μὲν Ἀσχανάξους ὥκισεν, οἱ νῦν Πηγηῆνες ὑπὸ
 126 τῶν Ἑλλήνων καλοῦνται, Ριφάθης δὲ Ριφαθαίους τοὺς Παφλαγόνας λεγομένους, Θυγράμης
 δὲ Θυγραμμάιους, οἱ δόξαν Ἑλλήσι Φρύγες ὀνομάσθησαν. Ἰανάνου δὲ τοῦ Ἰάφθου τριῶν
 127 καὶ αὐτοῦ παίδων γενομένων Ἀλισᾶς μὲν Ἀλισαίους ἐκάλεσεν ὧν ἦρχεν, Αἰολεῖς δὲ νῦν εἰσὶ,
 20 Θάρσος δὲ Θαρσεῖς· οὕτως ἐκαλεῖτο τὸ παλαιὸν ἡ Κιλικία. σημείον δέ· Ταρσὸς γὰρ παρ'
 αὐτοῖς τῶν πόλεων ἡ ἀξιολογωτάτη καλεῖται τὸ ταῦ πρὸς τὴν κλῆσιν ἀντὶ τοῦ θῆτα
 μεταβαλόντων. Χεδίμος δὲ Χεδίμα τὴν νῆσον ἔσχε, Κύπρος δὲ νῦν αὕτη καλεῖται,
 128 τῶν Ἑλλήνων τούνομα ταύτη μεταθεμένων πρὸς τὸ τῆς παρ' αὐτοῖς θεοῦ νομιζομένης
 25 ἐπώνυμον· τὴν γὰρ Ἀφροδίτην καὶ Κύπριν καλοῦσι· καὶ ἀπὸ ταύτης νῆσοι τὲ πᾶσαι καὶ
 τὰ πλεῖα τῶν παρὰ θάλασσαν Χεδὶν ὑπὸ Ἑβραίων ὀνομάζεται· ὅθεν καὶ μία τῶν ἐν
 Κύπρῳ πόλεων τὴν προσηγορίαν φυλάξασα Κίτιος ὑπὸ τῶν ἐξελληνισάντων αὐτὴν καλεῖται.
 Ἰάφθου μὲν δὴ παῖδες τὲ καὶ υἱοὶ τοσαῦτα ἔσχον ἔθνη. τὰ δ' ὀνόματα διὰ τὸ τῆς
 129 γραφῆς εὐπρεπὲς ἑλλήνισται· οὐ γὰρ ἐπιχώριος ἡμῖν ὁ τοιοῦτος αὐτῶν τύπος, ἀλλ' ἐν τῇ
 30 αὐτῶν σχῆμα καὶ τελευτῇ μία· Νῶχος γέ τοι Νῶε καλεῖται καὶ τοῦτον τὸν τύπον ἐπὶ
 παντὸς τήρει σχήματος. οἱ δὲ Χάμου παῖδες τὴν ἀπὸ Συρίας καὶ Ἀμάνου καὶ Αἰβάνου
 130 τῶν ὀρῶν γῆν κατέσχον, ὅσα πρὸς θάλασσαν αὐτῆς ἐτέτραπτο καταλαβόντες καὶ τὰ μέχρι
 τοῦ ὠκεανοῦ ἐξιδιωσάμενοι· αἱ μέντοι προσηγορίαι τῶν μὲν καὶ παντελῶς ἐξέτηλοι γεγόνασιν,
 ἐνίων δὲ μεταβαλοῦσαι καὶ μεταρρυθμισθεῖσαι πρὸς ἑτέρας δύσγνωστοι τυγχάνουσι· τεσσάρων
 131 γὰρ Χάμου παίδων γενομένων Χουσαῖον μὲν οὐδὲν ἔβλαψεν ὁ χρόνος· Αἰθίοπες γὰρ ὧν
 35 ἦρξεν ἔτι καὶ νῦν ὑπὸ τε ἑαυτῶν καὶ τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ πάντων Χουσαῖοι καλοῦνται. ἔτη- 132

2 ὥς] καὶ, in marg. man. 2 ὥς Henn. — 4 τὴν πόλιν συνέβη tr. Par. Henn. — 8 ἄρτι] μέχρι Par.
 Henn. — 11 μαγώγους Berol. — 14 et 15 δὲ om. Berol. — 17 γομάρου, o ex a corr. Henn. — γενομένου
 Par. et man. 1 Henn. — ὥκισεν man. 1 Henn. — 18 ριφάθης Berol. et man. 1 Henn. — ριφθαίους
 Henn. — θυγράμης man. 1 Henn. — 22 αὐτοῖς] αὐτοῦ ut uidetur man. 1 Henn. — 24 τῶν ... 25
 καλοῦσι om. Iosephus. — 26 παρὰ] περὶ ut saepe Berol. — 27 ἐλληνισάντων Par. Laur. Henn. —
 28 ἰαφέθου Berol. — 29 ἐλλήνισται Henn. — 36 καὶ τῶν om. i. marg. suppletum Berol.

Zonaras I p. 32 Bonn.

ρήθη δὲ καὶ Μεστραίοις ἡ κατὰ τὴν προσηγορίαν μνήμη· τὴν γὰρ Αἴγυπτον Μεστρὴν
καὶ Μεστραίους τοὺς Αἰγυπτίους ἄπαντες οἱ ταύτῃ καλοῦμεν. ἔκτισε δὲ καὶ Φούτης τὴν
133 Αἰβύην Φούτους ἄφ' ἑαυτοῦ καλέσας τοὺς ἐπιχωρίους. ἔστι δὲ καὶ ποταμὸς ἐν τῇ Μαύρῳ
χώρῃ τοῦτο ἔχων τὸ ὄνομα, ὅθεν καὶ τοὺς πλείστους τῶν Ἑλληνικῶν ἱστοριογράφων ἔστιν
ἰδεῖν μεμνημένους τοῦ ποταμοῦ καὶ τῆς παρακειμένης αὐτῷ χώρας Φούτης λεγομένης. 5
134 μετέβαλε δὲ ὁ ἔστιν αὐτῇ ὄνομα ἀπὸ τῶν Μεστράμου νύων ἐνὸς Αἰβυος λεγομένου. Χαναναῖος
δὲ τέταρτος ὢν Χάμου παῖς τὴν νῦν Ἰουδαίαν καλουμένην οἰκίσας ἀπ' αὐτοῦ τοὺς Χανααὶν
προσηγόρευσε. γίνονται δὲ παῖδες ἐξ αὐτῶν Χούσου μὲν ἔξ, ὢν Σαβᾶς μὲν Σαβαίους.
Εὐιλᾶς δὲ Εὐιλαίους ἔκτισεν, οἱ νῦν Γετοῦλοι λέγονται, Σαβάθης δὲ Σαβαθηνοὺς, ὀνομά-
135 ζονται δὲ Ἀσταβαροὶ παρ' Ἑλλήσιν· οἰκίζει δὲ καὶ Σαβάκτας Σαβακτηνοὺς· Ράμος δὲ 10
Ραμαίους ᾤκισε καὶ δύο παῖδας ἔσχεν, ὢν Ἰούδας μὲν Ἰουδαίους Αἰθιοπικὸν ἔθνος τῶν
ἐσπερίων οἰκίσας ἐπώνυμον αὐτοῦ κατέλιπε, Σαβαίους δὲ Σαβαῖος· Ναβρώδης δὲ Χούσου
136 υἱὸς ὑπομείνας παρὰ Βαβυλωνίοις ἐνυράννησε. τῶν δὲ Μεστραίων παίδων ὁκτώ γενομένων
οἱ πάντες τὴν ἀπὸ Γάζης ἕως Αἰγύπτου γῆν κατέσχον, μόνου δὲ Φυλιστηνοῦ τὴν ἐπωνυμίαν
138 ἡ χώρα διεφύλαξε· Παλαιστίνην γὰρ οἱ Ἕλληνες τὴν μοῖραν αὐτοῦ ἐκάλεσαν. ἐγένοντο δὲ 15
καὶ Χαναναῖον παῖδες, Σιδάνιος ὃς καὶ πόλιν ἐπώνυμον ἔκτισεν ἐν τῇ Φοινίκῃ, Σιδὼν δ'
ὑφ' Ἑλλήνων καλεῖται, Ἀμαθος δὲ Ἀμαθηνοὺς κατόκησεν, ἥτις ἐστὶ καὶ νῦν ὑπὸ μὲν τῶν
ἐπιχωρίων Ἀμάθι καλουμένη, Μακεδόνες δ' αὐτὴν Ἐπιφάνειαν ἄφ' ἐνὸς τῶν ἀπογόνων
Πτολεμαίου ὠνόμασαν, Ἀρουδαῖος δὲ Ἀραδὸν τὴν νῆσον ἔσχεν, Ἀρουκαῖος δὲ Ἀράκην τὴν
143 ἐν τῷ Αἰβάνῳ. Σημᾶ δὲ τῷ τρίτῳ τῶν Νώχου νύων πέντε γίνονται παῖδες, οἱ τὴν μέχρι 20
τοῦ κατ' Ἰνδίαν ὠκεανοῦ κατοικοῦσιν Ἀσίαν ἀπ' Εὐφράτου τὴν ἀρχὴν πεποιημένοι. Ἐλνυμος
μὲν γὰρ Ἐλνυμῖους Περσῶν ὄντας ἀρχηγέτας κατέλιπεν· Ἀσουράς δὲ Νίνον οἰκίζει πόλιν καὶ
144 τοὺς ὑπὲρ τοὺς Ἀσσυρίους ἐπωνόμασεν· Ἀρφαξάδης δὲ τοὺς νῦν Χαλδαίους καλουμένους
Ἀρφαξαδαίους ὠνόμασεν ἄρξας αὐτῶν· Ἀραμαῖους δὲ Ἀραμος ἔσχεν, οὓς Ἕλληνες Σύρους
145 προσαγορεύουσιν· οὓς δὲ Λυδούς καλοῦσι, Λούδους δὲ τότε, Λούδας ἔκτισε. τῶν δὲ Ἀράμου 25
παίδων τεσσάρων ὅτιων Οὐσίς μὲν κτίζει τὴν Τραχονίτιν καὶ Ἀμασκόν, μέση δ' ἐστὶ
τῆς Παλαιστίνης καὶ κοίλης Συρίας· Ἀρμενίαν δὲ Ὀτρος, καὶ Γεθήρης Βακτριανούς, Μήσας
146 δὲ Μησαναίους, Πασίνου χάραξ ἐν τοῖς νῦν καλεῖται. Ἀρφαξάδου δὲ παῖς γίνεται Σάλης,
τοῦ δὲ Ἐβερως, ἄφ' οὗ τοὺς Ἰουδαίους ἀρχήθεν Ἑβραίους ἐκάλουν· Ἐβερως δὲ Ἰούκταν
καὶ Φάλαγον ἐγέννησεν· ἐκλήθη δὲ Φάλαγος, ἐπειδὴ κατὰ τὴν ἀποστολὴν τῶν οἰκήσεων 30
148 τίκεται· γάλεκ γὰρ τὸν μερισμὸν Ἑβραῖοι καλοῦσι. Φαλάγου δὲ γίνεται Παγαῦς·
τούτου δὲ Σέρουγος, ὃς Ναχώρης υἱὸς τίκεται· τούτου δὲ Θέρρος· πατὴρ δὲ οὗτος
Ἀβράμου γίνεται. ὃς δέκατος ἐστὶν ἀπὸ Νώχου, δευτέρῳ δ' ἔτει καὶ ἐνενηκιστῷ πρὸς ἔννα-
151 κοσίους μετὰ τὴν ἐπομβρίαν ἐγένετο. Ἀβραμος δὲ εἶχεν ἀδελφούς Ναχώρην καὶ Ἀράνην.
τούτων Ἀράνης υἱὸν καταλιπὼν Ἀῶτον καὶ Σάραν καὶ Μελχὰν θυγατέρα ἐν Χαλδαίοις 35

2 ταύτῃ] Berol. Par. Laur. ταύτην, et in marg. m. 2 οἰκοῦντες Henn. — 3 μαύρω Berol. —
6 μεστράπου Berol. — 7 οἰκήσας Berol. — 10 καὶ om. Laur. Par. Henn. — 14 φυλιστηνοῦ Henn. Par.
Laur. — 16 σιδάγιος Laur. — 19 Πτολεμαίου] Berol. et i. marg. Henn. πολέμου Laur. Par. Henn.
Πτολεμαίων ἐπιφανοῦς λεγομένου Zonaras omittens ἀπογόνων. — 19 ἀραδαῖος Henn. — 21 ἐφράτου
Berol. — 22 καὶ om. Berol. — 23 ἀσυρίους Laur. Par. Henn. — καλουμένους Χαλδαίους tr. Par. Henn. —
26 δὲ ἐστὶ Henn. — 29 Ἑβραίους ἀρχήθεν tr. Par. Henn. — 30 φάλαγον, α ex o corr. vid. Berol. —
φάλαγος, αγ ex corr. Berol. — 31 φαλάγου, α ex corr. Berol. — φαγῆς Berol. — 32 τούτου δὲ ...
τίκεται om. Henn. — 33 ἐννακοσίους] διακοσίους Laur. Par. Henn. cum Zonara.

Zonaras I p. 34 Bonn.

ἀπέθανε, γαμοῦσι δὲ τὰς ἀδελφιδὰς Μελχὰν μὲν Ναχώρης Σάραν δὲ Ἀβραμος. καὶ 152
Θέρρον μισήσαντος τὴν Χαλδαίαν διὰ τὸ Ἀράνου πένθος μετοικίζονται πάντες εἰς Χαράν
τῆς Μεσοποταμίας, ἐνθα καὶ Θέρρος θάπτεται ἔτη βιώσας ε' καὶ σ'. συνετέμνητο γὰρ
ἥδη τοῖς ἀνθρώποις κατ' ὀλίγον τὸ ζῆν καὶ βραχύτερον ἐγένετο μέχρι τῆς Μωσέως γενέ-
5 σεως, μεθ' ὃν ὄρος ἦν τοῦ ζῆν ρά' ἔτη ταῦθ' ὀρίσαντος τοῦ Θεοῦ, ὅσα καὶ Μωσὴν συνέβη
βιῶναι. Ἀβραμος δὲ γνησίον παιδὸς ἀπορῶν Ἀῶτον τὸν τοῦ ἀδελφοῦ υἱὸν εἰσεποίησατο 154
καὶ καταλείπει τὴν Χαλδαίων οὐ γεγονώς ἔτη τοῦ Θεοῦ κελεύσαντος εἰς τὴν Χαναναίαν
μετελθεῖν, ἐν ᾗ καὶ κατόκησε. καὶ πρῶτος τολμᾷ Θεὸν ἀποφῆναισθαι δημιουργὸν τῶν ὅλων 155
ἐνα, τῶν δὲ λοιπῶν εἰ καὶ τι πρὸς εὐδαιμονίαν συντελεῖ κατὰ προσταγὴν τὴν τούτου παρέχειν
10 ἕκαστον οὐ κατ' οἰκείαν ἰσχύν. εἰκάζει δὲ ταῦτα τοῖς τῆς γῆς καὶ θαλάσσης παθήμασι 156
τοῖς περὶ τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην καὶ πᾶσι τοῖς κατ' οὐρανὸν συμβαίνουσι· δυνάμει γὰρ
αὐτοῖς παρούσης καὶ προνοῆσαι τῆς καθ' αὐτοὺς εὐταξίας, ταύτης δὲ ὑστεροῦντας φανεροὺς
γίνεσθαι μὴδ' ὅσα πρὸς τὸ χρησιμώτερον ἡμῖν συνεργοῦσι κατὰ τὴν αὐτῶν ἐξουσίαν
ἀλλὰ κατὰ τὴν τοῦ κελεύοντος ἰσχὺν ὑπουργεῖν, ὃ καλῶς ἔχει μόνῳ τὴν τιμὴν καὶ τὴν
15 εὐχαριστίαν ἀπονέμειν. δι' αὐτὴν Χαλδαίων καὶ τῶν ἄλλων Μεσοποταμιτῶν στασιασάντων 157
πρὸς αὐτὸν κατὰ βούλησιν καὶ βοήθειαν Θεοῦ τὴν Χαναναίαν ἔσχε γῆν. μνημονεύει δὲ 158
αὐτοῦ καὶ Βιρωσὸς λέγων οὕτως· „μετὰ τὸν κατακλυσμὸν δεκάτῃ γενεᾷ παρὰ Χαλδαίοις
τίς ἦν δίκαιος ἀνὴρ μέγας καὶ τὰ οὐράνια ἔμπειρος.“ Ἐκαταῖος δὲ καὶ βιβλίον συγ- 159
γραψάμενος περὶ αὐτοῦ κατέλιπε, Νικόλαος δὲ ὁ Ἀμασκηνὸς ἐν τῇ δ' τῶν ἱστοριῶν
20 λέγει οὕτως· „Ἀβράμης ἐβασίλευσε Ἀμασκού ἐπὶ πηλὺς σὺν στρατῷ ἀφιγμένος ἐκ τῆς γῆς
τῆς ὑπὲρ Βαβυλῶνος Χαλδαίων λεγομένης. μετ' οὐ πολὺν δὲ χρόνον μεταναστὰς καὶ 160
ἀπὸ ταύτης τῆς χώρας σὺν τῷ σφετέρῳ λαῷ εἰς τὴν τότε μὲν Χαναναίαν λεγομένην νῦν
δὲ Ἰουδαίαν μετόκησε.“ ταῦτα τὰ τῶν παλαιῶν ἱστορικῶν. λιμοῦ δὲ τὴν Χαναναίαν 161
καταλαβόντος εἰς Αἴγυπτον μεταναστεύει τῆς τε ἀφ' ὀνίας τῆς ἐκεῖ μεθέξων καὶ τῶν ἱερέων
25 ἀκροατῆς ἐσόμενος ὢν λέγοιεν περὶ Θεῶν· ἡ γὰρ κρείσσοσιν εὐρεθεῖσι κατακολουθήσειν
ἢ μετακομίσειν αὐτοὺς ἐπὶ τὸ βέλτιον αὐτὸς ἄμεινον φρονῶν. θαυμασθεῖς οὖν ὑπὸ τῶν 167
Αἰγυπτίων ἐν ταῖς συνουσίαις, τὴν τε ἀριθμητικὴν αὐτοῖς χαρίζεται καὶ τὰ περὶ ἀστρο-
νομίαν παραδίδωσι. πρὸ γὰρ τῆς Ἀβράμου παρουσίας εἰς Αἴγυπτον Αἰγύπτιοι τοιῶν 168
εἶχον ἀμαθῶς· ἐκ Χαλδαίων γὰρ ταῦτ' ἐφοίτησαν εἰς Αἴγυπτον, ὅθεν ἦλθε καὶ εἰς τοὺς
30 Ἕλληνας. τῶν δὲ Ἀσσυρίων ἐπιστρατευσάντων κατὰ Σοδομιτῶν καὶ γόρους ἐπιταξάντων 171
αὐτοῖς ἰβ' μὲν ἔτη τοὺς ἐπιταχθέντας γόρους ἐτέλουν, ἐν δὲ τῷ ιγ' ἀπέστησαν, καὶ αὐθις 172
ἐπῆλθον αὐτοῖς οἱ Ἀσσύριοι στρατοπεδευσάμενοι κατὰ τὴν κοιλάδα τὴν λεγομένην φρέατα 174
ἀσφάλτου· κατ' ἐκείνον γὰρ τὸν καιρὸν φρέατα ἦν ἐν αὐτῇ, νῦν δὲ τῆς Σοδομιτῶν πόλεως
ἀφανισθείσης ἡ κοιλάς ἐκείνη λίμνη γέγονεν ἡ Ἀσφαλίτις λεγομένη. τῶν δὲ Σοδομιτῶν 175
35 συμβαλόντων τοῖς Ἀσσυρίοις πολλοὶ μὲν ἔπεσον, οἱ δὲ λοιποὶ ἠχμαλωτίσθησαν, σὺν οἷς
καὶ Ἀῶτος ἦγετο τοῖς Σοδομίταις σύμμαχος ἐλθελθώς, οὐκ ἄποθεν τῆς Σοδομιτῶν πόλεως
οἰκῶν. Ἀβραμος δὲ ταῦτα μαθὼν ἐπειχθεὶς κατὰ πέμπτην ἐπιτεσῶν νύκτα τοῖς Ἀσσυρίοις 176
177

1 σάραν Berol. — 3 συνετέμνηται Berol. — 4 ἐγένετο Par. Henn. — 5 ρ' καὶ κ' Henn. — 8 Θεὸν]
τὸν Θεὸν Berol. — 16 δὲ om. Berol. — 18 ἐκαταῖος Berol. Par. et m. 1 Henn. — βίβλους Par. Henn. —
συγγραψάμενος] συνταξάμενος Iosephus. — 19 τῇ τετάρτῃ Par. Henn. — 21 βαβυλῶνα Berol. — 23 ταῦτα
... ἱστορικῶν om. Iosephus. — 27 αὐτοῖς] ex corr. Henn. αὐτοῦ Berol. et ex corr. Par. αὐτῷ man. 1
Par. Henn. — 27 ἀστρονομίας Henn. — 32 ἀπῆλθον Par. Henn. — 33 σοδομιτικῆς Henn. — 35 συμ-
βαλλόντων Berol. — 37 μαθὼν] ἀκούσαντι Iosephus. — κατὰ post ἐπιτεσῶν transponit man. 2 Henn. —

ἡν
πέμπτην] om. Henn. et relicto spatio Par. ε' Berol.

178 περὶ Λάνον, οὕτως γὰρ ἡ ἑτέρα τοῦ Ἰορδάνου προσαγορεύεται πηγῇ, σὺν τοῖς οἰκέταις
αὐτοῦ καὶ τρισὶ φίλοις τοὺς τε τῶν Σοδομιτῶν αἰχμαλώτους ἔσωσε καὶ τὸν συγγενῆ Ἀῶτον,
179 ἐπιδείξας ὅτι τὸ γενναῖον τε καὶ πρόθυμον κρατεῖ παντός ἀριθμοῦ. ἀπήντησε δὲ τούτῳ
180 ὁ τῶν Σοδομιτῶν βασιλεὺς. ἔνθα καὶ ὁ τῆς Σόλυμα πόλεως βασιλεὺς Μελχισεδεκ αὐτὸν
ὑποδέχεται· σημαίνει δὲ τοῦτο βασιλεὺς δίκαιος· καὶ ἦν δὲ τοιοῦτος ὡς διὰ τοῦτο καὶ 5
ἱερέα γενέσθαι αὐτὸν τοῦ Θεοῦ· τὴν μὲντοι Σόλυμα ὕστερον ἐκάλεσαν Ἱεροσόλυμα.
181 ἐχορήγησε δὲ οὗτος τῷ Ἀβράμῳ στρατῷ ξένια καὶ πολλὴν ἀφθονίαν τῶν ἐπιτηδείων καὶ
αὐτὸν ἐπήγεσε καὶ τὸν Θεὸν εὐλόγησεν. Ἀβράμου δὲ διδόντος καὶ τὴν δεκάτην τῆς λείας
182 αὐτοῦ προσδέχεται τὴν δόσιν. ὁ δὲ τῶν Σοδομιτῶν βασιλεὺς τὴν μὲν λείαν ἔχειν Ἀβραμὸν
παρεκάλει, τοὺς δὲ σωθέντας αἰχμαλώτους παρὰ αὐτοῦ παρεκάλει ἀπολαβεῖν, ὁ δὲ οὐκ 10
ἔφη τοῦτο ποιήσειν, οὐδ' ἂν ἄλλην ὠφέλειαν ἐκ τῆς λείας εἰς αὐτὸν ἦξιν πλην ὅσα
τροφὴ τοῖς οἰκέταις αὐτοῦ γένοιτο· μοῖραν μὲντοι τινα τοῖς φίλοις αὐτοῦ παρασχεῖν τοῖς
183 συστρατευσαμένοις. Ἐσχὼν δὲ ὁ πρῶτος ἐκαλεῖτο καὶ Ἑννηρος καὶ Μαμβρῆς. ἑπαινέσας
δὲ αὐτοῦ τὴν ἀρετὴν ὁ Θεός, „οὐκ ἀπολείς, φησί, μισθοὺς τοὺς ἐπὶ τοιαύταις ἐνπραγίας.“
τοῦ δ' ὑπολαβόντος „καὶ τίς ἂν εἴη χάρις τούτων τῶν μισθῶν οὐκ ὄντων οἱ διαδέχονται“, 15
ἔτι γὰρ ἦν ἄπαις, ὁ Θεὸς καὶ παῖδα αὐτῷ γενήσεσθαι καταγγέλλει καὶ πολλὴν ἐξ ἐκείνου
187 γενεάν, ὡς ἐξισουῖσθαι αὐτὴν τοῖς ἄστροις τὸν ἀριθμόν. Σάρρα δὲ τοῦ Θεοῦ κελεύσαντος
190 ἐπικλίνει αὐτοῦ μίαν τῶν Θεραπαινίδων Ἀγάρην ὄνομα γένος οὖσαν Αἰγυπτίαν. ἡ καὶ
191 τίσκει Ἰσμαῆλ, Θεόκλητον ἂν τις εἴποι διὰ τὸ εἰσακοῦσαι τὸν Θεὸν τῆς ἱερείας. Ἀβράμῳ
μὲν οὖν ἔκτον καὶ ὀγδοηχοστὸν ἔτος γεγονότι Ἰσμαῆλος ἐγεννήθη, εἰς ἔννατον δ' αὐτῷ καὶ 20
ἐνενηχοστὸν παρελθόντι ἐπιφανεῖς ὁ Θεὸς ἐπήγγειλεν, ὡς παῖς αὐτῷ ἐκ Σάρρας ἔσοιτο,
192 κελεύει δὲ αὐτὸν καλέσαι Ἰσακὸν. προσέταξε δὲ τὸ ἀπ' αὐτοῦ γένος βουλόμενος μένειν
τοῖς ἄλλοις μὴ συμφυρόμενον τὰ αἰδοῦα περιτέμνεσθαι καὶ τοῦτο ποιεῖν ὀγδόῃ ἡμέρᾳ
193 μετὰ τὸ γεννηθῆναι. καὶ περιτέμνεται Ἀβραμὸς παραχρῆμα καὶ πάντες οἱ παρ' αὐτῷ
καὶ Ἰσμαῆλος τρισκαιδέκατον ἔτος ἔχων, Ἀβραμὸς δὲ ἐνετηχοστὸν πρὸς τοὺς 9 διήγεν. 25
194 οἱ δὲ Σοδομίται εἴς τε ἀνθρώπους ἦσαν ὕβρισται καὶ πρὸς τὸν Θεὸν ἀσεβεῖς, ὡς καὶ
196 μισόξενοι εἶναι καὶ τὰς πρὸς ἀλλήλους ὀμιλίας ἐκτρέπεσθαι. Ἀβραμὸς δὲ ἐκαθέζετο πρὸς
τῇ δορὶ τῇ Μαμβρῇ καὶ Θεασάμενος τρεῖς ἀγγέλους ὡς ξένους αὐτοὺς ἡσπάσατο καὶ παρε-
197 κάλει ξενίων μετασχεῖν. οἱ δὲ δόξαν αὐτῷ παρέσχον ἐσθιόντων, καὶ περὶ τῆς Σάρρας
ἐπυνθάνοντο, ποῦ ποῦ εἴη καὶ ἦξιν ἔφασαν εἰς τὸ μέλλον καὶ εὐρήσειν αὐτὴν ἥδη 30
198 μητέρα γεγενημένην. τῆς δὲ γυναικὸς μειδιασάσης ὡς ἐπ' ἀδυνάτοις αὐτῆς μὲν 9' ἐχούσης
ἔτη τοῦ δὲ ἀνδρός 9', ἐμήνυσαν ἑαυτοὺς ὄντας ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ, καὶ ὅτι πεμφθεῖη ὁ
200 εἰς σημαίνων περὶ τοῦ παιδός, δύο δὲ Σοδομίτας καταστρεψόμενοι. οἱ εἰς τὴν Σοδομιτῶν
παρεγένοντο πόλιν, καὶ ὁ Ἀῶτος αὐτοὺς ἐπὶ ξενίαν παρεκάλει· ἦν γὰρ περὶ τοὺς ξένους

4 σόλυμος Berol. — 5 ὡς] καὶ Par. Henn. — τὴν] τὰ Berol. — μέντοι] μὲν τὸ Par. et man. 1 Henn. — 7 ἀβράμῳ Par. et man. 1 Henn. — 8 δόντος Berol. ἰδόντος Par. — 9 δόσαν] δόξαν Par. Henn. — 10 τοὺς δὲ ... παρεκάλει om. Henn. — σωθέντας Par. — ἀπολαβεῖν man. 1 Henn. — 13 μαμβρησὼν Berol. — 16 γενήσεται m. 1 Henn. — 17 ἐξισουῖσθαι] παραπλησίως ἔσσεσθαι Iosephus. — 18 μίαν τῶν Θεραπαινίδων τοῦ Θεοῦ κελεύσαντος ἐπικλίνην αὐτοῦ tr. Par. Henn.; in marg. man. 2 τίθησαν Henn. — 21 ἐνενηχοστὸν] 9' Berol. ἔκτον Par. Henn. — 23 συμφυρόμενον Par. συμφθειρόμενον Berol. συμφυρόμενον Henn. — 24 αὐτοῦ Berol. — 27 ἐκτρέπεσθαι] μὴ ἐκτρέπεσθαι (x in v corr. man. 2 Henn.) Par. Henn. — 29 μετασχεῖν] μεταλαβεῖν Iosephus — 33 τοῦ om. Henn. — σοδομίται Berol.

φιλάνθρωπος καὶ μαθητῆς τῆς Ἀβράμου χρηστότητος. οἱ δὲ Σοδομίται ἐπὶ βίαν καὶ
ἄβρῳ τούτων ἐτράπησαν. τοῦ δὲ Ἀῶτου παραινοῦντος μὴ χωρεῖν ἐπ' αἰσχύνῃ τῶν 201
ξένων, εἰ δὲ ἔχουσιν ἀκρατῶς, τὰς θυγατέρας αὐτοῦ ὑπὲρ ἐκείνων αὐτοῖς παρεῖναι, οὐδ'
οὕτως ἐπέισθησαν. ὁ δὲ Θεὸς ἀγανακτῆσας τοὺς μὲν ἡμαύρωσεν, ὡς μὴ δυνηθῆναι τὴν 202
5 εἴσοδον τῆς οἰκίας εὑρεῖν, Σοδομιτῶν δὲ κατέκρινε πάνδημον ὄλεθρον. Ἀῶτος δὲ τοῦ
Θεοῦ κελεύσαντος ἀπηλλάσσεται μετὰ τῆς γυναικὸς καὶ τῶν δύο θυγατέρων ἐτι παρθένων·
οἱ γὰρ μνηστῆρες αὐτῶν ὑπερεφρόνησαν τῆς ἐξόδου εἰδήθειαν ἐπικαλοῦντες τοῖς ὑπὸ τοῦ
Ἀῶτου λεγομένοις. καὶ ὁ Θεὸς ἐνσκήπτει βέλος εἰς τὴν πόλιν καὶ σὺν τοῖς οἰκίτορσιν 203
κατεπίμπτει καὶ τὴν γῆν ὁμοίᾳ πυρώσει ἀφανίζει. ἡ δὲ Ἀῶτου γυνὴ συνεχῶς εἰς τὴν
10 πόλιν ἀναστρεφόμενη μετὰ τὴν ἀναχώρησιν εἰς στήλην ἀλῶν μετέβαλε καὶ ἐτι νῦν διαμένει.
διαφεύγει δ' αὐτὸς μετὰ τῶν θυγατέρων εἰς βραχὺ τι χωρίον περιγραφὴν ὑπὸ τοῦ πυρός· 204
Ζωὴρ ἐτι καὶ νῦν λέγεται· καλοῦσι γὰρ οὕτως Ἑβραῖοι τὸ ὀλίγον. αἱ δὲ παρθέναι πᾶν 205
ἴφανίσθαι τὸ ἀνθρώπινον ὑπολαβοῦσαι τῷ πατρὶ πλησιάζουσιν, ἵνα μὴ τὸ γένος ἐκλείπῃ.
γίνονται δὲ παῖδες ὑπὸ μὲν τῆς πρεσβυτέρας Μῶαβος· εἴποι δ' ἂν τις ἀπὸ πατρός.
15 Ἀμμαρον δ' ἡ νεώτερα ποιεῖται· γένους νιδὸν ἀποσημαίνει τὸ ὄνομα. κτίζει δ' αὐτῶν ὁ 206
μὲν Μωαβίτας, Ἀμμανίτας δὲ ὁ ἑτερος· Συρίας τῆς κοίτης ἐστὶν ἀμφότερα. Ἀβραμὸς δὲ 207
μετόκησεν εἰς Γέραρα τῆς Παλαιστίνης, ἔνθα ὁ τῆς χώρας βασιλεὺς Ἀβιμέλεχ ἐρασθεὶς
Σάρρας κωλύεται παρὰ τοῦ Θεοῦ φθεῖραι αὐτήν. διανέμεται δὲ πρὸς Ἀβραμὸν τὴν τε 212
χώραν καὶ τὰ χρήματα καὶ συνθήκας ποιοῦνται ὑπὲρ τινος φρέατος ποιούμενοι τὸν ὄρκον,
20 ὃ Βηρσουβαὶ καλοῦσιν· ὄρκου δὲ φρέαρ λέγεται· ἂν. γίνεται δὲ αὐτῷ καὶ παῖς ἐκ Σάρρας, 213
ὃν Ἰσακὸν ὀνόμασε· τοῦτο γέλωτα σημαίνει· διὰ μὲντοι τὸ τὴν Σάρραν μειδιάσαι
τέξεσθαι φήσαντος αὐτὴν τοῦ Θεοῦ μὴ προσδοκῶσαν ἤδη τοκετοῦ πρεσβυτέρων οὖσαν
τὸν νιδὸν οὕτως ἐκάλεσεν· αὕτη μὲν γὰρ ἐνενηκοντα εἶχεν ἔτη, 9' δὲ Ἀβραμὸς· ὃν μετ' 214
ὀγδόῃ ἡμέρᾳ περιτέμνουσι, καὶ ἐκείνου μετὰ τὸσαύτας ἔθος ἔχουσιν οἱ Ἰουδαῖοι
25 ποιεῖσθαι τὰς περιτομὰς, Ἀραβες δὲ μετὰ ἔτος ιγ'. Ἰσμαῆλος γὰρ ὁ κτίστης αὐτῶν τοῦ
ἔθνους ἐν τούτῳ περιτέμνεται τῷ χρόνῳ. Σάρρα δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἔστρεψε τὸν Ἰσμαῆλον, 215
τεκοῦσα δὲ τὸν Ἰσακὸν οὐκ ἤξιον παρατρέφεσθαι τούτῳ τὸν Ἰσμαῆλον ὅντα πρεσβύτερον
καὶ κακουργεῖν δυνάμενον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἀποθανόντος. ἔπειθεν οὖν τὸν Ἀβραμὸν 216
εἰς ἀποικίαν πέμπειν αὐτὸν μετὰ τῆς μητρός. ὁ δὲ πρῶτα μὲν οὐ προσετίθετο οἷς ἡ
30 Σάρρα ἐσπονδάκει, ὕστερον δέ, καὶ γὰρ ὁ Θεὸς ἠρέσκειτο, παρεδίδου τὸν Ἰσμαῆλον τῇ 217
μητρὶ μήπω δι' ἑαυτοῦ χωρεῖν δυνάμενον, ὕδωρ τὰ ἐν ἀσκάῳ καὶ ἄρτον φερομένην
ἐκέλευσεν ἀπιέναι. ὡς δ' ἐπιλελοίπει τὰ ἀναγκαῖα αὐτοὺς ὑπ' ἐλάτῃ θείᾳ τὸ παιδίον 218
ψυχροραγοῦν, ὡς μὴ παρούσης ἀφῇ τὴν ψυχὴν προῆει πορρωτέρω. συντυχὼν δ' αὐτῇ 219
θεὸς ἀγγελὸς πηγὴν τε φράζει παρακειμένην καὶ κελεύει προνοεῖν τοῦ παιδός· μεγάλα
35 γὰρ αὐτὴν ἔξιν ἀγαθὰ ἐκ τῆς αὐτοῦ σωτηρίας. ἡ δ' ἐθάρσησε καὶ συμβαλοῦσα ποιμέσι
διαφεύγει τὰς ταιλαιωρίας. ἀνδρωθέντι δὲ γύναιον ἄγεται τὸ γένος Αἰγύπτιον, ἐξ οὗ 220
παῖδες αὐτῷ γίνονται ιβ', οἱ πᾶσαν τὴν ἀπ' Εὐφράτου καὶ ἐπέκεινα καθήκουσαν πρὸς 221
τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν κατοικοῦσι Ναβατηνὴν τὴν χώραν ὀνομάσαντες. εἰσὶ δ' οὗτοι,

2 τούτων om. Par. Henn. — 6 ἀπηλλάσσεται Henn. — 9 τοῦ Ἀῶτου man. 1 Henn. — συνεχῶς om. Par. Henn. — 10 μετὰ] περὶ Par. Henn. — ἄλως Berol. — 12 οἱ Ἑβραῖοι Par. Henn. — 13 ἐκλείπει Par. Henn. — 17 Ἀβιμέλεχ om. Par. Henn. — 21 ὀνόμασαν Berol. — γέλωτος Berol. — 24 οἱ om. Par. Henn. — 28 κακουργεῖν αὐτὸν δυνάμενον Par. Henn. — 32 ἐπελελοίπει Par. ἐπελελείπει Henn. — 35 αὐτὴν om. Par. Henn. — 36 τὰς] τῆς Berol. — 38 ναβατὴν Berol. — ὀνομάσαντο Berol.

οἱ τὸ τῶν Ἀράβων γένος καὶ τὰς φυλάς ἀπ' αὐτῶν καλοῦσι διὰ τε τὴν ἀρετὴν αὐτῶν καὶ
 222 διὰ τὸ τοῦ Ἀβράμου ἀξίωμα. Ἰσακὸν δὲ ὁ πατὴρ ὑπερηγάπα μονογενῇ ὄντα καὶ κατὰ
 223 δωρεάν τοῦ Θεοῦ καὶ πᾶσαν ἐπιτηδεύοντα ἀρετὴν. ὁ δὲ Θεὸς διάπειραν αὐτοῦ βουλόμενος
 224 λαβεῖν ἐμφανισθεὶς αὐτῷ ἤτει τὸν υἱὸν αὐτοῦ θύμα καὶ ἱερεῖον παρασχεῖν ἐκέλευε τε εἰς
 225 τὸ Μώριον ὅρος ἀναγαγόντα ὀλοκαντῶσαι. Ἀβραμὸς δὲ ἐπὶ μηδενὶ κρίνων παρακούειν
 τοῦ Θεοῦ δίκαιον, ἐπικρυψάμενος πρὸς τὴν γυναῖκα τὸ πρᾶγμα, λαβὼν τὸν Ἰσακὸν μετὰ
 226 δύο οἰκετῶν καὶ τὰ πρὸς ἱερουργίαν ἐπιστάξας ὄνῳ ἀπῆει πρὸς τὸ ὄρος. καὶ δύο αὐτῷ
 ἡμέρας συνώδενσαν οἱ οἰκέται, τῇ δὲ τρίτῃ μετὰ μόνου τοῦ παιδὸς παραγίνεται εἰς τὸ
 227 ὄρος, ἐφ' οὗ τὸ ἱερόν Δαυίδης ὁ βασιλεὺς ἰδρύετο. ἔφερον δὲ σὺν αὐτοῖς ὅσα λοιπὰ
 πρὸς τὴν θυσίαν πλὴν ἱερείου. τοῦ δὲ Ἰσακὸς πέμπτον καὶ εἰκοστὸν ἔτος ἔχοντος καὶ
 10 πνυθόμενου, τί μέλλει θύειν ἱερείου μὴ παρόντος, ὁ δὲ τὸν Θεὸν αὐτοῖς παρέξειν ἔλεγεν.
 228 ὥς δὲ ὁ βωμὸς ἦν εὐτρεπής, λέγει πρὸς τὸν υἱόν· „ὦ παῖ, μυριάς εὐχαῖς αἰτησάμενός
 σε, ἐπεὶ παρῆλθες ἐς τὸν βίον, οὐκ ἔστιν ὃ τι μὴ περὶ τὴν σὴν ἀνατροπὴν ἐφιλοτιμη-
 229 σάμην οὐδ' ἐφ' ᾧ μᾶλλον εὐδαιμονήσῃς ὦμην. ἀλλ' ἐπεὶ Θεοῦ βουλομένου σὸς πατὴρ
 232 ἐγενόμην καὶ πάλιν τοῦτ' ὁδοῦν ἀποτίθεμαι σε, φέρε γενναίως τὴν καθιέρωσιν.“ Ἰσακὸς
 δὲ δέχεται πρὸς ἡθονὴν τοὺς λόγους καὶ φήσας, ὥς οὐδὲ γεγονέναι τὴν ἀρχὴν ἦν δίκαιος,
 233 εἰ Θεοῦ καὶ πατρὸς μέλλοι κρίσιν ἀπωθεῖσθαι, ὤρμησεν ἐπὶ τὴν σφαγὴν. καὶ ἐπράχθη
 τὸ ἔργον μὴ στίαντος ἐμποδῶν τοῦ Θεοῦ· βοᾷ γὰρ ὀνομαστὶ τὸν Ἀβραμὸν εἰργων τῆς τοῦ
 234 παιδὸς σφαγῆς καὶ προεδήλου τὸν υἱὸν αὐτοῦ πολυχρονιώτατον ἔσεσθαι καὶ εὐδαίμονα
 235 παισὶ τε γνησίοις καὶ ἀγαθοῖς παραδώσειν μεγάλην ἡγεμονίαν, καὶ τὸ γένος αὐτῶν εἰς
 236 ἔθνη πολλὰ ἐπιδώσειν, καὶ ζηλωτὸν ἔσεσθαι πᾶσιν ἀνθρώποις. ταῦτα ὁ Θεὸς εἰπὼν
 κρινὸν ἐκ τῶν αὐτῶν παρήγαγεν αὐτοῖς εἰς τὴν ἱερουργίαν. οἱ δὲ θύσαντες ἀπενόστησαν
 237 πρὸς τὴν Σάρραν. ἡ οὐ πολὺ ὕστερον θνήσκει ἐτῶν ζ' καὶ κ' πρὸς τοῖς ρ', καὶ θάπτεται
 238 ἐν Χεβρώνι Ἀβράμου ὠνησαμένου τὸ χωρίον. γαμεῖ δ' αὐτὸς τὴν Χατοῦραν, ἐξ ἧς αὐτῷ
 239 παῖδες ἐξ γίνονται. φέρονται δὲ καὶ τούτοις παῖδες, οἱ τὴν τε Τρωγλοδύτην καταλαμβάνουσι
 καὶ τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας ὅσον ἐπὶ τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν διήκει. λέγεται δέ, ὥς ἐκ
 240 τούτων εἰς Ἀφρὴν καλούμενος, στρατεύσας ἐπὶ τὴν Αἰθίῃν κατέσχευεν αὐτὴν καὶ ἀπ' ἐκείνου
 ἡ γῆ Ἀφρικὴ μετωνόμασται. μαρτυρεῖ δέ μου τῷ λόγῳ καὶ Ἀλέξανδρος ὁ πολυίστωρ
 λέγων οὕτως· „Κλεόδημος φησὶν ὁ προφήτης ὁ καὶ Μάλχος, ὅτι ἐκ τῆς Χατοῦρας Ἀβράμῳ
 241 ἐγένοντο παῖδες ἱκανοί, ὀνομάζων τρεῖς, Ἀφρὰν Σουρεῖμ Ἰαφράμ. ἀπὸ Σουρεῖμ μὲν τὴν
 Ἀσσυρίαν κεκλησθαι, ἀπὸ δὲ τῶν δύο Ἀφρᾶ τε καὶ Ἰαφράμου πόλιν τε Ἀφρὰν καὶ τὴν
 42 χώραν Ἀφρικὰν ὀνομασθῆναι.“ Ἰσάκῳ δὲ περὶ τεσσαρακοστὸν ἔτος γεγονότι γνοὺς ὁ πατὴρ
 ἀγαγέσθαι Ῥεβέκκαν Ναχώρου παιδὸς θυγατέρα τοῦ ἀδελφοῦ τὸν πρεσβύτατον πέμπει,
 43 τῶν οἰκετῶν ἐπὶ τὴν μνηστειὰν ἐνδησάμενος μεγάλας πίστεσιν. γίνονται δὲ αὐταὶ
 τοῦτον τὸν τρόπον· ὑπὸ τοὺς μηροὺς ἀλλήλοις τὰς χεῖρας ἐπαγαγόντες ἐπικαλοῦνται τὸν
 44 Θεὸν μάρτυρα τῶν ἐσόμενων.“ ὁ δὲ πεμφθεὶς εἰς πόλιν ἀφικνεῖται Χαρρὰν καὶ παρθένοις
 45 ἐντυγχάνει βαδίζούσας ἐφ' ὕδωρ. εὐχεται οὖν Ῥεβέκκαν ἐν ἐκείναις εὐρεθῆναι, εἰ καὶ Θεῷ
 δοκεῖ τὰ τοῦ γάμου, καὶ γνωρισθῆναι αὐτῷ ταύτην αἰτοῦντι ποτόν τῶν μὲν ἄλλων ἀρνου-
 46 μένων ἐκείνης δὲ παρεχούσης. καὶ ὁ μὲν ἐπὶ τὸ φεῶρ παραγίνεται καὶ ποτόν αἰτεῖ. τῶν
 47 δὲ λοιπῶν ἐκτρεπομένων ἐκείνῃ φιλοφρόνως παρέσχευ, ὁ δ' ἐπνυθάνετο τίνων εἶη γονέων, 40

1 γένος] ἔθνος Iosephus. — 2 διὰ om. Par Henn. — 5 Μώριον incipit cod. Busb. — 6 δίκαιον τοῦ Θεοῦ tr. Vatic. Henn. Par. — 10 ἄγοντος Par. — 13 παρῆγον Busb. Par. Henn. — 16 γεγονέναι om Par. — 22 ἐξ ἀφανοῦς Busb. Par. Henn. — 23 ἀφρικὰ Busb. Par. Laur. — 30 ἀφραὴν Busb. Par. Laur.

ἡ δὲ „πατὴρ μὲν μοι, φησί, Βαθούηλος ἦδη θανὼν, Λάβανος δὲ ἀδελφὸς τοῦ οἴκου σὺν τῇ 249
 μητρὶ ἐστὶ προνοούμενος, ἐγὼ δὲ Ῥεβέκκα καλοῦμαι.“ τούτων ὁ οἰκέτης ἀκούσας ἔχαιρε 248
 τὸν Θεὸν ὁρῶν τῆς ὁδοῦ αὐτῷ συλλαμβανόμενον, καὶ τῇ κόρῃ κόσμους ἐδίδου ἡξίου τε 250
 παρ' αὐτοῖς καταχθῆναι. ἡ δὲ δηλώσασα Λαβάνῳ πρότερον τὰδελφῷ παρῆγε τὸν ξένον, 251
 5 ὃς μετὰ τὸ δεῖπνον φησὶ πρὸς τε τὸν Λάβανον καὶ τὴν μητέρα· „Ἀβραμὸς Θέρρου μὲν 252
 ἐστὶν υἱὸς συγγενῆς δ' ὑμέτερος· Ναχώρης γὰρ ὁ τούτων τῶν παίδων πάππος ἀδελφὸς
 ἦν Ἀβράμου. οὗτος οὖν ἀξιοῖ τὴν κόρην ταύτην παιδί τῷ ἑαυτοῦ λαβεῖν εἰς γάμον.“ 253
 οἱ δὲ τὴν τε γνώμην τοῦ Θεοῦ συνῆκαν καὶ πέμπουσιν ἐφ' οἷς ἡξίωοντο τὴν θυγατέρα. γαμεῖ 255
 τὴν ταύτην Ἰσακὸς τῶν πραγμάτων εἰς αὐτὸν ἀφικόμενον. τελευτᾷ δὲ καὶ Ἀβραμὸς μετ' 256
 10 ὀλίγον. ἐβίωσε δὲ τὸν ἅπαντα χρόνον ἐτῶν ροε' καὶ θάπτεται μετὰ Σάρρας ἐν Χεβρώνι.
 Ἰσάκῳ δ' ἐκύει τὸ γύναιον, καὶ τῆς γαστρὸς ἐπιμείζον ὀγκουμένης ἀγωνιάσας ἤρετό τὸν 257
 Θεόν. φράζει δ' αὐτῷ διδύμους τέξεσθαι τὴν Ῥεβέκκαν καὶ φερώνυμα ἔσεσθαι τοῖς παισὶν
 ἔθνη, τοῦ δὲ μείζονος προτερήσῃν τὸ ἔλασσον. τίκεται δ' αὐτῷ δίδυμα παιδία, ὧν τὸ 258
 μὲν πρεσβύτερον ἀπὸ κεφαλῆς ἐπὶ τοὺς πόδας δασὺ περισσῶς ἦν, τὸ δὲ νεώτερον εἶχετο
 15 προΐοντος αὐτοῦ κατὰ πτέρναν. ἡγάπα δὲ ὁ μὲν πατὴρ τὸν πρεσβύτερον Ἡσαῦ λεγόμενον
 ἐκ τῆς τριχώσεως· Ἐβραῖοι γὰρ τὸ σῆσιρον τριχῶμα λεγούσιν· Ἰάκωβος δὲ ὁ νεώτερος τῇ 259
 μητρὶ προσφιλεῖς ἦν. λιμοῦ δὲ τὴν γῆν καταλαβόντος Ἰσακὸς χωρεῖ εἰς Αἴγυπτον τοῦ 259
 Θεοῦ κελεύσαντος καὶ ὑποδέχεται παρὰ τοῦ βασιλέως Ἀβιμέλεχ. Ἡσαῦ δὲ γαμεῖ γυναῖκας 265
 δύο θυγατέρας ἀνδρῶν Χαναναίων μὴ τῷ πατρὶ βουλευσάμενος. γηραιὸς δὲ ὢν καὶ τὰς 267
 20 ὕψεις πεπηρωμένος προσκαλεσάμενος τὸν Ἡσαῦ ἐκέλευσε θηρᾶσαι ὃ ἂν δύναιτο καὶ παρα- 268
 σκεῖν δαῖπνον, ἄδηλον εἶναι λέγων, ὅποτε καὶ τελευτήσῃτε, πρὸ δὲ τούτου παρασχεῖν
 αὐτῷ βούλεσθαι τὸν Θεὸν ταῖς εὐχαῖς παρακεκλημένον. καὶ Ἡσαῦς μὲν ἐπὶ τὸ κυνηγέσιον 269
 ὤρμησεν· ἡ δὲ Ῥεβέκκα τὸν Θεὸν ἀξιοῦσα εἰς τὴν εὐνοίαν Ἰακώβου παρακαλεῖν ἐκέλευσεν
 ἐρίφους κατασφάζοντα δαῖπνον ἐτοιμάζειν. ὁ δὲ Ἰάκωβος ὑπηρετεῖ τῇ μητρὶ· ἐπεὶ δ' 270
 25 εὐπρεπὲς ἦν τὸ δεῖπνον, ἐρίφου δέρματι τὸν βραχίονα περιβαλὼν, ἵνα πιστεύοιτο διὰ τὴν
 δασύτητα Ἡσαῦς εἶναι τᾶλλα ὧν ὅμοιος, προσέφερε τῷ πατρὶ τὸ δεῖπνον. καὶ Ἰσακὸς 271
 ἐπαισθόμενος τῷ κατὰ τὴν φωνὴν ἰδίῳ προσκαλεῖται αὐτόν· τοῦ δὲ τὸν βραχίονα προ-
 τείναντος, ᾧ τὴν αἰγίαν περιβέβλητο, ταύτης ἐπαφώμενος „φωνὴ μὲν, εἶπεν, Ἰακώβου, τὸ
 δὲ τῆς τριχὸς βάρους Ἡσαῦ.“ καὶ δειπνήσας τρέπεται πρὸς εὐχάς „δέσποτα, λέγων, τὸν 272
 30 παῖδά μου τοῦτον εὐμενῇ σῶζε καὶ ἀπαθῇ κακοῦ δοῦς αὐτῷ βίον εὐδαίμονα, ποιήσον δ' 273
 αὐτὸν φοβερόν μὲν ἐχθροῖς φίλοις δὲ τίμιον.“ ἄρτι δὲ πέπαυτο τούτων καὶ παρῆν Ἡσαῦς 274
 καὶ τῶν ὁμοίων εὐχῶν ἡξίου τυγχάνειν· τοῦ δὲ πατρὸς ἀρνούμενου διὰ τὸ πάσας ἀναλω- 275
 κέναι εἰς Ἰακώβον πένθος ἦγεν ἐπὶ τῇ διαμαρτίᾳ. ὁ δὲ πατὴρ τὰ μὲν περὶ κυνηγέσιον
 καὶ ὄπλα εὐδοκμήσειν αὐτὸν ἔφασκε, δουλεύσειν δὲ τὰδελφῷ. Ἰάκωβος δὲ φοβούμενος 276
 35 τὸν ἀδελφὸν ὀργιζόμενον ἔνεκεν τῆς τῶν εὐχῶν διαμαρτίας ὑπὸ τῆς μητρὸς εἰς Μεσο- 278
 ποταμίαν στέλλεται. ὑπαίθρος δὲ ἀνιζόμενος λίθους ὑπετίθει τῇ κεφαλῇ καὶ κατὰ τοὺς 279
 ὑπνους ὁρᾷ ἔδοξε κλίμακα γῆθεν ἐφικνουμένην τοῦ οὐρανοῦ καὶ δι' αὐτῆς ὕψεις κατιούσας
 σεμνότερον ἢ κατὰ ἀνθρώπου φύσιν ἐχούσας, καὶ τελευταῖον ὑπὲρ αὐτῆς τὸν Θεὸν
 ἐναργῶς φαινόμενον αὐτῷ ὀνομαστὶ καλεῖσαι λέγοντα. „Θαρρῶν ταύτην πορεύου τὴν ὁδὸν 282

4 προτέρῳ Berol. — 5 τὸν δεῖπνον Busb. Par. — 6 γὰρ] δὲ Par. — 7 παιδί| τῷ παιδί Berol. — 8 ἡξίωονται Berol. — 13 ἔλασσον Busb. Berol. — δ' om Berol. — 24 ἐτοιμάζειν] παρασκευάζειν Iosephus — 26 ἡσαῦ Busb. Par. — τῷ πατρὶ προσέφερε tr. Henn. Par. — καὶ] καὶ ὁ Busb. — 28 περιβέβληται Berol. περιβέβλητο Busb. Par. — 30 μου Busb. — ὃς Busb. — 31 ἐχθροῖς μὲν φοβερόν tr. Par. — 32 ἀνηλωκέναι Busb. Par. — 37 ἀφικνουμένην Berol.

Zonaras I p. 38 Bonn.

ἔμοι πομπῇ χρώμενος· ἀνυσθήσεται γάρ σοι γάμος, καὶ γενήσονται σοι παῖδες ἀγαθοί.“
 284 ταῦτα μὲν ὁ Θεὸς προαγορεύει αὐτῷ. ὁ δὲ περιχαρὴς γενόμενος φαιδρύνει τὰ τοὺς λίθους
 καὶ εὐχὴν ποιεῖται θύσειν ἐπ’ αὐτῶν, εἰ κτησάμενος βίον ἀπαθὴς ἐπανίοι, οὕτως αὖθις
 ἀμικόμενος τίμιον κρίνει τὸ χωρίον ὄνομα αὐτῷ Βεθὴλ Θέμενος· σημαίνει δὲ τοῦτο θείαν
 286 ἐστίαν καὶ Ἑλληνας. προΐων δὲ χρόνῳ παρὴν εἰς τὴν Χαρράν, καὶ παρὰ φρεσὶ ἐντυγχάνει
 288 θυγατρὶ τοῦ Λαβάνου, καὶ τὴν ἐκ γένους πρὸς αὐτὴν οἰκειότητα διδάξας αὐτὴν παρήχθη παρ’
 293 αὐτῆς πρὸς τὸν Λάβανον, καὶ γνωσθεὶς ὑπ’ αὐτῶν αὐτὸς τε ἀδελφὴς ἦν καὶ κείνοις πολλὴν ἡδονὴν
 294 παρείχεν ἀδοκῆτως ἐπιφανείς. εἶτα τὴν αἰτίαν δι’ ἣν ἀφίκεται ἀνεπυνθάνετο· Ἰάκωβος
 297 δὲ πᾶσαι αὐτῷ τὴν αἰτίαν διηγείτο. καὶ Λάβανος καὶ διὰ τοὺς προγόνους ὑπισχνεῖται
 πάσης αὐτῷ μεταδώσειν φιλανθρωπίας καὶ διὰ τὴν μητέρα, ποιμνίων τε αὐτὸν ἐπιμελητὴν
 298 καταστήσειν καὶ ἀπαλλάσσεσθαι βουλόμενον μετὰ δώρων ἐπανήξειν. Ἰακώβου δὲ φήσαντος
 ἡδέως παρ’ αὐτῷ πάντα πόνον ὑπομένειν, μισθὸν δὲ λαβεῖν ἀξιούντος τὸν Ῥαχὴλ
 299 γάμον, Λάβανος ἐπινεύει τὸν γάμον αὐτῷ τῆς παιδός, εἰ παρ’ αὐτῷ μέντοι τινα χρόνον.
 300 ὁ δὲ ἐπὶ τῇ συντίθεται θυγεῦσαι τῷ πενθερῷ. μετὰ δὲ χρόνον Λάβανος προτίθει τὴν
 301 εὐωχίαν τῶν γάμων, νυκτὸς δὲ κατακλίνει τῶν θυγατέρων τὴν πρεσβυτέραν τὴν Ὀφιν
 302 Λαβάνῳ. ὁ δὲ καὶ τὴν ἑτέραν δώσειν ἐπήγγειλε μετὰ ἐπταετίαν ἄλλην. περὶ θεται
 303 Ἰάκωβος ὑπὸ ἔρωτος, καὶ διελευσθεὶς ἄλλης ἐπταετίας τὴν Ῥαχήλαν παρέλαβεν. ἦσαν δ’
 ἑκατέραις θεραπαινίδες Ζελφὰν μὲν Λεία, Ῥαχήλᾳ δὲ Βαλλάν, δοῦλαι μὲν οὐδαμῶς, ὑπο-
 304 τεταγμέναι δέ. τῆς Λείας δ’ ἦπτετο ὁ πρὸς τὴν ἀδελφὴν ἔρως τάνδρὸς προσεδόκα τε
 305 παίδων γενομένων ἔσσεσθαι τιμῖα. καὶ γενομένου παιδὸς ἄρρενος Ῥούβηλον αὐτὸν ὀνομάζει,
 ὅτι κατ’ ἔλεον αὐτῇ τοῦ Θεοῦ γένοιτο· τοῦτο γὰρ σημαίνει τὸ ὄνομα. τεκνοῦνται δὲ αὐτῇ
 καὶ τρεῖς ἕτεροι· Συμεὼν, δηλοῖ δὲ τοῦτο τὸ ἐπήκοον αὐτῇ τὸν Θεὸν γενέσθαι, εἶτα Λευὶς,
 305 κοινωνίας οἶον βεβαιωτής, μεθ’ ὃν Ἰούδας, εὐχαριστίαν τοῦτο δηλοῖ. Ῥαχήλᾳ δὲ φρουμένη,
 μὴ δι’ ἀτεκνίαν παρενδοκιμηθῇ, παρακατακλίνει τῷ Ἰακώβῳ τὴν θεράπαιναν Βάλλαν. γίνεται
 306 οἶον, διὰ τὸ ἀντιτεχνάσασθαι πρὸς τὴν εὐτεκνίαν τῆς ἀδελφῆς. παρακατακλίνει δὲ καὶ ἡ
 Λεία τὴν αὐτῆς θεράπαιναν, καὶ γίνεται καὶ ἐκ τῆς Ζελφᾶς υἱὸς Γάδας, τυχαῖον ἂν τις
 καλέσειεν αὐτόν, καὶ μετ’ αὐτὸν Ἀσήρ, μακαριστῆς λέγεται ἂν ἐξ ὧν πρὸς εὐκλειαν τῇ
 307 Λείᾳ προσελάμβανε. Ῥουβήλον δὲ τῇ μητρὶ Λείᾳ μανθραγόρου μῆλα κομίζοντος Ῥαχήλᾳ
 308 παρεκάλει μεταδοῖναι αὐτῇ. τῆς δ’ οὐ πειδομένης παραχωρήσειν αὐτῇ τάνδρὸς ἔλεγεν
 ἀντὶ τούτων κατ’ ἐκείνην τὴν ἑσπέραν. τῆς δὲ προσιεμένης τὴν χάριν Ἰάκωβος συγκαθ-
 309 εὔδει τῇ Λείᾳ Ῥαχήλᾳ χαρίζομενος, καὶ πάλιν γίνονται παῖδες, Ἰσάχαρις μὲν σημαίνων
 τὸν ἐκ μισθοῦ γενόμενον, Ζαβουλὼν δὲ ἡνεχυρασμένος εὐνοίᾳ τῇ πρὸς αὐτὴν, θυγάτριον
 310 δὲ Λείνα. χρόνοις δ’ ὕστερον καὶ Ῥαχήλᾳ ὁ Ἰωσήπος υἱὸς γίνεται· προσθήκην γενήσομένου
 311 ἢν αὐταῖς κτῆσις καὶ τῶν βοσκημάτων τὴν ἡμίσειαν. Ῥαχήλᾳ δὲ καὶ τοὺς τύπους τῶν

2 περιχαρῶς (ὡς i. ras.) Berol. — 5 περὶ φρεσὶ (φρεσὶ Par.) Busb. Par. — 8 ὁ Ἰάκωβος Busb. —
 12 ἀξιούν Berol. — 17 ἐπήγγελλε Berol. ἐπήγγειλε Par. — 18 τὴν om. Berol. — Ῥαχήλᾳ Busb. Par. —
 22 δηλοῖ] ἀποσημαίνει Iosephus. — 23 τὸ om. Busb. Par. — 25 παρακλίνει Busb. Par. — 27 τὴν om.
 Busb. Par. — 29 λέγεται Berol. Par. — 32 κατὰ Busb. Par. — προσεμένης Busb. Par. — 34 θυγατέρες
 et i. marg. θυγάτριον Berol. — 35 ὁ om. Par. — ἰωσήφ man. 2 Busb. — υἱὸς om. Busb. Par.

Zonaras I p. 41 Bonn.

Θεῶν τοῦ πατρὸς ἐπεφύετο, καταφρονεῖν μὲν τῆς τούτων τιμῆς διδάξαντος αὐτὴν Ἰακώβον,
 ἵνα δ’ εἰ καταληφθεῖεν ὑπὸ τοῦ πατρὸς διωχθέντες ἔχοι τούτοις προσφρυγούσα συγγνώμης
 312 313 τυγχάνειν. Λάβανος δὲ ταῦτα γνοὺς καταλαμβάνει καὶ ἐβδόμην ἡμέραν αὐτούς. καὶ τότε
 μὲν, ἐσπέρα γὰρ ἦν, ἡσύχαζεν· ὅναρ δὲ ὁ Θεὸς αὐτῷ ἐπιστάς παρήνευσε σπονδὰς ποιῆσθαι
 314 πρὸς Ἰακώβον. Λάβανος δὲ πρὸς ἡμέραν εἰς λόγους τὸν Ἰάκωβον προσκαλεσάμενος κατη-
 γόρει αὐτοῦ διὰ τὸν δρασμὸν καὶ τὴν τῶν βοσκημάτων ἀπαγωγὴν καὶ τὴν τῶν πατρίων
 315 Θεῶν κλοπὴν. τοῦ δὲ πρὸς ταῦτα ἀπολογησαμένου καὶ μηδὲν ἀδικεῖν ἀποδείξαντος,
 περὶ δὲ τῶν ἱερωμάτων ἐρευνᾶν παραχωροῦντος, ὁ Λάβανος ἐρευνᾶν ἤρξατο. Ῥαχήλᾳ δὲ
 322 τοὺς τύπους εἰς τὴν σάγην τῆς φεροῦσας αὐτὴν καμήλου ἐντίθησιν· ἐκαθέζετο δὲ φάσκουσα
 323 τὴν κατὰ φύσιν κάθαρσιν αὐτῇ ἐνοχλεῖν. καὶ ὅς ἀφίσταται τῆς ἐπιπλεῖον ἐρεῦνης οὐκ ἂν
 324 οἰηθεὶς τὴν θυγατέρα μετὰ τοιούτου πάθους τοῖς τύποις προσελθεῖν. ἐντεῦθεν ὁ μὲν
 325 Λάβανος ἀνέβηξεν, Ἰακώβῳ δὲ εἰς τὴν Χαναναίαν προΐοντι φαντάσματι συνετύγχανεν
 ἀγαθὰ ὑπαγορεύοντι περὶ τῶν ἐσύστερον· καὶ τὸν μὲν τόπον ἐκεῖνον καλεῖ Θεοῦ στρατό-
 326 πεδον, δεδιὼς δὲ τὸν ἀδελφὸν προπέμπει τοὺς λέξοντας αὐτῷ ἐπανήκειν τὸν ἀδελφόν
 327 328 σὺν γυναιξὶ καὶ παισὶ μετὰ τοῦ πορισθέντος βίου μετὰ τῶν τιμωτάτων ἑαυτὸν ἐκείνῳ
 παραδιδόντα, Ἡσαῦς δὲ περιχαρὴς γίνεται καὶ τῷ ἀδελφῷ ὑπήντα σὺν ὀπλίταις ὕ. Ἰάκωβος
 327 δὲ μετὰ τοσούτων ἦκειν αὐτὸν πυνθανόμενος ἦν περίφοβος, τῷ μέντοι Θεῷ τὴν ἐλπίδα
 328 τῆς σωτηρίας ἐπέτρπε. τῶν δὲ σὺν αὐτῷ τοὺς μὲν πρόεπεμπε, τοὺς δὲ ἐπομένους ἄσσον
 329 ἐκέλευεν ἀκολουθεῖν, ἵν’ εἰ βιασθῇεν οἱ ἐμπροσθεν ἐπιθεμένου τοῦ ἀδελφοῦ, καταφυγῇ
 330 331 ἔχοντες τοὺς ἐπομένους. πέμπει δὲ καὶ δῶρα τῷ ἀδελφῷ· ὑποζύγια δ’ ἦν τὰ πεμπομένα
 καὶ πληθὺς τετραπόδων ποικίλων. ἦγοντο δὲ τὰ πεμψθέντα ἐκ διαλειμμάτων, ἵνα συνε-
 330 χέστερον ἐντυγχάνοντες πολλοὶ δοκῶσι. νυκτὸς οὖν ἐπιγενομένης ἐκίει τοὺς σὺν αὐτῷ
 331 αὐτὸς δ’ ὑπολειμμένος φαντάσματι συντυχῶν διεπάλαυνεν ἐκράτει τὰ τοῦ φαντάσματος.
 αἰσθόμενος δὲ ἄγγελον εἶναι Θεοῦ, τίνα μοῖραν ἔξει σημαίνειν παρεκάλει· τὸ δὲ Θεὸν ἄγγελον
 332 333 νενικηκέναι αὐτὸν ἔφασκε καὶ σημεῖον ἡγεῖσθαι τοῦτο μεγάλων ἀγαθῶν καὶ τοῦ μηδέποτε
 τὸ γένος ἐκλείψειν αὐτοῦ, μὴδ’ ὑπέρτερον ἀνθρώπων τινα τῆς ἰσχύος ἔσσεσθαι τῆς ἐκείνου.
 ἐκέλευε τε καλεῖν Ἰσραήλ, σημαίνει δὲ τοῦτο κατὰ τὴν Ἑβραίων γλῶτταν τὸν ἀντιστάντα
 333 ἀγγέλῳ Θεῷ. καὶ τὸ μὲν φάντασμα ἀφανὲς γίνεται· ἡσθεὶς δὲ τούτοις Ἰάκωβος Φανούηλον
 334 ὀνομάζει τὸν τόπον· σημαίνει δὲ Θεοῦ πρόσωπον. καὶ γενομένου διὰ τὴν μάχην ἀλγύ-
 30 30 ματος αὐτῷ περὶ τὸ νεῦρον τὸ πλατὺ αὐτὸς τὲ ἀπέχεται τῆς τούτου βρώσεως καὶ δι’
 ἐκείνον οὐδ’ ἡμῖν ἐστὶν ἐδώδιμον. προσεκύνει δὲ τὸν ἀδελφὸν ἐγγὺς αὐτῷ γενόμενον.
 335 336 καὶ ὁ Ἡσαῦς ἀσπασάμενος αὐτὸν ἤξιον καὶ αὐτὸς συμβαδίζειν αὐτοῖς πρὸς τὸν πατέρα,
 Ἰακώβου δὲ προφασίζομένου τὸν κόπον τῶν ὑποζυγίων ὑπεχώρησεν εἰς Λειραν. ἀφίκετο
 337 δὲ Ἰάκωβος εἰς τὰς ἔτι νῦν Σκηρὰς λεγομένας, ὅθεν εἰς Σίκκιμον παρῇν. τῶν δὲ Σικ-
 35 35 μιτῶν ἐορτὴν ἀγόντων Λεῖνα παρῇληθεν εἰς τὴν πόλιν ὀψομένη τὸν κόσμον τῶν ἐπι-
 χωρίων γυναικῶν. Θεασάμενος δ’ αὐτὴν Συνέμμης Ἐμμώρον τοῦ βασιλέως υἱὸς φθείρει
 δι’ ἀρπαγῆς. ὁ δὲ τούτου πατήρ ἦκε πρὸς τὸν Ἰάκωβον δεόμενος τῷ παιδί αὐτοῦ
 338 συσεῦξαι τὴν Λεῖναν. Ἰάκωβος δὲ μὴ νόμιμον ἡγούμενος ἄλλοφύλῳ συνοικίσειν τὴν

2 εἰ] εἴπερ Berol. — 12 Ἰακώβῳ ex Ἰάκωβος corr. Berol. — 12 sq. φαντάσματα et ὑπαγορεύοντα
 Iosephus. — 13 ὑπαγορεύοντι Busb. Par. — καλεῖ] προαγορεύει Iosephus. — 17 ἦκειν μετὰ τοσού-
 των tr. Par. — αὐτὸν om. Busb. — 19 ἀκολουθεῖν man. 2 Berol. ἀκολουθῆναι Par. — καταφυγεῖν
 Busb. Berol. — 22 πολλὰ Berol. Busb. — 23 προσεπάλασε Berol. — 24 σημαίνειν om. Busb. Par.
 Henn. — 28 φάσμα Busb. Par. — φανουῆλ Busb. — 31 γενόμενον αὐτῷ tr. Busb. Par. — 36 ὁμώρον
 et supra versum ē Berol. — 37 ἡκεῖ Busb. Par. — 38 νόμιμα Berol.

Zonaras I p. 42 Bonn.

339 θιγατέρα βουλευσασθαι ἐξήτησε καὶ τοῖς παισὶ τὸ συμβὰν δηλώσας ἡξίου βουλευέσθαι
 340 τί δεῖ ποιεῖν. ἐξ ὧν Συμεὼν καὶ Λευὶς ὁμομήτριοι τῆς κόρης ἀδελφοὶ τῶν Σικιμιτῶν εἰς
 ἄνεσιν καὶ εὐωχίαν τετραμμένων διὰ τὴν ἐορτὴν νύκτωρ παρελθόντες εἰς τὴν πόλιν
 ἀναιροῦσι πᾶν ἄρρεν καὶ τὸν βασιλέα καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ. πρᾶξαντες δὲ ταῦτα δίχα τῆς
 341 τοῦ πατρὸς γνώμης ἐπανάγουσι τὴν ἀδελφήν. Ἰακώβω δὲ χαλεπαίνοντι ὁ Θεὸς ἐκέλευε
 5 θαρρεῖν, ἀγνίσαντι δὲ τὰς σκηρὰς θυσίας ἐπιτελεῖν, ὥς ἀπιδὼν εἰς Μεσοποταμίαν ἐπὶ τῇ
 342 ὄψει τοῦ ὄνειρου ἠΰξατο. ἀγνίζων δὲ τοὺς ἐπομένους ἐπιτυγχάνει τοῖς Λαβάνου θεοῖς, οὐ
 γὰρ ἤδει τὴν κλοπὴν σφῶν, καὶ ἔκρυπεν ὑπὸ θρῶν τινα ἐν Σικίμοις, ἀπάρας τὲ ἐν Βεδῆλοις
 343 ἔθυσεν, ὅπου τὸ ὄνειρον ἐθεάσατο. προϊὼν δὲ κατὰ τὸν Ἐφραθάην Ραχήλαν ἐκ τοκετοῦ
 θανοῦσαν θάπτει καὶ πενθήσας τὸ ἐξ αὐτῆς παιδίον Βενιαμὴν ἐκάλεσε διὰ τὴν ἐπ' αὐτῷ
 345 γενομένην τῇ μητρὶ δδύνην. παρὴν δὲ ἐντεῦθεν ἐπὶ Χεβρώνα πόλιν ἐν Χαναναίοις, ἐκεῖ
 δὲ Ἰσακὸς τὴν δίαίταν εἶχε· τὴν γὰρ Ῥεβέκκαν οὐ κατέλαβε ζῶσαν. θνήσκει δὲ Ἰσακὸς
 βραχὺ συνδιατρίψας τῷ υἱῷ καὶ θάπτεται ὑπὸ τῶν υἱῶν σὺν τῇ γυναικὶ ἐν Χεβρώνῃ ἐν
 346 τῷ προγονικῷ μνημείῳ βιώσας ἔτη πέντε καὶ ὀγδοήκοντα πρὸς τοῖς ἑκατόν.
 τέλος τοῦ α' λόγου, ὅς περιέχει χρόνον ἑτῶν ωλγ'.

15

Ἰωσήπου ἀρχαιολογίας λόγος β'.

Μετὰ δὲ τὴν Ἰσακὸς τελευτήν οἱ παῖδες αὐτοῦ μερισάμενοι τὴν οἰκῆσιν οὐχ ἦν
 ἔλαβον ταύτην κατέσχον, ἀλλ' Ἡσαΐς τῆς Χεβρωνίας πόλεως ἐκχωρήσας τῷ ἀδελφῷ ἐν
 Σαείρᾳ διητάτο καὶ τῆς Ἰδουμαίας ἦρχεν οὕτω καλέσας τὴν χώραν ἀπ' αὐτοῦ Ἀδωμὸς
 2 γὰρ ἐπωνομάζετο κατὰ τοιαύτην αἰτίαν· ἀπὸ θήρας ποτὲ λιμώτιον ἐπαιγῆλθε παῖς ὢν,
 ἐπιτυχὼν δὲ τὰδελφῷ φακῇ ἐσκευακώτι ξανθὴν σφόδρα τὴν χρῶαν καὶ διὰ τοῦτ' ἐπὶ
 3 μᾶλλον ὀρεχθεὶς ἡξίου παρασχεῖν αὐτῷ. ὁ δὲ ἀποδόσθαι τὸ πρεσβεῖον αὐτῷ τοῦ φαγεῖν
 ἠνάγκασε, καὶ παραχωρεῖ τοῦτο μεθ' ὅρκων αὐτῷ διὰ τὸν λιμὸν. ἐνθεν διὰ τὴν ξαν-
 4 θότητα τοῦ βρώματος Ἀδωμὸς ἐπικληθεῖς, ἄδωμα γὰρ Ἑβραῖοι τὸ ἐρυθρὸν καλοῦσι, τὴν
 6 χώραν οὕτω προσηγόρευσεν· Ἕλληνες γὰρ αὐτὴν Ἰδουμαίαν ὠνόμασαν. γίνεται δὲ καὶ
 6 πατὴρ παιδῶν πέντε, ὧν οἱ ἀπόγονοι τῆς Ἰδουμαίας τὴν Γοβολίτιν λεγομένην κατέκρησαν
 καὶ τὴν ἀπὸ Ἀμαλήκου κληθεῖσαν Ἀμαληκίτιν νόθου ὄντος υἱοῦ Ἐλισαῆζ παιδὸς Ἡσαΐ.
 7 Ἰακώβος δὲ εἰς εὐδαιμονίαν παρῆλθε πλούτῳ καὶ παιδῶν ἀρεταῖς. Ἰώσηπον δὲ ἐκ
 9 Ῥαχήλας σχῶν διὰ τε τὴν τοῦ σώματος εὐγένειαν καὶ τὴν τῆς ψυχῆς ἀρετὴν, φρονήσει
 10 γὰρ διέφερε, τῶν ἄλλων πλέον ἡγάπα. τούτῳ παρὰ τῶν ἀδελφῶν ἦ τε τοῦ πατρὸς
 30 στοργὴ φθόρον ἐκίνησε καὶ τὰ ὀνειράτα, ἃ θεασάμενος τῷ τε πατρὶ καὶ τούτοις ἐμήνυσε,
 11 λέγων ἰδεῖν τὸ μὲν αὐτοῦ δράγμα τῶν πυρῶν, ἐπὶ συλλογῇ γὰρ καρπῶν ἐν ὥρᾳ θέρους
 ἐπέμφθη μετὰ τῶν ἀδελφῶν, ἡρεμεῖν ἐφ' οὗ κατέθηκε τόπον, τὰ δὲ ἐκείνων προστρέχοντα
 12 προσκυνεῖν αὐτῷ. οἱ δὲ συνιέντες ἰσχνὸν αὐτῷ τὴν ὄψιν προλέγουσαν καὶ κατ' αὐτῶν
 ἐξουσίαν οὐδὲν αὐτῷ διεσάφησαν. εἶτα καὶ δευτέραν ὄψιν τὸ θεῖον διὰ τὸν φθόρον τῶν
 35 ἀδελφῶν ἐπιπέμπει τῷ Ἰωσήπῳ· τὸν ἥλιον ἔδοξε σὺν τῇ σελήνῃ καὶ τοὺς λοιποὺς
 14 ἀστέρας ἐπὶ τὴν γῆν ἐλθεῖν καὶ προσκυνεῖν αὐτόν. ταύτην τὴν ὄψιν τῷ πατρὶ

3 εἰς πόλιν om. Busb. Par. — 4 ἄρρεν Berol. — 8 ἤδει] ἡπίστατο Iosephus. — 9 ἐκ τοῦ τοκετοῦ
 Berol. — 10 ἐξ αὐτῆς] ἐαυτῆς Berol. — 11 χεβρὼν man. 2 Berol. χεβρώων Busb. Par. — 15 χρόνον
 om. Berol. — 17 τὴν τοῦ Ἰσακὸς Berol. — 19 ἄδαμος Berol. — 21 τὰδελφῶν et ἐσκευακώτος Busb.
 Par. — 23 τούτων Busb. Par. — 24 Ἀδωμος] ἄδωμα Busb. — ἄδωμον Berol. — 25 ὠνόμασαν] ἐκάλεσαν
 Busb. προσηγόρευσαν Par. — 27 ἀμαληκίτην Berol. ἀμαληκίτου Busb. Henn. — 28 ἰώσηφ man. 2
 Busb.; item saepe infra. — 30 τοῦτον Berol. — 32 συλλογὴν Berol. — γὰρ om. Busb. — 33 συνέντες
 Busb. Par. — 34 διεσάφησεν Berol. Busb. Par. Henn.

Zonaras I p. 44 Bonn.

καὶ τῶν ἀδελφῶν τυγχανόντων διεσάφησε, τί σημαίνει φράσαι παρακαλῶν. ὁ δὲ 15
 εὐδαιμονίαν τῷ παιδί κατήγγειλεν καὶ καιρὸν ἤξειν, καθ' ὃν αὐτὸν ὑπὸ τῶν γονέων καὶ τῶν
 ἀδελφῶν ἔσεσθαι τίμιον καὶ προσκυνήσεως ἄξιον, τὴν μὲν σελήνῃ καὶ τὸν ἥλιον μητρὶ καὶ 16
 πατρὶ, τοὺς δ' ἀστέρας τοῖς ἀδελφοῖς εἰκάζων. ταῦτα τοὺς ἀδελφούς τοῦ Ἰωσήπου σφόδρα 17
 5 ἐλύπησεν ἀνελεῖν τε ὀρμήκεισαν τὸ μαιράκιον, καὶ ταύτην κυρώσαντες τὴν βουλὴν ἐπὶ 18
 Σικίμων τραπέντες τῶν ποιμνίων ἐπεμελοῦντο. ὁ δ' Ἰακώβος πέμπει τὸν Ἰώσηπον εἰς τὰ 19
 ποιμνία μαθησόμενον περὶ τῶν ἀδελφῶν. οἱ δὲ τοῦτον ἰδόντες ἀναιρεῖν ὥρμησαν. 20
 Ῥούβηλος δὲ ὁ πρεσβύτατος αὐτῶν ἐπειράτο τῆς ἀδελφοκτονίας αὐτοὺς ἀποτρέπειν πολλὰ 21
 παραυῶν. ἐπεὶ δ' οὐδὲν ἤρνε, συνεβούλευε τὸ κακὸν αὐτοὺς ἐπιεικέστερον ποιῆσαι καὶ 31
 10 μὴ γενέσθαι αὐτόχειρας τοῦ ἀδελφοῦ, ῥίψαντες δὲ αὐτὸν εἰς τὸν παρακείμενον λάκκον
 οὕτως ἀποθανεῖν ἑάσαι. συναινεσάντων δὲ τούτοις τῶν νεανίσκων παραλαβὼν Ῥούβηλος
 τὸ μαιράκιον ἡρέμα καθίμηνεν εἰς τὸν λάκκον. Ἰούδας δὲ ἐμπόρους ἰδὼν Ἀραβας Σύρα 32
 φορτία κομίζοντας Αἰγυπτίους μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Ῥουβήλου συνεβοίλευε τοῖς ἀδελ-
 φοῖς τὸν Ἰώσηπον ἀπεμπολῆσαι τοῖς Ἀραβῖν. δόξαν οὖν οὕτω τοῖς ἐμπόροις αὐτὸν 33
 15 ἀποδίδονται μνῶν εἴκοσιν ἑτῶν ἑπτακαίδεκα γεγονότα. Ῥούβηλος δὲ νύκτωρ ἐπὶ τὸν 34
 λάκκον ἐλθὼν σῶσαι τὸν Ἰώσηπον ἐγνώκει τοὺς ἀδελφούς λαθῶν, καὶ ὥς ἀνακαλουμένην
 μὴ ὑπήκουσε, κατεμέμφετο τοὺς ἀδελφούς, τῶν δὲ τὸ πρᾶχθὲν φρασάντων παύεται τοῦ
 πένθους. ἵνα δὲ τὴν ὑπόνοιαν φύγοιεν, τὸν χιτωνίσκον ὃν ὁ Ἰώσηπος ἐνεδέδυτο δια- 35
 σπαραξάντες αἵματι τράγου ἐμόλυναν. καὶ τοῦτο ποιήσαντες ἦκον πρὸς τὸν πρεσβύτερον 36
 20 καὶ ἔλεγον τὸν μὲν Ἰώσηπον οὐτ' ἰδεῖν οὐτ' εἰ κέχηται συμφορᾷ μεμαθημέναι, χιτῶνα
 δὲ τοῦτον εὗρεῖν ἡμαγμένον καὶ λελακισμένον. Ἰακώβος δὲ πρῶην ἡνδραποδισμένον 37
 τὸν παῖδα οἰόμενος πίστιν τῆς τελευτῆς τὸν χιτῶνα λαμβάνει, καὶ γὰρ ἐγνώρισε τοῦτο,
 καὶ ἐπὶ τῷ μαιράκιῳ πενθῶν ἐκαθέζετο σάκκον ἐξαπλάμενος. 38
 Ἰώσηπον δὲ ὠνησάμενος Πετεφρὴς ἀνὴρ Αἰγύπτιος ἐπὶ τῶν βασιλέως Φαραώθου 39
 25 μαγεῖρων εἶχεν ἐν ἀπάσῃ τιμῇ ἐγχειρίζει τὲ τὴν κατὰ τὸν οἶκον πρόνοιαν. τῆς δὲ τοῦ 41
 δεσπότητος γυναικὸς διὰ τε τὴν εὐμορφίαν καὶ τὴν περὶ τὰς πράξεις αὐτοῦ δεξιότητα
 ἐρωτικῶς διατεθείσης καὶ περὶ μίσχως λόγους προσφερούσης παρέπεμπε τὴν ἀξίωσιν. τῇ 42
 44 δ' ἔτι μᾶλλον ἐπέτεινε τὸν ἔρωτα καὶ δεινῶς πολιορκουμένη δευτέραν ἐπῆγε πείραν, καὶ 45
 μόνωσιν τηρήσασα καὶ σχολὴν λιπαρωτέρους ἔτι λόγους αὐτῷ προσήγεν. ὁ δὲ πολλὰ κατεπᾶδων 53
 30 τῆς γυναικὸς τὴν ὁρμὴν ἐπισχεῖν ἐπειράτο, ἡ δὲ τοῦ πείθειν ἀπογνοῦσα τὰς χεῖρας ἐπι-
 βαλοῦσα βιάζεσθαι ἤθελεν. ὥς δὲ καὶ τὸ ἱμάτιον καταλιπὼν ἐξεπήδησε τοῦ δωματίου 54
 ὁ Ἰώσηπος, καθῆστο κατηφὴς καὶ συγκεχυμένη. ἐλθόντι δὲ τάνδρῃ τῆς κατηγορίας τῆς 55
 Ἰωσήπου κατήρξατο. πανσαμένη δὲ τῶν λόγων ἐπεδείκνυε τὸ ἱμάτιον αὐτῷ, ὥς ὅτ' ἐπε- 58
 χεῖρει βιάσασθαι καταλιπόντος αὐτό. Πετεφρὴς δὲ εἰς τὴν τῶν κακούργων εἰρκιτὴν ἐνέβαλε 59
 35 τὸν Ἰώσηπον. ἐνῇ καὶ οἰνοχόος τοῦ βασιλέως κατ' ὁρμὴν ἐνεκέκλειστο, ὅς συννηθέστερος ἐκεῖ τῷ 63
 Ἰωσήπῳ γενόμενος ὄναρ ἰδὼν ἡξίου δηλοῦν εἴ τι σημαίνει. ἔλεγε δὲ ἰδεῖν τριῶν κλημάτων 64
 πεφυκυίας ἀμπέλου βότρως ἐξ ἑκάστου ἀποκρέμασθαι μεγάλους ἥδη καὶ πρὸς τρύγγην
 ὠραίους, καὶ τούτους αὐτὸς ἀποθλίβειν εἰς φιάλην ὑπέχοντος τοῦ βασιλέως, διηθήσας τὲ

7 τυγχανόντων] παρατυγχανόντων Iosephus παρόντων Zonaras — τί Henn. καὶ τί Busb. — 31 βιά-
 ζεσθαι] ἀναγκάζειν Iosephus. — 33 ὥς] Zonaras καὶ Busb. Henn. — 35 ἐνεκέκλειστο] Zonaras ἐνέκλειστο
 Busb. Henn. δεδεμένος Iosephus. — 36 ἡξίου] παρακαλῶν Iosephus.

Zonaras I p. 45 Bonn.

65 τὸ γλεῦκος δοῦναι τῷ βασιλεῖ πιεῖν, καὶ κείνῳ δέξασθαι κεχαρισμένως. Ἰώσηπος δὲ θαρρεῖν αὐτὸν παρεκάλει καὶ προσδοκᾶν ἐν τρισὶν ἡμέραις ἀπολυθῆσεσθαι τῶν δεσμῶν καὶ πάλιν 68 εἰς τὴν διακονίαν αὐτὸν ἐπανήξειν· „μέμνησο μέντοι, ἔλεγε, τούτων πειραθεῖς τοῦ ταῦτα σοι 70 προαγγείλαντος“. ἦν δὲ τις καὶ δοῦλος ἐπὶ τῶν σιτοποιῶν τεταγμένος τοῦ βασιλέως συν- δεδεμένος τῷ οἰνοχύφῳ, ὃς καὶ αὐτὸς ἠξίωσε τὸν Ἰώσηπον φράσαι, τί κακίῳ δηλοῦν τὰ 5 71 ἱφθιμένα· καὶ αὐτὸς γὰρ ὄναρ τεθέατο τοιοῦτον· τρία κανὰ φέρειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἐδόκει, δύο μὲν ἄρτων πλέα, τὸ δὲ τρίτον ὄψου καὶ ποικίλων βρωμάτων, καταπταμένους 72 δ' οἰωνοὺς ἅπαντα δαπανῆσαι μηδὲνα λόγον αὐτοῦ ποιουμένους ἀποσοβοῦντος. ὁ δ' Ἰώσηπος λέγει δύο τὰς πάσας αὐτὸν ἔχειν τοῦ ζῆν ἡμέρας· τὰ γὰρ κανὰ τοῦτο σημαίνει· 73 τῇ τρίτῃ δ' αὐτὸν ἀνασταυρωθέντα βορὰν ἔσσεσθαι πετεινοῖς. καὶ διὰ ταῦτα τέλος ὅμοιον 10 οἷς ὁ Ἰώσηπος εἶπεν ἀμφοτέρω ἐλαχεν· ὁ μὲν γὰρ οἰνοχόος λυθεὶς ἐπὶ τῆς αὐτοῦ ὑπηρε- 74 σίας κατέστη, ὁ δ' ἐπὶ τῶν σιτοποιῶν ἀνασταυρωτο. Ἰώσηπον δὲ διετὴ χρόνον τοῖς 75 δεσμοῖς κακοπαθοῦντα ὁ Θεὸς ἀπέλυσεν τῆς εἰρκτῆς. Φαραώθης ὅψους ἐνυπνίων θεασά- μενος δύο καὶ τὴν ἑκατέρας ἐξηγήσιν, ταύτης μὲν ἡμνημόνησε, τὰ ὀνειράτα δὲ κατέσχε. συνεκάλει οὖν μεθ' ἡμέραν Αἰγυπτίων τοὺς λογιστάτους χοῦζων μαθεῖν τῶν ὀνειράτων 15 76 τὴν κρίσιν. ἀπορούντων δ' ἐκείνων ὁ βασιλεὺς ἐταράττετο. τὸν δ' οἰνοχόον ὑπέρχεται 77 μνήμη τοῦ Ἰωσήπου καὶ προσελθὼν ἐμήνυσεν αὐτῷ τὰ τε καθ' ἑαυτὸν καὶ τὰ κατὰ τὸν 78 ἐπὶ τῶν σιτοποιῶν, καὶ ὡς δέδεται ὑπὸ Πετεφρῇ ὁ Ἰώσηπος. κελεύσαντος οὖν τοῦ βασι- 80 λέως ἄγεται ὁ Ἰώσηπος. ὁ δὲ „ὦ νεανία, φησὶν, φράσον μοι ὅσα τὰ ὀνειράτα προδηλοῦσι 81 μηδὲν ὑποστειλάμενος, ἂν τάληθες σκυθρωπότερον ἦ. ἔδοξα παρὰ ποταμὸν βαδίζων 20 βόας ἰδεῖν εὐτραφεῖς καὶ εὐμεγέθεις ἐπὶ τὸν ἀριθμὸν ἀπὸ τοῦ νάματος χωρεῖν ἐπὶ τὸ ἔλος, ἄλλας δὲ ταύταις ἐπὶ τὰ ἐλous ὑπαντῆσαι κατισχνώμενας καὶ δεινὰς ὀραθῆναι, 82 καὶ κατεσθίουσαι τὰς εὐτραφεῖς καὶ μεγάλας οὐδὲν ὠφελοῦντο. εἶτ' αὐθις δεύτερον ὄρω 83 ὄναρ· στάχνυς ἐπὶ τὰς ἐώρων ἀπὸ μιᾶς ῥίξης ἐκφυέντας καρηβαρύντας ἤδη καὶ κεκλι- μένους ὑπὸ τοῦ καρποῦ, καὶ τούτοις ἐτέρους ἐπὶ τὰς στάχνυς πλησίον λειφεροῦντας καὶ 25 ἀσθενεῖς ὑπὸ ἀδροσίας, οἱ δαπανᾶν καὶ κατεσθίειν τοὺς ὠραίους τραπέντες ἐκπληξίν μοι 84 παρεῖχον“. Ἰώσηπος εἶπεν· „ὄνειρος οὗτος, ὦ βασιλεῦ, ἐν δυσὶ μορφαῖς ὀφθεῖς μίαν σημαίνει τελευτήν τῶν ἐσομένων. τό τε γὰρ τοὺς βοῦς ἰδεῖν ζῶον ἐπ' ἀρότρῳ γεγεννημένον 85 κατεσθιομένης ὑπὸ τῶν χειρῶν καὶ οἱ στάχνες ὑπὸ τῶν ἐλαττόνων δαπανώμενοι λιμὸν Αἰγύπτῳ ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη καταγγέλλουσι τοῖς ἴσοις πρότερον εὐδαιμονησάσῃ, καὶ τὴν 30 86 τούτων εὐφορίαν ὑπὸ τῶν μετὰ ταῦτα ἴσων ἀναλωθῆναι. σὺ τοίνυν ταμεινσάμενος τὰ ἀγαθὰ τὰ κατὰ τοὺς πρώτους ἐπὶ χρόνους γενησόμενα ποιήσεις ἀνεπαίσθητον Αἰγύπτου τὴν 89 συμφορὰν.“ Φαραώθης δὲ θαυμάσας τὸν Ἰώσηπον τῆς τε κρίσεως τοῦ ὀνειράτος καὶ τῆς 90 συμβουλῆς αὐτῷ τὴν οἰκονομίαν παραδίδωσιν. ὁ δὲ τῆς ἐξουσίας αὐτῷ δοθείσης σφραγίδι τὲ χρῆσθαι τῇ αὐτοῦ καὶ πορφύραν ἐνδύεσθαι ἐλαύνων ἐφ' ἄρματος ἦγε τὸν σῖτον παρὰ 35 τῶν γεωργῶν τὸν ἀρκοῦντα πρὸς τε σπόρον καὶ διατροφήν ἐκάστοις ἀπομετρῶν, μηδενὶ 91 σημαίνων τὴν αἰτίαν, δι' ἣν ταῦτα ἐπράττετο. τριακοστὸν δὲ ἔτος ἤδη τῆς ἡλικίας αὐτοῦ διεληλύθη. προσηγόρευσε δὲ αὐτὸν ὁ Φαραὼ ψοθομφάνηχον, σημαίνει δὲ τὸ ὄνομα κρυπτῶν εὐρετήν. καὶ ἄγεται Πετεφρον θυγατέρα τῶν ἐν Ἡλιουπόλει ἱερέων παρθένον

7 ὄψον Busb. — 11 ἐλαχεν] ἐλαβε Iosephus. — 24 ἐώρων ἐπὶ τὰ Henn. — 26 μορφθαῖς Busb. — 27 εἶπεν] δι' εἶπεν Henn. — 29 καὶ τὴν] ὡς τὴν Iosephus. — 33 σφραγίδι Busb. — 38 παρθένων Busb.

Zonaras I p. 48 Bonn.

Ἀσενέθην ὄνομα συμπράξαντος αὐτῷ τοῦ βασιλέως, καὶ παῖδες αὐτῷ γίνονται πρὸ τῆς 92 ἀκαρπίας Μανασσῆς μὲν πρεσβύτερος, σημαίνει δὲ ἐπὶ ληθον, διὰ τὸ λήθην εὐρέσθαι τῶν ἀτυχημάτων, ὁ δὲ νεώτερος Ἐφραίμης, ἀποδίδους δὲ τοῦτο σημαίνει, διὰ τὸ ἀποδοθῆναι αὐτὸν τῇ τῶν προγόνων ἐλευθερίᾳ. τῆς δὲ Αἰγύπτου ἐν τῷ ὀγδόῳ ἔτει ὁ λιμὸς ἦπτετο 93 5 καὶ πάντες ἐπὶ τὰς τοῦ βασιλέως θύρας συνέτρεχον. ὁ δ' Ἰώσηπος τὸν σῖτον αὐτοῖς 94 ἀπεδίδοτο, καὶ οὐ τοῖς ἐγχωρίοις μόνοις ἀλλὰ καὶ τοῖς ξένοις ὠνεῖσθαι παρήν. πέμπει 95 δὲ καὶ Ἰάκωβος τοὺς υἱοὺς ἅπαντας εἰς τὴν Αἰγυπτὸν ὠνησομένους σῖτον, μόνον δὲ κατέσχε Βενιαμίν. οἱ μὲν οὖν ἐνετύγχανον τῇ Ἰωσήπῳ, ὁ δὲ γνωρίσας αὐτοὺς μὴ ἐπι- 96 γνόντας αὐτὸν διεπείραξε, κατασκόπους τῶν βασιλέως πραγμάτων λέγων ἦκειν αὐτοὺς καὶ 98 10 πολλὰχόθην ἦκειν, προφασίζεσθαι δὲ τὴν συγγένειαν. ὑπὲρ δὲ τοῦ γινῶναι τὰ κατὰ τὸν 99 πατέρα ταῦτ' ἔπραττε καὶ τὰ κατὰ Βενιαμὶν τὸν ἀδελφόν. οἱ δ' ἦσαν ἐν φόβῳ καὶ 100 καταστάντες πρὸς τὰς αἰτίας ἀπολογοῦνται Ρουβήλου τοῦ πρεσβυτάτου προηγοροῦντος καὶ τὸν πατέρα ὅστις εἶη λέγοντος καὶ ὡς ζῇ καὶ ὡς ἕτερος αὐτοῖς ἀδελφὸς νεώτερος παρὰ τῷ πατρὶ καταλείπεται. ὁ δὲ τὸν πατέρα ζῶντα μαθὼν καὶ τὸν ἀδελφόν τότε μὲν εἰς 105 15 τὴν εἰρκτὴν αὐτοὺς ὡς ἐπὶ σχολῆς βασανίσων ἐνέβαλεν, εἶτα προαγαγὼν ἔφη· „πείσετε 106 ἂν με ἀληθεύειν ἐφ' οἷς δι᾽ ἰσχυρίζεσθε, εἰ καταλίποιτε ἐξ αὐτῶν ἓνα παρ' ἐμοί, ἀποκο- μίσαντες δὲ τὸν σῖτον πρὸς τὸν πατέρα πάλιν ἔλθοιτε τὸν ἀδελφόν, ὃν καταλιπεῖν ἐκεῖ φασί, μεθ' ἑαυτῶν ἄγοντες“. οἱ δ' ἐν μείζονσι κακοῖς ἦσαν ἔκλαιόν τε ὡς διὰ τὴν Ἰωσήπου 107 συμφορὰν τιμωροῦντος αὐτοὺς τοῦ Θεοῦ. καὶ ταῦτα ἔλεγον οὐχ ἡγούμενοι τὸν Ἰώσηπον 108 20 γλώττης τῆς αὐτῶν συνίεναι. Ἰώσηπος δὲ Συμεῶνα κατασχὼν ὄμηρον τῆς ἐπανόδου 109 ἐκείνους ὠνησαμένους σῖτον ἐκέλευεν ἀπείναι, προστάξας καὶ τὸ ὑπὲρ τοῦ σίτου ἀργύριον κοῦφα τοῖς αὐτῶν φορτίοις ἐνθῆναι. καὶ οἱ μὲν πρὸς τὸν πατέρα ἐλθόντες ἀπήγγελλον τὰ κατὰ 111 τὴν Αἰγυπτὸν ὡς κατασκόπους δόξειαν καὶ ὡς ἀπιστηθεῖεν ἀδελφὸν εἶναι καὶ ὡς κατα- λίποιεν τὸν Συμεῶνα παρὰ τῷ στρατηγῷ μέχρι Βενιαμὶς ὡς αὐτὸν ἀπιὼν πίστις αὐτῷ 25 τῶν εἰρημένων παρ' αὐτῷ γένοιτο· ἠξίουσαν τὲ τὸν πατέρα πέμπειν σὺν αὐτοῖς τὸν νεανί- 112 σκον. Ἰάκωβος δὲ καὶ τὴν Συμεῶνος κατοχὴν λυπηρῶς φέρων τὸν Βενιαμὶν οὐκ ἐδίδον. τοῦ σίτου δὲ τοῦ κομισθέντος ἐπιλιπόντος καὶ τῆς τοῦ λιμοῦ ἀνάγκης βιαζομένης, ἐπεὶ 114 115 μὴ ἦν εἰς Αἰγυπτὸν ἀπελθεῖν μὴ μετὰ τῶν ἐπηγγελμένων ἀπερχομένοις, ἔγνω μετὰ τῶν υἱῶν καὶ τὸν Βενιαμὶν ὁ πατὴρ ἐκπέμπειν, καὶ διὰ παρεδίδου τοῦτον καὶ τὴν τοῦ σίτου 118 30 τιμὴν διπλασίονα καὶ δωρεὰς Ἰωσήπῳ κομίζειν τὸ τῆς βαλάνου μύρον καὶ στακτῆς τερέ- βινθόν τε καὶ μέλι. ὡς δ' ἔλθον εἰς Αἰγυπτὸν πρὸς τὸν ταμίαν τοῦ σίτου κατ' οἶκον 120 ἔφασκον ἐν τοῖς σάκκοις εὐρεῖν τὸ ἀργύριον καὶ νῦν αὐτὸ ἐπαναγαγεῖν. τοῦ δὲ μὴ 121 εἰδέναι λέγοντος ὅτι φασί, τοῦ δέους ἀνείδησαν. τῷ δ' Ἰωσήπῳ παρήγαγον τὰ δῶρα καὶ πυθομένην περὶ τοῦ πατρὸς ἔλεγον, ὅτι καταλάβοιεν αὐτὸν ἐρρωμένον. τὸν δὲ Βενιαμὶν 122 35 ἐώρακώς εἰς δάκρυα προήγετο καὶ μεθίστατο, ἵνα μὴ καταφανῆς γένοιτο, ἐπὶ δεῖπνον τὲ 123 αὐτοὺς παραλαμβάνει. πάντας δὲ αὐτοὺς δεξιούμενος διπλασίονα μοίραις τὸν Βενιαμὶν ἐτίμα. μετὰ δὲ τὸν δεῖπνον κελεύει τὸν ταμίαν σῖτον τὲ αὐτοῖς δοῦναι καὶ τὴν τιμὴν 124 αὐθις ἐγκρύψαι τοῖς σάκκοις, εἰς δὲ τὸ Βενιαμὶν φορτίον καὶ σκύφον ἀργυροῦν βαλόντα καταλιπεῖν. τοῦ δὲ οἰκέτου ποιήσαντος τὰ ἐντεταλμένα οἱ ἀδελφοὶ μεθ' ἡμέραν καὶ τὸν 126

5 συνέτρεχον] συνέτρεον Iosephus. — 19 αὐτοῖς] αὐτοῦ Henn. et man. 1 Busb. — 32 τῶν] τοῖς Busb. Henn. — 38 ἀδθις] πάλιν Iosephus.

Zonaras I p. 49 Bonn.

127 Συμειὼν λαβόντες ἀπίασι. περιελάνουσι δὲ αὐτοὺς ἱππεῖς ἐπεγκαλοῦντες τὴν τοῦ σκύφου
¹³⁰ κλοπὴν. οἱ δὲ ὑπ' ἀγνοίας ἐχλεύαζον ἐπὶ τοῖς λεγομένοις καὶ ἡξίουσαν ἐρευνῆν χρησθαι. οἱ
¹³¹ δὲ τοὺς ἄλλους ἐκπεριελθόντες κατὰ τὴν ἔρευναν ἐπὶ τὸν τελευταῖον Βενιαμὴν ἦκον. ὡς
¹³² δὲ τὸ αὐτοῦ φορτίον ἐρευνῶντες λαμβάνουσι τὸν σκύφον, τὰς στολὰς διαρρήξαντες ἔκλειον.
136 οἱ μὲν οὖν ἱππεῖς παραλαβόντες τὸν Βενιαμὴν ἦγον πρὸς Ἰωσήπον καὶ τῶν ἀδελφῶν
137 ἐπομένων, ὁ δὲ τούτους ὀνειδίσας ὡς ἀχαρίστους εἰς εὐεργέτην τοὺς μὲν ἄλλους ἀπολύειν
¹³⁸ ἔγραφεν, ἀρκεῖσθαι δὲ μόνῃ τῇ τοῦ παιδὸς τιμωρίᾳ. ἐπὶ τούτοις ἐκπληξίς αὐτοὺς ἔλαβεν,
¹³⁹ 140 Ἰούδας δὲ καὶ τὰλλα δραστήριος ὢν ἀντὶ διελέχθη, καὶ πολλὰ πρὸς ἔλεον δημηγορήσας ἔπα-
159 γωγα τέλος ῥίπτει πρὸ τῶν Ἰωσήπου ποδῶν ἑαυτὸν, προὔπεσον δὲ καὶ οἱ ἄλλοι δακρύοντες.
160 ὁ δ' Ἰωσήπος ἐλεγχόμενος ὑπὸ τοῦ πάθους καὶ μηκέτι δυνάμενος τὴν τῆς θογγῆς φέρειν
ὑπόκρισιν κελίει ἀπελθεῖν τοῖς παρόντας καὶ ποιεῖ ἑαυτὸν γνώριμον τοῖς ἀδελφοῖς,
162 καὶ γησὶν· „πατὴρ σωτηρίαν ἐγνωκὼς οὐδὲ ἐλπισθεῖσαν καὶ τοιοῦτους ὑμᾶς ὄρων περὶ
τὸν ἀδελφὸν οὐδ' ὢν εἰς ἐμὲ δοκεῖτε ἀμαρτεῖν ἔτι μνημονεύω, ἀλλὰ καὶ ὡς συναιτίους
164 τῶν τῷ Θεῷ βεβουλεμένων πρὸς τὰ παρόντα χάριν ἔχειν ὁμολογῶ. ἅπτε οὖν ταῦτα
165 δηλώσαντες τῷ πατρί, αὐτὸν τε καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν ἀναλαβόντες ἐνθάδε μετοικί-
¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ζεσθε· οὐ γὰρ ἀποδήμους ὑμᾶς εἶναι δεῖ τῶν ἐμῶν ἀγαθῶν ἄλλως τε τοῦ λιμοῦ ἔτι πεν-
¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ταετίαν ὑπομενοῦντος“. ταῦτ' εἰπὼν περιβάλλει τοὺς ἀδελφούς. βασιλεὺς δὲ ἀκούσας
ἦκοντας πρὸς Ἰωσήπον τοὺς ἀδελφούς ἦσθη μεγάλως καὶ παρῆχεν αὐτοῖς σῖτον ἐφ' ἀμαξῶν
καὶ χρυσὸν καὶ ἄργυρον. λαβόντες δὲ πλείω παρὰ τὰδελφοῦ τὰ μὲν τῷ πατρὶ φέρειν
τὰ δ' αὐτοὶ δωρεὰς ἔχειν πλείωνων ἡξιωμένου Βενιαμὴν ἀπήεσαν.
168 Ὡς δὲ παρὰ τῶν παιδῶν τὰ περὶ τὸν Ἰωσήπον ἔμαθεν ὁ Ἰάκωβος, ὅτι οὐ μόνον ζῇ
169 ἐφ' ᾧ πενήθων διήγεν, ἀλλὰ καὶ βασιλεῖ συνδιάγει τὴν Αἴγυπτον, ὥρμησεν εὐθύς πρὸς
¹⁷⁰ ¹⁷¹ αὐτόν. ἐπὶ δὲ τὸ Ὅρκιον γράει ἐλθὼν καὶ θύσας τῷ Θεῷ καταφέρεται εἰς ὕπνον.
¹⁷² ¹⁷⁵ ἐπιστάς δὲ αὐτῷ ὁ Θεὸς καὶ δις ὀνομαστὶ καλέσας „ἦκω σοι νῦν, εἶπεν, ὁδοῦ τὴ ταύτης
ἡγεμὼν ἐσόμενος καὶ βίου σοι τελευτὴν ἐν ταῖς Ἰωσήπου χερσὶ γενησομένην προδηλῶν
καὶ μακρὸν αἰῶνα τῶν σῶν ἐκγόνων ἐν ἡγεμονίᾳ καὶ δόξῃ καταγγέλλων καταστήσων τὴ
176 αὐτοῦ εἰς γῆν ἣν ὑπέσχημαι“. τούτοις θαρρήσας προθυμότερον εἰς τὴν Αἴγυπτον σὺν
184 τοῖς μετ' αὐτοῦ ἀπηλλάττετο. ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἐβδομήκοντα. μαθὼν δὲ Ἰωσήπος ἐξ
Ἰούδα παραγεγόμενον τὸν πατέρα ἔξεισι καὶ κατ' Ἡρώων πόλιν αὐτῷ ὑπαντᾷ. ὁ δ' ὑπὸ
185 χαρᾶς μικροῦ δεῖν ἐξέλιπεν, ἀλλὰ ἀνεξωπύρησεν αὐτὸν Θεοφείδης ὁ Ἰωσήπου. ἔπειτα τὸν
μὲν ἡρέμα κλεψύσας ὁδεύειν αὐτὸς δὲ πέντε τῶν ἀδελφῶν παραλαβὼν ἡπείγετο πρὸς τὸν
186 βασιλέα. ὁ δὲ χαίρων ἦκουσε καὶ ἡρώτα, τίνοι τέρπονται βίῳ. ὁ δὲ ποιμένας αὐτοῖς
187 ἀγαθούς ἔλεγε. τοῦ δὲ Ἰακώβου παραγενομένου πρὸς τὸν βασιλέα καὶ ἀσπαζομένου
188 συνεχώρησεν αὐτῷ ζῆν μετὰ τῶν τέκνων ἐν Ἡλιονπόλει, ὅπου καὶ οἱ ποιμένες αὐτοῦ τὰς
189 νομάς εἶχον. τοῦ δὲ λιμοῦ τοῖς Αἰγυπτίοις ἐπιτεινομένου χρημάτων αὐτοῖς ὁ Ἰωσήπος
ἀπεδίδου τὸν σῖτον· ὡς δὲ ταῦτα ἐπέλιπε, τῶν βοσκημάτων ἐωνοῦντο αὐτὸν καὶ τῶν
190 ἀνδραπόδων· οἷς δὲ καὶ γῆς τίς ἦν μοῖρα ταύτης παρεχώρουν ἐπὶ τιμῇ τροφῆς. οὕτω
τοῦ βασιλέως πάσης περιουσίας γενομένου κυρίον μετρώσθησαν ἄλλος ἀλλαχόσε, ὅπως

8 πρὸς ἔλεον πολλά Henn. — 12 πατὴρ] πρὸς cod. Busb. — 15 αὐτὸν] αὐτῷ Busb. — 22 συνδιαίγει] συνδιαίπων Iosephus, συνδιαίτα in marg. m. 2 Henn. — 29 ὑπαντᾷ] συνέβαλεν Iosephus. — 36 ἀπέλιπε Busb. nisi errauit. — ἐωνοῦντο ex ἐωνοῦνται corr. Busb. ἐωνοῦντα Henn.

Zonaras I p. 50 Bonn.

βεβαία γένηται τῷ βασιλεῖ τῆς χώρας τούτων ἡ κτήσις, πλὴν τῶν ἱερέων· τούτοις γὰρ
¹⁹¹ ¹⁹² ἔμενεν ἡ χώρα αὐτῶν. λωφθήσαντος δὲ τοῦ κακοῦ ὁ Ἰωσήπος συλλέγων εἰς ἐκάστην πόλιν
τὸ πλῆθος τὴν τε γῆν αὐτοῖς ἐχαρίζετο καὶ φιλεργεῖν παρεκάλει τὴν πέμπτην τῶν καρπῶν
193 τῷ βασιλεῖ τελοῦντας. τοὺς δὲ παρ' ἐλπίδας κυρίους τῆς γῆς καθίσταμένους χαρὰ τε
ἐλάμβανε καὶ ὑφίσταντο τὰ προστάγματα, ἃ καὶ νόμος ἔμεινε καὶ μέχρι τῶν ὕστερον
194 βασιλέων. Ἰάκωβος δὲ ἐπτακαιδέκατον ἔτος ἐν Αἰγύπτῳ διατρίψας νόσφ' χρησάμενος
ἀπέθανεν, ἐπενεξάμενος τοῖς μὲν τῶν υἱῶν κτήσιν ἀγαθῶν καὶ προσιπῶν πῶς μέλλοιεν
195 οἱ ἐκ τῆς γενεᾶς αὐτοῦ κατοικεῖν τὴν Χαναναίαν· Ἰωσήπου δ' ἐγκώμιον διεξελθὼν, ὅτι
μὴ μνησικακήσειε τοῖς ἀδελφοῖς, προσέταξε τοῖς παισίν, ἵνα τοὺς Ἰωσήπου παῖδας Ἐφραΐμην
καὶ Μανασσῆν εἰς τὸν αὐτῶν ἀριθμὸν προσῶνται διαιρούμενοι μετ' αὐτῶν τὴν Χαναναίαν.
196 τελευτᾷ δὲ βιοὺς ἔτη τριῶν δέοντα ν' καὶ ρ'. Ἰωσήπος δὲ συγχωρήσαντος τοῦ βασιλέως
197 τὸν τοῦ πατρὸς νεκρὸν εἰς Χεβρώνα θάπτει πολυτελῶς. τῶν δὲ ἀδελφῶν δεδιότων συν-
υποστρέφειν αὐτῷ, μὴ τεθνηκότος τοῦ πατρὸς αὐτοὺς τιμωρήσασθαι, πείθει μὴδὲν ἰφορᾶσθαι,
198 καὶ ἀγαθῶν μεθ' ἑαυτοῦ κτήσιν πολλὴν ἐχαρίσατο. τελευτᾷ δὲ καὶ οἷτος ἔτη βιώσας ρ'
199 καὶ ι', τελευτῶσι δὲ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ ζήσαντες εὐδαιμόνως ἐπὶ τῆς Αἰγύπτου. καὶ
200 τούτων μὲν τὰ σώματα κομίσαντες αὐτῶν οἱ ἀπόγονοι ἔθαψαν ἐν Χεβρώνῃ, τὸ δὲ Ἰωσήπου
ὕστερον, ὅτε μετανέστησαν ἐκ τῆς Αἰγύπτου οἱ Ἑβραῖοι, εἰς τὴν Χαναναίαν ἐξεκόμισαν·
οὕτως γὰρ αὐτοὺς ὁ Ἰωσήπος ἐξώρμησε.
²⁰¹ ²⁰² Αἰγύπτιοι δὲ τὸ τῶν Ἰσραηλιτῶν γένος ἀκμάζον ὄρωντες καὶ πλήθει χρημάτων λαμ-
προύς ὢν τε ἦσαν εὖ Ἰωσήπου τετυχηκότες διὰ χρόνον μῆκος λήθην λαβόντες καὶ τῆς
203 βασιλείας εἰς ἄλλον οἶκον μετεληλυθῆναι δεινῶς ἐξύβριζον αὐτοῖς καὶ τάλαιπωρίας ποικίλας
ἐπενόουν. τὸν τε γὰρ ποταμὸν εἰς διώρυχας πολλὰς αὐτοῖς προσέταξαν διατεμεῖν τεύχη
τὴ οἰκοδομῆσαι ταῖς πόλεσι καὶ χώματα, ὅπως ἂν εἴργοι τὸν ποταμὸν μὴ λιμνάζειν,
πυραμίδας τε ἀνοικοδομοῦντες ἐξέτερχον ἡμῶν τὸ γένος, ὡς τέχνας τὴ παντοίας διδά-
204 σκεσθαι καὶ τοῖς πόνοις γενέσθαι συνήθεις. καὶ τετρακοσίων μὲν ἐτῶν χρόνον ἐπ' αὐταῖς
205 διήρυσαν ταῖς τάλαιπωρίαις. εἴτα τῶν ἱερογραμματέων τίς ἀγγελεῖ τῷ βασιλεῖ τεχθήσεσθαι
206 τινα κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν τοῖς Ἰσραηλίταις, ὃς ταπεινώσει μὲν τὴν Αἰγυπτίων ἡγεμονίαν,
αὐξήσει δὲ τοὺς Ἰσραηλίτας τραφεῖς. δέισας δὲ ὁ βασιλεὺς κελεύει πᾶν τὸ γεννηθὲν
ἄρσεν εἰς τὸν ποταμὸν ῥιπτοῦντας διαφθεῖρειν, παραφυλάσσειν δὲ τοὺς τῶν Ἑβραίων
207 τοκετοὺς γυναικῶν τὰς Αἰγυπτίαις μαῖας, τοὺς μέντοι καταφρονήσαντας τοῦ προστάγματος
209 ἀναιρεῖσθαι σὺν τῇ γενεᾷ. οἱ μὲν οὖν ἦσαν ἐν τούτοις, ὁ δὲ παῖς, ὃν προεῖπεν ὁ ἱερογραμ-
210 ματεύς, τρέφεται λαθὼν τὴν τοῦ βασιλέως φυλακὴν. γίνεται δὲ οὕτως. Ἀμαράμης τῶν
εὖ γεγονότων τῶν παρὰ τοῖς Ἑβραίοις ὑπὲρ τε παντὸς τοῦ ἔθνους δεδιὼς καὶ χαλεπῶς
²¹¹ ²¹² ἐφ' ἑαυτῷ φέρων, ἐκύει γὰρ αὐτῷ τὸ γύναιον, πρὸς ἱκετίαν τοῦ Θεοῦ τρέπεται. ὁ δὲ
Θεὸς ἐλέγξας αὐτὸν ἐφίσταται κατὰ τοὺς ὕπνους αὐτῷ καὶ μὴ ἀπογινώσκειν παρεκάλει,
214 μιμνήσκων ὅσα τοῖς προγόνοις πεποίηκε καὶ ὡς ἐβδομήκοντα τῶν πάντων μετὰ Ἰακώβου
215 εἰς Αἴγυπτον ἀφικομένων ὑπὲρ ἐξήκοντα μυριάδας ἤδη γεγόνασιν. „ὁ παῖς τὴ ἔλεγεν, οἱ
216 τὴν γέννησιν Αἰγύπτιοι δεδίασι, σὸς ἔσται καὶ λήσεται τραφεῖς παραδόξως· ὃς τὸ μὲν
Ἑβραίων γένος τῆς παρ' Αἰγυπτίων ἀνάγκης ἀπολύσει, μνήμης δὲ παρὰ πᾶσιν ἐφ' ὅσον

1 τῆς χώρας om. Henn. — 4 τελοῦντας] Zonaras τελοῦντες Busb. Henn. — 9 προσέταξε] Zonaras προέταξε Busb. Henn. — 30 Αἰγυπτίων Busb.

Zonaras I p. 52 Bonn.

μενεῖ τὰ σύμπαντα τεύξεται. ἔσται δὲ αὐτῷ καὶ ὁ ἀδελφὸς τοιοῦτος, ὥστε τὴν ἐμὴν
 217 ἔξειν ἱερωσύνην σὺν τοῖς ἐγγόνοις διαπαντός. ταῦτα διωπνισθεῖς ὁ Ἀμαράμης ἐδήλου τῇ
 218 Ἰωαχεβέλῃ, γυνὴ δὲ ἦν αὐτοῦ. τίκει δὲ λαθοῦσα τοὺς φύλακας διὰ τὴν τῶν ὠδίνων ἐπι-
 219 εἰκειαν, καὶ τρεῖς μῆνας τὸ βρέφος λανθάνοντες τρέφουσιν οἱ τοκεῖς, εἴτα δέισαντες ἔγνωσαν ἐπὶ
 220 τῷ ἐπαγγελαμένῳ περὶ τοῦ παιδὸς ποιήσασθαι τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ, δηλαδὴ τῷ Θεῷ. καὶ 5
 221 πλέγμά τι μηχανησάμενοι βύβρινον ἀσφάλτῳ τὲ περιχρήσαντες ἐντιθέασιν τὸ παιδίον καὶ
 222 κατὰ τοῦ ποταμοῦ βαλόντες εἶασαν ἐπὶ τῷ Θεῷ τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ. Μαριάμῃ δὲ ἡ
 223 τοῦ παιδὸς ἀδελφὴ ἐπετίρει, ὅποι τὸ πλέγμα χωρήσει. παῖζουσα δὲ παρὰ τὰς ἡϊόνας
 224 τοῦ ποταμοῦ Θέρμουθις ἡ τοῦ βασιλέως θυγάτηρ καὶ τὸ πλέγμα θεασαμένη κολυμ-
 225 βητὰς ἐπιτέμπτει κελεύσασα τὴν κοιτίδα πρὸς αὐτὴν ἐκκομίσαι. ἰδοῦσα δὲ τὸ παι- 10
 226 δίον ἠγάπησε μεγέθους ἕνεκα καὶ κάλλους, κελεύει τὲ γύναιον ἀχθῆναι παρέξον θηλὴν τῷ
 227 Μαριάμῃ ὡς τάχα παρατυγχάνουσα „ὦ βασίλισσα, εἶπεν, εἰ Ἑβραῖδα γυναῖκα ἀχθῆναι
 228 κελεύσεις, τάχα ἂν πρόσσοιτο θηλὴν ὁμοφυλίου. κελεύει οὖν αὐτὴν τῶν γαλουχουσῶν
 229 τινὰ μετελθεῖν. ἡ δὲ παρὴν ἄγουσα τὴν μητέρα. καὶ τὸ παιδίον ἀσμένως προσφύεται 15
 230 τῇ θηλῇ, καὶ πιστεύεται τὴν τοῦ παιδὸς τροφήν. καὶ αὐτὸ τὴν ἐπὶ κλησιν κατὰ τὸ συμ-
 231 βεβηκὸς ἔθετο εἰς τὸν ποταμὸν ἐμπεσόντι. τὸ γὰρ ὕδωρ μὲν Αἰγύπτῳ καλοῦσιν, ἵσθς δὲ τοὺς
 232 ἔξ ὕδατος σωθέντας. συνθέντες οὖν ἔξ ἀμφοτέρων τὴν προσηγορίαν αὐτῷ ταύτην ἔθεντο.
 233 ἦν δ' ἔξ Ἀβράμου ἑβδόμος. Ἀμαράμου μὲν γὰρ αὐτὸς ἦν παῖς, Καάθου δ' ὁ πατήρ, ὁ
 234 δὲ πολὺ κρείττων αὐτῷ τῆς ἡλικίας ἐφύετο. καὶ τριετὲς γενομένην θανμαστὸν ὁ Θεὸς τὸ
 235 τῆς ἡλικίας ἐξῆρεν ἀνάστημα καὶ τὸ τῆς μορφῆς κάλλος. ὅντα δὲ αὐτὸν τοιοῦτον ἡ
 236 Θέρμουθις παιδοποιεῖται γονῆς γνησίας οὐ μεμιοραμένη, καὶ ποτε κομίσασα τοῦτον πρὸς
 237 τὸν πατέρα ἐπεδείκνυε καὶ τοῦ ποταμοῦ λαβοῦσα τὸν παῖδα ἔλεγεν ἐμνητὴ μὲν ἡγησάμην
 238 παῖδα, τῆς δὲ σῆς βασιλείας διάδοχον. καὶ ταῖς τοῦ πατρὸς χερσὶν ἐνετίθει τὸ βρέφος, 25
 239 ὁ δὲ λαβὼν καὶ προστερονισάμενος ἐπιτίθουσιν αὐτῷ κατὰ φιλοφροσύνην τὸ διάδημα. ὁ δὲ
 240 περιελόμενος αὐτὸ κατὰ νηπιότητα δῆθεν καταφέρει πρὸς γῆν καὶ ἐπέβαινε τοῖς ποσίν.
 241 θεασάμενος δὲ ὁ ἱερογραμματεὺς ὁ καὶ τὴν γένεσιν αὐτοῦ προειπὼν ἐπὶ ταπεινώσει τῆς
 242 Αἰγυπτίας ἀρχῆς ἐσομένην ὥρμησεν ἀποκτείνειν, καὶ ἀνακραγῶν, „οὗτος, εἶπεν, ἐκεῖνος ὁ
 243 παῖς, ὃν ἀνελὼν Αἰγυπτίους τὸ δέος ἄνεις. φθάνει δ' αὐτὸν ἡ Θέρμουθις ἐξαρπάσασα, 30
 244 καὶ ὁ βασιλεὺς δὲ πρὸς τὸν φόνον ὀκνηρὸς ἦν οὕτω τοῦτον παρασκευάσαντος τοῦ Θεοῦ.
 245 ὧν εἰς ἡλικίαν φανεράν Αἰγυπτίους τὴν οἰκειαν ἀρετὴν ἐποίησε τοιαύτης ἀφορμῆς λαβό-
 246 μενος. Αἰθίοπες, πρόσσοικοι δ' εἰσὶ τοῖς Αἰγυπτίοις, ἔφερον καὶ ἥγον τὰ τῶν Αἰγυπτίων.
 247 οἱ δ' ὀργῇ στρατεύουσιν ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἡττηθέντες οἱ μὲν ἔπεσον οἱ δ' ἔφυγον. οἱ 35
 248 Αἰθίοπες δὲ γευσάμενοι τῶν ἀγαθῶν οὐκέτ' αὐτῶν ἀπείχοντο, καὶ προὔβησαν ἄχρῃ
 249 Μέρμωφ, Αἰγύπτιοι δὲ πρὸς χρησμούς τρέπονται, καὶ συμβουλευσάντος τοῦ Θεοῦ συμμαχῶ
 250 χεῖσασθαι τῷ Ἑβραίῳ κελεύει ὁ βασιλεὺς τὴν θυγατέρα παρασχεῖν Μωυσὴν στρατηγὸν

2 διωπνισθεῖς] περιγεργθεῖς Iosephus. — 5 δηλαδὴ τῷ Θεῷ om. Iosephus. — 7 et 13 Μαριάμῃ
 Henn. cum Zonara. — 14 κελεύσεις] ποιήσεις Iosephus. — τάχ' ἂν Henn. — 26 φιλοφρόνησιν Henn.
 Zonaras. — 32 οὖν ante ἐπιμελῶς om. Busb. — 35 ἡττηθέντες] κρατηθέντες Iosephus.

Zonaras I p. 54 Bonn.

αὐτῷ γεννησόμενον. ἡ δὲ παραδίδωσιν ὄρκους ποιησαμένων μηδὲν διαθεῖναι κακόν. 242
 Μωυσῆς ἡδέως προσδέχεται τὸ ἔργον, καὶ φθάσας πρὶν ἢ πυθέσθαι τοὺς πολεμίους τὴν 243
 244 ἔφοδον αὐτοῦ οὐ διὰ τοῦ ποταμοῦ τὴν τοῦ στρατοῦ ἐλασίαν ποιεῖται, ἀλλὰ διὰ γῆς. ἐνθα
 245 τῆς αὐτοῦ συνέσεως θαυμαστὴν ἐπίδειξιν ἐποίησατο. τῆς γὰρ γῆς χαλεπῆς οὐσῆς ὁδὸν- 246
 5 θῆναι διὰ πληθὺς ἐρπετῶν, πλέγματα ἐννοεῖ ποιῆσαι καὶ ταῦτα πληρώσας ἴβων ἐκόμιζε. 247
 248 πολέμιον δ' ἐστὶν ὄφεσι τοῦτο τὸ ζῶον. χειροθήεις δ' εἰσὶν αἱ ἴβεις. ταύταις οὖν 249
 250 ἀπεμάχετο πρὸς τὴν ἐρπετῶν φύσιν προπολεμούσας χρώμενος. οὕτως ὁδενσας οὐδὲν
 251 προμαθοῦσι παρὴν τοῖς Αἰθίοσι, καὶ συμβαλὼν αὐτοῖς κρατεῖ τῇ μάχῃ τὰς τε πόλεις 252
 253 αὐτῶν ἐπὶ καταστρεφόμενος, καὶ φόνος πολλὸς τῶν Αἰθιόπων ἐπράττετο. καὶ τέλος 254
 255 10 συνελαθέντες εἰς Σαβὰν πλὴν βασιλείον οὐσαν Αἰθιοπίας, ἣν ὕστερον Καμζύσης Μερὸν
 256 ὠνόμασεν ἀδελφῆς ἰδίας τοῦτο καλουμένης, ἐπολιορκούντο. ἦν δὲ δυσπολιορκητον σφόδρα 257
 258 τὸ χωρίον. Μωσὲς δὲ συνέτυχεν τι τοιοῦτον. Θάρβις θυγάτηρ ἦν τοῦ Αἰθιόπων βασιλέως. 259
 260 αὕτη εἰς ἔρωτα δεινὸν ὤλισθεν αὐτοῦ καὶ διαπέμπεται πρὸς αὐτὸν περὶ γάμου. προσ- 261
 262 δεξαμένου δὲ τὸν λόγον ἐπὶ τῷ παραδοῦναι αὐτὴν τὴν πόλιν φθάνει τὸ ἔργον τοὺς
 263 15 λόγους. καὶ μετὰ τὴν ἀναίρεσιν τῶν Αἰθιόπων ἐτέλει τοὺς γάμους καὶ τοὺς Αἰγυπτίους
 264 ἀπήγαγεν εἰς τὴν ἑαυτῶν. οἱ δὲ ἐξ ὧν ἐσώζοντο μῖσος πρὸς αὐτὸν ἀνελάμβανον καὶ τὸν 265
 266 βασιλέα ἠρέθιζον κατ' αὐτοῦ. ὁ δὲ καὶ παρὰ τῶν ἱερογραμματεῶν ἐπειχθεὶς οἶός τ' ἦν 267
 268 ἐγχειρεῖν τῇ Μωυσέος ἀναιρέσει. ὁ δὲ καὶ τῶν ὁδῶν φυλαττομένων λαθῶν ὑπέξεισι διὰ 269
 270 τῆς ἐρήμου, εἰς τε πόλιν Μαδύνην ἀφικόμενος πρὸς τῇ Ἐρμυρᾷ θαλάσῃ ἐπώνυμον δὲ 271
 272 20 ἐνὸς τῶν ἐκ Χετούρας Ἀβράμου υἱῶν, καθεσθὲς ἐπὶ τινος φρέατος ἠρέμει. τῶν δὲ 273
 274 χωρίων δυσύδρων ὄντων προκατελάμβανον οἱ ποιμένες τὰ φρέατα, ὅπως μὴ ἐξαναλουμένου
 275 τοῦ ὕδατος ὑπὸ τῶν ἄλλων σπανίξῃ ποτοῦ τὰ θρέμματα. παραγίνονται οὖν ἐπὶ τὸ
 276 φρέαρ ἐπὶ τὰ παρθένοι ἀδελφαὶ Παγουήλου θυγατέρες ἱερῶς ἐντίμου παρὰ τοῖς ἐγγυρῶν, 277
 278 αἱ φθάσασαι τὸ αὐταρχεῖν ὕδωρ ἀνέσπασαν τοῖς ποιμνίοις. ἐπιστάντων δὲ ποιμένων καὶ 279
 280 25 ἀπελανόντων τὰς παρθένας Μωυσῆς τοὺς μὲν εἶρε πλεονεκτεῖν, ταῖς δὲ παρέσχε
 281 βοήθειαν. αἱ δὲ τῷ πατρὶ τὸ γεγονὸς διηγούμεναι παρεκάλουν μὴ ματαίαν αὐτῷ γενέσθαι 282
 283 τὴν εὐποιαν. ὁ δὲ τὸν Μωυσὴν ἄγειν ἐκέλευεν. ὡς δ' ἦκε, ποιεῖται αὐτὸν υἱὸν καὶ μίαν 284
 285 τῶν θυγατέρων πρὸς γάμον δίδωσι καὶ τῶν θρεμμάτων ἀποδείκνυσιν ἐπιμελητὴν. καὶ ὁ 286
 287 μὲν διῆγεν αὐτόθι ποιμαίνων. χρόνῳ δ' ἵστερον νέμων ἐπὶ τὸ Σίναιον, ὅρος δὲ τοῦτο 288
 289 30 τῶν ἐκεῖ ὑψηλότατον, πῦρ ὁρᾷ θάμνου βάτων τὴν χλόην νεμόμενον, ὁ καὶ τὸ ἄνθος 289
 290 αὐτοῦ παρῆλθεν ἀβλαβὲς καὶ τῶν ἐγκάρπων κλάδων οὐδὲν ἠφάνισε καὶ ταῦτα τῆς φλογὸς
 291 ὀξυτάτης ὑπαρχούσης. ὁ δὲ καὶ τὴν ὄψιν μὲν ἔδισε, κατεπλάγη δὲ μᾶλλον φωνὴν 292
 293 τοῦ πυρὸς ἀφιέντος καὶ ὀνομαστὶ καλέσαντος αὐτόν, ἡ καὶ τῆς φλογὸς συνεβούλευε πορ-
 294 ρωτάτω χωρεῖν καὶ τὸ χωρίον θεῖον εἶναι ἐσήμανε προηγόρευε τε αὐτῷ τὰ ἐσόμενα, καὶ 295
 296 35 εἰς τὴν Αἴγυπτον ἐκέλευεν ἀπιέναι ἡγεμόνα τῆς Ἑβραίων πληθύος ἐσόμενον καὶ τῆς
 297 ὕβρεως τοὺς συγγενεῖς ἀπαλλάξοντα. ἐξάγοντα μέντοι αὐτοὺς τῆς Αἰγύπτου θυσίας χαρι- 298
 299 στηρίους εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον ἐκτελέσαι ἐκέλευε. τοσαῦτα μὲν ἐκ τοῦ πυρὸς θεοκλυτεῖται 299
 300 Μωσῆς, ἀπορεῖν δ' ἔφασκε πρὸς τὸν χρηματίζοντα, πῶς ἰσχύος μὴ εὐπορῶν ἢ τοὺς οἰκείους 301

20 καθεσθὲς, inter. e et o rasura 2—3 litterarum Busb. — 21 ἐξαναλουμένου, ου post λ in rasura
 Busb. — 22 σπανίξῃ Busb. — 23 Παγουήλου in marg. adnotatum: οἶκος ἰσθῶρ ἐπικύληται Busb.

272 πείσειεν αὐτῷ ἐπεσθαι ἢ Φαραώην βιάσασθαι σφίσιν ἐπιτρέψαι τὴν ἔξοδον. ὁ δὲ Θεὸς συνέσεσθαι αὐτῷ ἐπηγγέλλετο καὶ λόγον παρέξειν καὶ ἰσχὺν χορηγήσειν, ἐκέλευε τε τὴν βακτηρίαν ἐπὶ τὴν γῆν ἀφέντα πίστιν τῶν λεγομένων λαμβάνειν. καὶ ποιήσαντος δράκων εἶργε καὶ συνειλούμενος σπειρηδὸν τὴν κεφαλὴν ἐπανέτεινεν· εἶτα πάλιν βάκτρον ἦν. 273 καὶ καθεῖναι τὴν δεξιὰν εἰς τὸν κόλπον προσταχθεὶς λευκὴν ὁμοίαν τιτάνῳ τὴν χρόαν 5 ἐξήνεγκεν· εἶτα εἰς τὴν συνήθειαν κατέστη. κελυσθεὶς δὲ καὶ τοῦ πλησίον ὕδατος λαβεῖν 274 καὶ εἰς τὴν γῆν ἐκχεῖν ὅρῳ τοῦ χερσὸς τὴν χρόαν αἱματώδη γεγεννημένην. θαρρεῖν οὖν αὐτὸν παρεκελεύετο καὶ σημείοις χρῆσθαι πρὸς τὸ πιστεῦσθαι, μὴδ' ἔτι μέλλειν σπεύδειν 275 δ' εἰς Αἴγυπτον μὴ τρίβοντα τὸν χρόνον. Μωσῆς δὲ ἠντιβόλει τὸν χρηματίζοντα γνωρίσαι 276 αὐτῷ καὶ τὸ ὄνομα, καὶ ὁ Θεὸς αὐτῷ σημαίνει τὴν ἑαυτοῦ προσηγορίαν οἱ πρότερον εἰς 10 277 ἀνθρώπους παρελθούσαν, περὶ ἧς οὐ μοι θέμις εἰπεῖν. δέεται οὖν Μωυσῆς Παουρήλου τοῦ πενθεροῦ συγχωρῆσαι αὐτῷ εἰς Αἴγυπτον ἀπελθεῖν, καὶ παραλαβὼν τὴν Σαπφώραν 278 καὶ τοὺς ἐξ αὐτῆς παῖδας Γηρσόν, ὃ σημαίνει ὅτι εἰς ξένην γῆν, καὶ Ἐλεάζαρον, δηλοῖ δὲ 279 ὡς συμμάχῳ χρήσασθαι τῷ πατρὶ ὡς Θεῷ, ὥρμησεν ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον. γενομένη δὲ πλησίον ὁ ἀδελφὸς Ἀαρὼν ὑπήντησε τοῦ Θεοῦ κελεύσαντος, ᾧ τὰ ἐν τῷ ὄρει φράζει καὶ τὰς τοῦ 15 280 Θεοῦ ἐντολάς. τοῖς δ' Ἑβραίοις ἀπιστοῦσι τὰ διηγούμενα παρέσχε τὴν ὄψιν. οἱ δ' ὑπ' 281 ἐκπλήξεως ἦσαν εὐέλπιδες καὶ ἀκολουθήσειν ὡμολόγουν. παραγίνεται οὖν πρὸς τὸν 283 βασιλέα καὶ τὰ κατὰ τὸ Σίναιον αὐτῷ συντηχόντα εἰπὼν καὶ τὰς τοῦ Θεοῦ φωνὰς παρ- 284 ἐκάλει μὴ ἐμποδὼν ἵστασθαι τῇ τοῦ Θεοῦ γνώμῃ. χλευάσαντος δὲ ἔργῳ τὰ σημεῖα 285 ἐδείκνυν· ὁ δὲ πονηρὸν αὐτὸν λέγων κελύει τοὺς ἱερεῖς τὰς αὐτὰς ὕψεις ἐνδείξασθαι. καὶ 20 286 μεθεμένων ἐκείνων τὰς βακτηρίας δράκοντες ἦσαν. Μωσῆς δὲ μεθήσιν ἐπὶ τῆς γῆς τὴν 287 βακτηρίαν· ἢ δ' εἰς ὅφιν μεταβληθεῖσα τὰς τῶν Αἰγυπτίων βακτηρίας, αἱ δράκοντες ἐδόκουν, κατήσθιε μέχρι πάσας ἀνάλωσεν· εἶτ' εἰς τὸ ἑαυτῆς σχῆμα μεταπεσοῦσαν κομί- 288 ζεται. ὀργισθεὶς δὲ ὁ βασιλεὺς μηδὲν αὐτῷ προχωρήσειν εἰπὼν κελύει μηδὲμίαν ἄνεσιν 289 τοῦ πονεῖν τοῖς Ἑβραίοις παρέχειν. οὐκένι οὖν αὐτοῖς ἄχυρον εἰς τὴν πλινθείαν παρείχετο 25 ἀλλ' ἡμέρας μὲν ἐπὶ τοῖς ἔργοις ἐταλαιπώρουν, νυκτὸς δὲ συνήγον τὸ ἄχυρον. καὶ ἐν 290 αἰτίᾳ ἦν αὐτοῖς Μωυσῆς, ὡς δι' ἐκεῖνον μᾶλλον ταλαιπωροῦσιν. ὁ δὲ πρὸς τὸν βασιλέα 291 παραγενόμενος ἐπειθεν αὐτὸν ἀπολύειν τοὺς Ἑβραίους ἐπὶ τὸ Σίναιον θύσσοντας τῷ Θεῷ. 292 ἢ μὴν πειραθήσεσθαι δεινῶν Αἰγυπτίους, τὸν δὲ τῶν Ἑβραίων λαὸν ἀπελθεῖν καὶ ἀκόντων 293 ἐκείνων. τοῦ δὲ τοὺς Μωυσέος ἐκφανλίζοντος λόγους πάθῃ δεινὰ τοὺς Αἰγυπτίους κατε- 30 294 λάμβανεν· ὁ γὰρ ποταμὸς αὐτοῖς αἱματώδης ἐρρῆν οὐχὶ τὴν χρόαν μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς 295 πειρωμένοις ἀλγήματα καὶ ὀδύνας ἐπέφερεν, Ἑβραίοις δὲ γλυκὺς ἦν καὶ πότιμος. ἀμη- 296 τὴν ἔφοδον οὐκ ἐπέτρεπεν. ὁ δὲ Θεὸς ἄλλην ἐπιφέρει πληγὴν· βατράχων ἄπειρον πληθὺς 297 τὴν γῆν αὐτῶν ἐπεβύσκετο· ἐναποθνησκόντων δὲ καὶ τῷ ὕδατι, τὸ ποτὸν τῷ τῶν ζώων ἰχώρι 35 298 αὐτῶν ἐπιπολάζοντες, ὁδμὴ τὴν δυσώδης ἦν ἀποθνησκόντων τῶν ζώων. οὕτω δ' ἐχόντων τῶν Αἰγυπτίων ἐκέλευσεν ὁ βασιλεὺς τὸν Μωυσῆν οἴχεσθαι τοὺς Ἑβραίους λαβόντα, καὶ 299 παραχρῆμα τῶν βατράχων τὸ πληθὺς ἠφάνιστο. ὁ δ' ἐπετέλεστο καὶ τοὺς Ἑβραίους κατεῖχε.

6 ἐξήνεγκεν] προεκτόμισεν Iosephus. — 20 ἐδείκνυν Busb. Henn. — λέγων] ἀπεκάλει Iosephus. — ἐνδείξασθαι] παρασχέειν ὄραν Iosephus. — 23 μεταπεσοῦσα Busb. — κομίζεται μεταπτοῦσαν Henn. — 34 ἄφοδον Iosephus.

Hactenus antiquitas et doctrina graecanina. Voto finiendum volumen sit. Superest enim ut dies festissimus publice indicatur. **Imperatoris ac Regis Augustissimi** festum natalem nonagesimum — diem in universa gentium historia singularem — mox celebrabit haec Academia Deumque optimum maximum, auctorem ac statorem Germanici nominis quique huc usque felicitatem non uetuit adesse Principi, publica uoce precabitur, ut custodiat seruet protegat hunc imperii statum, hanc pacem, hunc amatissimum denique Principem eumque uti sinat longissima statione mortalibus destinata ciuiumque omnium consilia pia foueat, opprimat impia. Quorum uotorum sollemnium interpretes in oeco publico exsistet vir illustrissimus

FERDINANDUS IUSTI

PHIL. DR., GRAMMATICES COMPARATIVAE ET PHILOLOGIAE TEUTONICAE P. P. O.,
ORDINIS AQUILAE RUBRAE BORUSS. IV. CL. EQUES

doctam ex more disputationem uotis adnexurus. Cumque ad hunc anniversarium pertineat ut studiorum praemia, quae Academia certantibus iuuenibus tribuit, renuntientur nouaque praemia proponantur, hoc quoque mandatum exsequetur idem uir spectatissimus. Quae pietatis sollemnia professores ornatissimi, iuuenes artium doctarum studiosi carissimi, viri denique in quocunque honoris gradu collocati, quotquot huic fauent Academiae, ut frequentes ac laeti concelebrent oratoremque benigne excipiant, Rectore magnifico inuitante ea qua par est observantia oramus.